

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA LUBOMIERZA NA LATA 2015-2020

Spis treści

WSTĘP	4
METODOLOGIA OPRACOWANIA	11
1. INFORMACJE PODSTAWOWE	12
1.1 Położenie miasta	12
1.2 Historia	12
2. DIAGNOZA	12
2.1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	12
2.1.1. Struktura miasta	12
2.1.2 Układ komunikacyjny	13
2.1.3 Zabytki i ochrona konserwatorska	14
2.2. Sfera techniczna	26
2.2.1 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	26
2.2.2 Sieć drogowa i komunikacja	27
2.2.3 Sieć gazowa, energetyczna i ciepłownicza	28
2.2.4. Telekomunikacja	29
2.2.5. Gospodarka odpadami	29
2.2.6. Sytuacja mieszkaniowa	29
2.3. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	36
2.4. Sfera gospodarcza	66
2.5. Potrzeby rewitalizacyjne w sferze gospodarczej	69
2.6. Sfera społeczna	68
2.6.1 Demografia	68
2.6.2 Dochodowość gospodarstw domowych	74
2.6.3. Edukacja	75
2.6.4 Kultura i sport	82
2.6.5. Ochrona zdrowia	85
2.6.6. Pomoc społeczna i grupy wymagające wsparcia	85
2.6.7. Aktywność społeczna mieszkańców	94
2.6.8. Rynek pracy	97
2.6.9. Bezpieczeństwo	100
2.7. Analiza potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej	101
2.8 Sfera środowiskowa	102
3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	105
3.1. Zakres obszaru rewitalizacji	105
3.2. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	109
3.3. Cele programu rewitalizacji i okres programowania	109
3.4. Organizacja procesu rewitalizacji	111

3.5. Monitorowanie, ocena skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	120
3.6. Włączanie interesariuszy programu w proces rewitalizacji, partycypacja społeczna i promocja programu rewitalizacji	125
3.7. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	130
3.8. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150)	148
3.9. Specjalna strefa rewitalizacji	148
3.10 Powiązania z dokumentami strategicznymi	148
3.10.1 Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2020	149
3.10.2 Strategia Zintegrowanych inwestycji terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej	149
3.10.3 Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz na lata 2011 - 2020 ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych	149
3.11 Projekty rewitalizacji	151
3.11.1 Projekty podstawowe	151
3.11.2 Pozostałe projekty rewitalizacji	158
3.11.3 Komplementarność projektów rewitalizacji	167
3.12 Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	169

Wstęp

Zjawisko stopniowej degradacji wielkich miast i miasteczek jest zjawiskiem powszechnym w całym kraju. Analiza zjawisk zachodzących na terenie Lubomierza, zarówno w sferze społeczno – gospodarczej jak i przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej prowadzi do wniosku, że tkanka tego miasta narażona jest na działanie ciągłych procesów degradacji, które wymagają podjęcia zdecydowanych działań z zakresu rewitalizacji.

Obowiązujący lokalny program rewitalizacji dla Lubomierza został przyjęty Uchwałą Nr LXV/330/10 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 27 października 2010 r. Dokument ten został przygotowany zgodnie z zasadami wskazanymi w wytycznych dotyczących przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. Obecna perspektywa finansowania (2014 – 2020) stawia nowe wymagania przed programami rewitalizacji stąd też konieczne stało się opracowanie nowego programu

rewitalizacji zgodnego m.in. z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020.

Celem ustalenia punktu wyjścia do kontynuacji działań rewitalizacji na terenie miasta, ważne jest ustalenie jakie działania rewitalizacyjne zostały zrealizowane w ostatnim okresie programowania 2007 - 2013. Poniżej przedstawiono zestawienie ważniejszych zrealizowanych działań inwestycyjnych związanych z odnową przestrzeni miasta.

Już niebawem rozpoczną się prace remontowe budynku po pożarze przy
Placu Wolności 8
w Lubomierzu.

Gmina Lubomierz otrzymała gwarancję z Banku Gospodarstwa Krajowego podpisując 11 lipca 2014 roku umowę o udzielenie wsparcia finansowego ze środków Funduszu Dopłat z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Dofinansowanie jednak nie może przekroczyć 30 % faktycznych kosztów przedsięwzięcia. Wg. projektu wykonawca odbuduje część spaloną wraz przebudową budynku. Zostaną wyremontowane mieszkania i dostosowane do obowiązujących standardów. Termin realizacji przedsięwzięcia zaplanowany jest na **30 czerwca 2015r.**

**Przebudowa i odbudowa
spalonego budynku
Pl. Wolności 8**

Wartość zadania:
731 369,45 zł
Wartość dotacji:
219 410,84 zł

***„Odnowa budynków mieszkalnych
w ramach rewitalizacji miasta
Lubomierz”***

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Regionalny Program Operacyjny
Województwa Dolnośląskiego
na lata 2007 – 2013

Okres realizacji: 2011 – 2012

Wartość projektu – 1 157 744,76 zł

Wartość dofinansowania – 707 751,39 zł

Środki własne – 449 993,37 zł

Remont wieży Ratusza

Wartość inwestycji: 166 510,00 zł

Dotacja : 50 000,00 zł

***Przebudowa dachu budynku Ratusza
w Lubomierzu***

Wartość: 134 786,00 zł

Dotacja: 60 000,00 zł

Dotacje z budżetu województwa dolnośląskiego

***Remont elewacji i schodów
Ratusza
w Lubomierzu***

Wartość inwestycji: **259 600,00 zł**

Dotacja*: **60 000,00 zł**

***dotacja z budżetu województwa
dolnośląskiego**

Remont dachu Zespołu Szkół

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Wartość zadania: **298 870,44 zł**

Wartość dotacji: **298 870,44 zł**

Osuszanie budynku Zespołu Szkół

*Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji*

Wartość zadania: **120 228,00 zł**

Wartość dotacji: **120 000,00 zł**

Zadania wykonane przy udziale środków z rezerwy celowej
budżetu Państwa
na przeciwdziałania i usuwanie skutków klęsk żywiołowych

***Remont Dachy na budynku Internatu
Zespołu Szkół w Lubomierzu etap I i II:***

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

Wartość zadania: **583 240,17 zł**

Wartość dotacji: **466 591,00 zł**

Zadanie wykonane przy udziale środków z rezerwy celowej
budżetu Państwa
na przeciwdziałania i usuwanie skutków klęsk żywiołowych

***Internat – schody
ewakuacji pożarowej***
Wartość: **169 457,57 zł**

***Przebudowa nawierzchni
drogowej na terenie rynku
w Lubomierzu
w części przy arkadach –
od budynku Pl. Wolności 46
do budynku Pl. Wolności 53***

Wartość inwestycji: **56 120 zł**

*„Renowacja zabytków architektury
Subregionu Nysa – Kwisa – Bóbr – remont
wieży i dachu ratusza oraz figur kamiennych
św. Jana Nepomucena i św. Materniusa
w Lubomierzu”*

Okres realizacji: 2008 – 2010

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Regionalny Program Operacyjny Województwa
Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013

Wartość projektu – 423 426,79 zł

Wartość dofinansowania – 219 366,70 zł

Środki własne – 204 060,09 zł

Projekty rewitalizacyjne i niniejszy program rewitalizacji stanowią kontynuację podjętych już działań inwestycyjnych na terenie miasta, dostosowanych do aktualnych potrzeb odnowy i uwarunkowań obecnej perspektywy finansowej.

Podstawowym pojęciem z zakresu odnowy polskich miasta takich jak Lubomierz jest rewitalizacja. Zgodnie z definicją, rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, właścicieli nieruchomości, organów władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy,
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe,

- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej,
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji,
- realizacja zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.¹

Celem uporządkowania i właściwego zarządzania procesem odnowy Lubomierza, został przygotowany niniejszy dokument. Definitywnie lokalne programy rewitalizacji to zespół działań rewitalizacyjnych podejmowanych w oparciu o wspólną, zintegrowaną i zrównoważoną strategię mającą na celu ograniczenie wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych oraz społecznych na określonym obszarze miasta².

Rewitalizacja Lubomierza koncentruje się na następujących płaszczyznach:

- przestrzenno – funkcjonalnej,
- technicznej i środowiskowej,
- społeczno – gospodarczej.

Dzięki zapisom LPR wzrośnie atrakcyjność miejscowości. Podejmowane działania promocyjne zwrócą uwagę potencjalnych inwestorów. Realizacja programu zaowocuje również pozytywnym oddziaływaniem na działające podmioty gospodarcze, jak również stworzy warunki do powstawania nowych. Poprzez działania rewitalizacyjne zdecydowanie wzrośnie jakość życia mieszkańców miasta. Program pozytywnie oddziaływać będzie również na teren całej gminy.

Metodologia opracowania

Na etapie tworzenia niniejszego programu przyjęto główne zasady, które stanowiły podstawę jego opracowania i mają być stosowane na etapie jego realizacji, a są to:

- zasada kompleksowości: program rewitalizacji ma w założeniach ujmować działania kompleksowo, nie pomijając przy tym aspektu społeczno – gospodarczego, przestrzenno – funkcjonalnego oraz techniczno środowiskowego, prowadząc jednocześnie do efektu synergii,
- zasada koncentracji: program rewitalizacji powinien dotyczyć istotnych terenów gminy skupiając się na obszarze gdzie koncentrują się zjawiska kryzysowe,
- zasada komplementarności przestrzennej, problemowej, proceduralno - instytucjonalnej i między okresowej, źródeł finansowania,

¹ Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020

² Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020

- zasada partnerstwa i partycypacji: program rewitalizacji powinien umożliwiać włączenie społeczne jak największej grupy interesariuszy

W pierwszej kolejności została przeprowadzona szczegółowa diagnoza obszaru miasta Lubomierza w sferze przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej i społeczno – gospodarczej. Następnie zidentyfikowane zostały potrzeby rewitalizacyjne i ich skala. Kolejnym krokiem było określenie zakresu obszaru rewitalizacji i wskazanie wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji i celów niniejszego programu. W celu wdrożenia niniejszego dokumentu strategicznego konieczne było określenie sposobu organizacji, monitorowania i ewaluacji rewitalizacji. W tak wskazanych ramach organizacyjnych opisane i wyszczególnione zostały projekty podstawowe i pozostałe projekty rewitalizacyjne, których realizacja pozwoli na osiągnięcie celów programu.

1. Informacje podstawowe

1.1 Położenie miasta

Lubomierz administracyjnie położony jest w województwie dolnośląskim, w powiecie lwóweckim. Jest najmniejszym miastem województwa zajmując powierzchnię 8,05 km² co stanowi ok. 6% powierzchni gminy. Stanowi on siedzibę gminy miejsko – wiejskiej Lubomierz. Miasto zlokalizowane jest w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego, na Pogórzu Izerskim, a jego geograficzne położenie wyznaczają punkty 51° 01' N oraz 15° 31' E.

Ryc. 1 Położenie Lubomierza, źródło www.maps.google.pl

Miejscowość doskonale wkomponowuje się w krajobraz Obniżenia Lubomierskiego. Miasto zlokalizowane jest nad lewym dopływem Oldzy – Lubomierką. Znajduje się w

odległości ok. 117 km od stolicy województwa dolnośląskiego – Wrocławia. Położony jest na szlaku turystycznym do najbardziej znanych miejscowości regionu tj. Jeleniej Góry (21 km), Świeradowa Zdrój (16 km) i Szklarskiej Poręby (22 km).

1.2 Historia

Lubomierz należy do najstarszych miast województwa dolnośląskiego, powstał bowiem w średniowieczu i ma wybitnie słowiański rodowód. Jego powstanie może wiązać się z osadnictwem plemienia Bobrzan. Miasto zostało zlokalizowane blisko szlaku handlowego, który prowadził z zachodu na wschód Europy. W XII – XIII wieku Lubomierz pełnił funkcję osady targowej dla osad wiejskich. Prawa miejskie otrzymał w 1291 r. od Księcia Bolka I Świdnickiego. Jednym z ważniejszych wydarzeń w historii miasta miało założenie w 1278 r. w nim przez Jutę von Lybintal i jej synów klasztoru sióstr benedyktynek. Lubomierz został obwarowany murami. Rozwój miasta hamowany był przez liczne pożary i nawiedzające go zarazy. Największy związek z miastem wykazuje rodzina Liebenthalów, od której pochodzi nazwa miasta. Nazwa miasta dawniej gwarowo wymawiana została „Libtoal” co po polsku znaczy „dolina miłości” Nazwa Lubomierz została ustalona w roku 1947. Dotychczasową pozycję i przywileje Lubomierza potwierdził król czeski Wacław II. Od XVI wieku nastąpił dynamiczny rozwój miasta związany z handlem. Miejsce handlu był rynek miejski.

Zarówno I jak i II Wojna Światowa nie spowodowała zniszczeń na terenie miasta, ani zahamowania rozwoju gospodarczego. Lubomierz rozwijał się równomiernie do czasu kiedy w większych miastach zaczęły rozwijać się przemysł odzieżowy i manufaktury. Rosnąca konkurencja i dominacja innych ośrodków miejskich sprawiła, że Lubomierz popadł w stagnację. W 1885 r. poprowadzono przez miasto linię kolejową (obecnie nie czynna) jednakże jej budowa nie stanowiła kolejnego impulsu dla rozwoju miasta.

2. Diagnoza

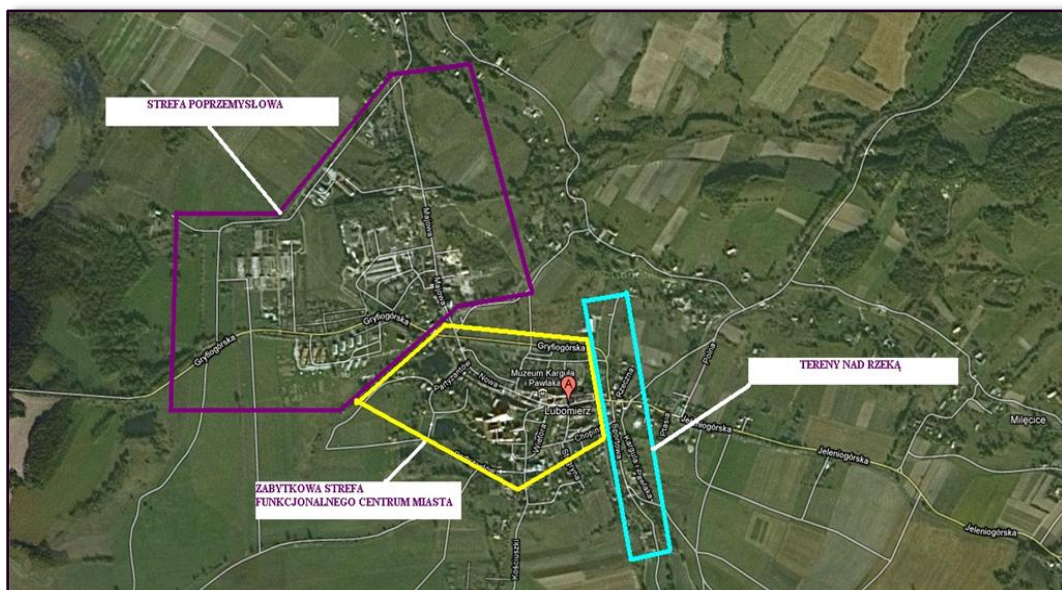
Istotnym elementem niniejszego programu rewitalizacji jest właściwe zdiagnozowanie zjawisk zachodzących w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej, gospodarczej i społecznej. Właściwie przeprowadzona diagnoza miasta stanowi główny punkt wyjścia do określenia potrzeb i skali rewitalizacji.

2.1. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

2.1.1. Struktura miasta

Istotnym elementem diagnozy obszaru kryzysowego miasta Lubomierza jest analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych. Obszar miasta w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 8,05 ha co stanowi 6% powierzchni gminy. Podzielony jest na strefy funkcjonalne z których najważniejsze to:

- strefa poprzemysłowa (przemysł rolno-spożywczy) z sąsiadującymi z nią terenami mieszkaniowymi,
- zabytkowa strefa funkcjonalnego centrum miasta,
- tereny nad Lubomierką.

Ryc. 3 Strefy funkcjonalne Lubomierza (opracowanie własne, www.maps.google.pl)

Na układ przestrzenny miasta niewątpliwy wpływ mają przecinające go osie komunikacyjne stanowiące w mieście ulice Jeleniogórska, Gryfogińska stanowiące swego rodzaju obwodnicę oraz ul. Sportowa i Majowa, które przecinają miasto z południowego wschodu na północny – wschód.

2.1.2 Układ komunikacyjny

Poniżej przedstawiona została analiza przestrzenno-funkcjonalna miasta pod względem przeznaczenia prawnego terenu jak i faktycznego stanu zagospodarowania.

Strefa poprzemysłowa zlokalizowana jest w jego północnej części po obu stronach ul. Majowej. Po jej zachodniej stronie znajdują się tereny Kombinatu Rolno Spożywczego, który swoją działalność opierał na produkcji roślinnej i zwierzęcej ze strefą rezydencjalną mającą docelowo zapewnić miejsce zamieszkania dla pracowników. Obecnie obszar ten jest nieużytkowany, natomiast osiedle wielkopłytowych bloków mieszkalnych znajduje się w zarządzie Spółdzielni Mieszkaniowej „Lubomierka”. Na wschód od ul. Majowej znajduje się zakład przemysłu drzewnego wraz ze składami drewna. Swoją działalność w tym rejonie miasta zlokalizowały:

- Fabryczny Punkt Sprzedaży Nawozów w Lubomierzu,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe „Agral” w Lubomierzu (dawna suszarnia Kombinatu Rolno Spożywczego).

Obszar ten w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod tereny produkcyjno-usługowe oraz tereny produkcji rolniczej. Północna część miasta przecięta jest terenem nieużytkowanej linii kolejowej.

W Lubomierzu zachowany został, średniowieczny układ przestrzenny, który potwierdza targowy charakter osady. Historyczny rynek podzielony został na górną i dolną część. Na środku rynku zlokalizowany jest ratusz miejski, a do rynku przylegają zabytkowe kamienice. W dolnej części rynku zlokalizowane są ważne zabytki architektury dolnego śląska, które dokładniej zostaną przedstawione w podrozdziale dotyczącym ochrony konserwatorskiej. W centrum skoncentrowane są usługi handlu i administracja publiczna (urząd miejski, poczta, policja). Tereny centrum przeznaczone są pod tereny mieszkaniowe z usługami oraz tereny usług. Centrum przecina ciąg komunikacyjny (pieszo – jezdny), który stanowi ul. Majowa oraz płyta Placu Wolności. Do głównego korytarza komunikacyjnego rynku dochodzą ul. Hieronima Wietora, Adama Asnyka.

Od północnej części rynek Lubomierza graniczy z terenami faktycznie użytkowanymi jako targowisko, oraz węzłem komunikacji autobusowej.

Tereny rekreacyjne w mieście zlokalizowane są w okolicach Klasztoru Benedyktynek – teren zielony pełniący rodzaj skweru miejskiego. W okolicach szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego zlokalizowane są obiekty sportowe pełniące funkcję uzupełniającą usług oświaty. Obszar za Klasztorem Benedyktynek zagospodarowany jest pod basen miejski wykorzystywany w celach rekreacyjnych w porze letniej. Na skrzyżowaniu ul. Majowej oraz ul. Gryfiogórskiej zlokalizowany jest zbiornik przeciwpożarowy. Jego położenie w bliskim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych oraz zabytkowego centrum miasta umożliwia w przyszłości zagospodarowanie tego terenu pod usługi rekreacji i sportu.

Wzdłuż terenów nadrzecznych zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa oraz ciągi pieszo-jezdne. Tereny nadrzeczne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod tereny mieszkaniowe oraz tereny zieleni parkowej. Ważnym elementem struktury miasta są tereny zielone. Można zauważyć, że największe znaczenie mają tereny zieleni osiedlowej, parki i zieleńce, które zajmują 2 ha powierzchni co stanowi ok. 25% powierzchni miasta. Zieleń cmentarna zajmuje ok. 1 ha, tj. ok. 10% powierzchni miasta (dane GUS 2008 r.)

Na zabytkowy charakter miasta niewątpliwie wpływ ma zlokalizowanie na jego terenie również innych ważnych zabytków m.in. Kościoła św. Anny, który położony jest w północnej części miasta, tuż przy strefie przemysłowej. Ważnym zabytkiem jest ponadto Kościół Św. Krzyża, zlokalizowany we wschodniej części miasta przy ul. Jeleniogórskiej.

2.1.3 Zabytki i ochrona konserwatorska

W mieście zachowany został, dawny średniowieczny układ zabudowy, który wskazuje na targowy charakter pierwotnej osady. Jest ona wydłużona zgodnie z przebiegiem dawnych szlaków handlowych. Rynek podzielony został na górną i dolną część na co miało niewątpliwie wpływ wybudowanie po środku ratusza i przyległych do niego kamienic.

Zabytkowe centrum będąc istotnym elementem struktury miasta wpisane jest do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu z dnia 25 listopada 1956 r. nr A/1814/382, której treść została wyjaśniona postanowieniem tego organu z dnia 29 listopada 2010 r. stanowiącym załącznik nr 1a i 1b do programu rewitalizacji.

Zabytkowy rynek otoczony jest przez kamieniczki z interesującymi detalami architektonicznymi. Rejestr zabytków mieszczących się w mieście liczy 55 obiektów. Jednym z najważniejszych zabytków na terenie miasta i gminy jest zespół budynków dawnego klasztoru s. Benedyktynek, który stanowi dominantę przestrzenną. W skład zabytkowego zespołu budynków wchodzi:

- budynek klasztoru,
- kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Maternusa,
- plebania wraz z zabudową gospodarczą.

W kościele klasztornym znajduje się najbogatszy zespół ruchomych dzieł sztuki, który łącznie ze zbiorami przechowywanymi na plebani licząc 321 obiektów stanowi po zespole krzeszowskim najbogatszą grupę dzieł sztuki na terenie byłego województwa jeleniogórskiego³.

Zespół klasztorny złożony jest z części gotyckiej i klasycystycznej z barokowym wystrojem elewacji. Wnętrze kościoła bogate jest w zabytki sztuki tj. malowidła sklepienne, które zostały wykonane metodą freskową przez Jerzego, Wilhelma Neunhertza. Sklepienie prezbiterium otrzymało inny typ dekoracji, plastycznie wypracowanej w stiuku. Ołtarz główny jest dziełem nieznanego autora. Partię centralną zajmuje płaskorzeźbiona grupa „Wniebowzięcia NMP” a wieńczy go gloria z Trójcą Św. Ponadto ołtarz zdobią rzeźby, a nad drzwiczkami obejścia zostały umieszczone relikwiarze z relikwiami świętych Benigmusa i Wiktora. Ołtarz powstał w 1775 roku. Za ołtarzem głównym znajduje się kaplica klauzurowa z ołtarzem i bogatym wystrojem rokokowym. W południowo - zachodniej części kościoła znajduje się kaplica gotycka nakryta żebrowym sklepieniem z niej dochodzi się do kwadratowego wirydarza, otoczonego malowniczymi krużgankami. W kościele znajduje się bogaty zbiór dzieł sztuki są to m. in. krucyfiksy, sprzęt kultowy w rodzaju relikwiarzy, agnusków itp. Wyjątkowo bogaty zbiór szat i tkanin liturgicznych z najstarszym najbardziej reprezentacyjnym ornatem pochodzącym z 1668 roku. Jest to druga po Krzeszowie najbogatsza grupa dzieł na tym terenie. Nad wejściem do kościoła na emporze zawieszono są późnobarokowe organy⁴.

³ Program Rozwoju Lokalnego

⁴ Program Rozwoju Lokalnego

Ryc. 4 Układ komunikacyjny (portal mapowy Gminy Lubomierz)

Ryc. 5 Plebania wraz z zabudową gospodarczą

Jednym z ważniejszych zabytków jest Dom Płócienników z renesansowym układem przestrzennym z sienią przelotową pośrodku i wewnętrzną wiatą, doświetlającą ulokowaną tu klatkę schodową a także Dom Piekarza - z charakterystycznym godłem zawodu - preclem umieszczonym nad wejściem⁵

Ryc. 6 Dom Płócienników - obecnie siedziba Muzeum Kargula i Pawlaka

Zabudowę sakralną Lubomierza uzupełnia Kościół Św. Anny. Ten trzynawowy budynek pełni obecnie rolę kaplicy cmentarnej. Tuż przy kościele zlokalizowany jest cmentarz, na którym mieści się zabytkowa kaplica grobowa.

⁵ www.lubomierz.pl

Ryc. 7 Kościół Św. Anny – widok od. ul. Majowej

Ryc.8 Kościół Św. Anny – widok od. strony bramy cmentarza

Ryc. 9 Kościół Św. Anny z zabytkowym cmentarzem i kaplicą cmentarną

Trzecim wartościowym zabytkiem architektury sakralnej jest Kościół Św. Krzyża oraz budynek Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych (dawniej Katolickie Seminarium Nauczycielskie). Kościół wzniesiony został w stylu neogotyckim, natomiast budynek szkoły w neorenesansowym.

Ryc. 10 Kościół Św. Krzyża (widok z ulicy)

Ryc. 11 Kościół Św. Krzyża (widok z chodnika)

Ważnym obiektem, z punktu widzenia historii rozwoju miasta, są obwarowania miejskie, które powstały na polecenia Księcia Bolka I. Fragmenty murów, które zachowały się do dnia dzisiejszego datowane są na XV – XVI w.

Ryc. 12 Fragmenty murów miejskich

W zabytkowy układ miasta doskonale wkomponowuje się budynek kościoła ewangelickiego (obecnie zlokalizowana jest w nim Galeria za Miedzą).

Ryc. 13 Kościół Ewangelicki

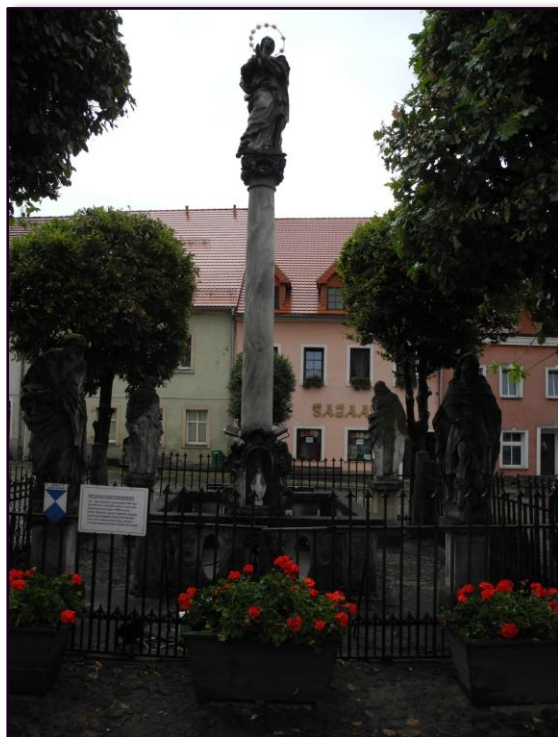

Ryc. 14 Budynek Kościoła Ewangelickiego, obecnie Galeria za Miedzą

W mieście podziwiać można zabytkowe rzeźby. Należy tu wymienić przede wszystkim zespół rzeźb barokowych zlokalizowany na Placu Wolności – Figura Morowa (mieszcząca się przed wejściem do ratusza, piaskowa figura Matki Boskiej znajduje się na kolumnie korynckiej i otoczona jest czworoboczną balustradą, na rogach której widoczne są figury świętych, mających chronić miasto przed zarazami). Cennym zabytkiem jest figura Św. Jana Nepomucena oraz barokowa rzeźba przedstawiająca Św. Maternusa, która zdobi górną część rynku.

Ryc.15 Figura Morowa – rynek (widok z tyłu)

Ryc.16 Figura Morowa – rynek (widok z przodu)

Ryc. 17 Figura Św. Jana Nepomucena. (przed renowacją)

Ryc. 18 Figura Św. Jana Nepomucena (po renowacji)

Ryc. 19 Figura Św. Maternusa – górna część rynku przed Muzeum Kargula i Pawlaka (przed renowacją)

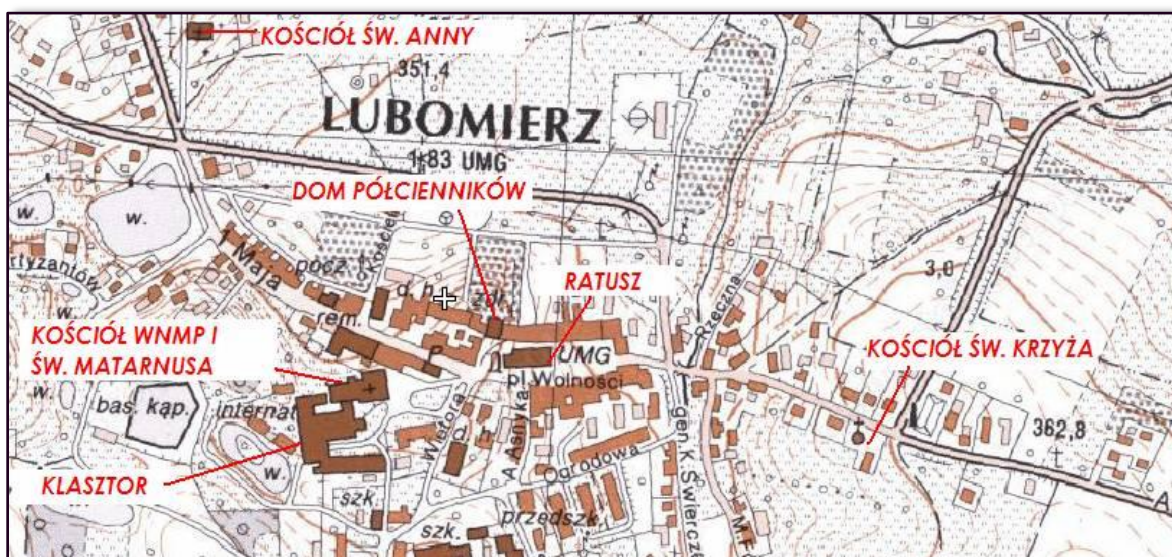
Ryc. 20 Figura Św. Maternusa – górna część rynku przed Muzeum Kargula i Pawlaka (po renowacji)

Ochrona zabytkowych terenów miasta znalazła swoje odzwierciedlenie w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubomierza w granicach administracyjnych zatwierdzonego uchwałą Nr XXI/151/2000 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z 27 października 2000 r.

Zgodnie z w/w miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasto podzielone zostało na trzy strefy ochrony konserwatorskiej tj. „A”, „B” oraz strefę ochrony ekspozycji miasta „E”.

W granicach obejmujących te strefy obowiązują pewne obostrzenia, z których najważniejsze to:

- W granicach strefy ochrony konserwatorskiej „A”, wszelkie roboty budowlane oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.
 - W granicach strefy ochrony konserwatorskiej „B”, wszelkie roboty budowlane oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić po uzgodnieniu z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.
 - Obiekty budowlane zgłoszone do rejestru zabytków zgodnie z oznaczeniem na rysunku planu, w których wszelkie roboty budowlane wolno prowadzić tylko za zezwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.
 - Obiekty budowlane zgłoszone do spisu zabytków zgodnie z oznaczeniem na rysunku planu, w których wszelkie roboty budowlane wolno prowadzić po uzgodnieniu z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.
 - Ustala się konieczność odtworzenia południowej pierzei ulicznej w rynku poprzez uzupełnienia zabudowy w liniach zabudowy historycznie ukształtowanych.
 - Odbudowa południowej pierzei ulicznej w rynku wymaga opracowania historyczno – architektonicznego uwzględniającego kolorystykę pierzei, charakter elewacji, oświetlenia, małej architektury oraz nawierzchni posadzki.
 - Odtwarzana w rynku zabudowa winna nawiązywać do sąsiedniej zabudowy.
- Poniższa mapa przedstawia lokalizację najważniejszych zabytków w mieście.

Ryc. 21 Lokalizacja najważniejszych zabytków (opracowanie na podstawie geoportal)

2.2. Sfera techniczna

2.2.1 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Ważnym elementem analizy sytuacji jest ocena jakości infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem ludności w wodę i odprowadzaniem ścieków, co zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym stanowi zadanie własne gminy. Wartością względną charakteryzującą sieć wodociągową jest jej długość, która w mieście wynosi 12,6 km, co stanowi 48% długości czynnej sieci wodociągowej w całej gminie oraz 3% długości czynnej sieci w powiecie lwóweckim (Dane GUS za 2014 r.). Cała sieć wodociągowa pozostaje w zarządzie lub jest administrowana przez gminę. Przyłącza wodociągowe posiadają 236 budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzystało w mieście w 2013 r. 1924 osoby. Istotnym miernikiem stanu zaopatrzenia ludności w wodę jest procent mieszkańców korzystających z wodociągu. W Lubomierzu wynosi on 97% i jest większy od wskaźnika dla gminy (31%) i większy od wskaźnika dla powiatu (48%). Woda doprowadzana jest do sieci wodociągowej miasta z dwóch ujęć nr 1a i nr 1b zlokalizowanych na działce nr 17 w Lubomierzu w odległości ok. 220 m od istniejącej SUW w kierunku południowo - wschodnim o wydajności 54 m³/h.⁶ Sieć rozdzielcza została wybudowana w roku 1907. Stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest na terenie miasta. Infrastruktura wodociągowa wymaga modernizacji i przebudowy, gdyż jest ona wyeksploatowana i ulega częstym awariom.

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej (km)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat lwówecki	326,1	326,1	322,3	337,3	347,2
Gmina Lubomierz	25,9	25,9	25,9	26,2	26,2
Lubomierz - miasto	12,3	12,3	12,3	12,6	12,6

Tab. 1 Sieć wodociągowa dane GUS 2010 - 2014

Powyższa tabelka obrazuje długość sieci wodociągowej w latach 2010 - 2014. W porównaniu do roku 2000 długość sieci wodociągowej wzrosła tylko o 1,15% (Dane GUS 2010 - 2014 r.).

Jednym z zadań własnych gminy jest odprowadzanie ścieków sanitarnych z gospodarstw domowych. W przypadku Lubomierza sieć kanalizacji sanitarnej charakteryzuje się następującymi bezwzględными wskaźnikami. Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej w mieście wynosi 9,9 km. Cała sieć kanalizacyjna administrowana jest przez gminę lub pozostaje w jej zarządzie. Co ciekawe w porównaniu do roku 2000 jej długość wzrosła w mieście ok. 3 razy. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 1547 mieszkańców (czyli 78% mieszkańców Lubomierza - dane GUS 2013 r.), natomiast 119 połączeń prowadzi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Miasto obsługiwane jest przez mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków typu ZBW - BOS - BG - 500, którą wybudowano pod koniec 1994 roku⁷. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na terenie miasta.

⁶ Strategia Rozwoju Gminy i Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubomierz

⁷ Strategia Rozwoju Gminy

	Powiat lwówecki	Gmina Lubomierz	Lubomierz miasto
rok	km	km	km
2000	57,2	3,4	3,4
2001	58,5	3,4	3,4
2002	58,5	3,4	3,4
2003	59,1	4,0	4,0
2004	66,2	7,2	4,0
2005	97,9	11,6	8,4
2006	185,4	11,6	8,4
2007	185,6	11,6	8,4
2008	185,3	11,6	8,4
2009	185,5	11,7	8,5
2010	186,0	12,2	9,0
2011	198,1	12,2	9,0
2012	198,4	12,3	9,1
2013	212,1	12,3	9,1
2014	212,9	13,1	9,9

Tab. 2 Długość sieci kanalizacyjnej w mieście GUS 2000 - 2014

2.2.2 Sieć drogowa i komunikacja

Przez gminę w niedalekiej odległości od miasta przebiegają ważne szlaki komunikacyjne m.in. drogi wojewódzkie i krajowe:

- Nr 297 - Jelenia Góra - Pasiecznik - Pławna - Lwówek - Bolesławiec (droga IV kl. technicznej o zmiennych parametrach technicznych, stanowiąca główną oś komunikacyjną o znaczeniu regionalnym w kierunku północ-południe w województwie, doprowadzająca ruch z zachodniej części kraju do Kotliny Jeleniogórskiej i w rejon Karkonoszy).
- Nr 356 Pasiecznik-Zgorzelec (droga IV kl. technicznej , stanowiąca główną oś komunikacyjną o znaczeniu regionalnym w kierunku wschód-zachód w południowej części województwa, łącząca przejście graniczne w Zgorzelcu z Kotliną Jeleniogórską i obszarem Sudetów zachodnich).
- Nr 1027 Pławna - Wleń.

Na szkielet komunikacyjny miasta składają się drogi, których zarządcą jest powiat jak i gmina. Drogi gminne przebiegające przez miasto mają długość 24 km. Ważną rolę pełnią również drogi powiatowe (klasy V) tj.:

- Nr 12510 Radoniów-Lubomierz-Pławna do drogi 297.
- Nr 12528 Chmieleń-Lubomierz.

- Nr 12536 Ubocze-Oleszna-Lubomierz-Wojciechów do drogi 297.
- Nr 12541 Lubomierz-Milęcice-Wojciechów.
- Nr 12552 Lubomierz-Popielówek-Chmieleń.

Lubomierz z północnego - zachodu na wschód przecięty jest osią komunikacyjną Jelenia Góra – Oleszna i Podgórna (ul. Majowa, ul. Jeleniogórska). Ulica Majowa przechodzi przez centrum miasta i jego zabytkowy rynek. Centrum miasta omija ul. Gryfiogórska (z wschodu na zachód łącząc się we wschodniej części miasta z ul. Jeleniogórską i Sportową (przecinającą Lubomierz z północy na południe). Obsługa komunikacyjna miasta nie byłaby możliwa bez dróg lokalnych obsługujących tereny o różnym sposobie użytkowania.

Drogi gminne i powiatowe cechują się nie najlepszym stanem technicznym i wymagają inwestycji oraz remontów, ponadto zabudowa miasta wkracza w obszar zajęty pasem drogowym. Dużym problemem jest również stan techniczny ciągów pieszych, a szczególnie tych zlokalizowanych w zabytkowej części miasta stanowiącej potencjał rozwoju miasta.

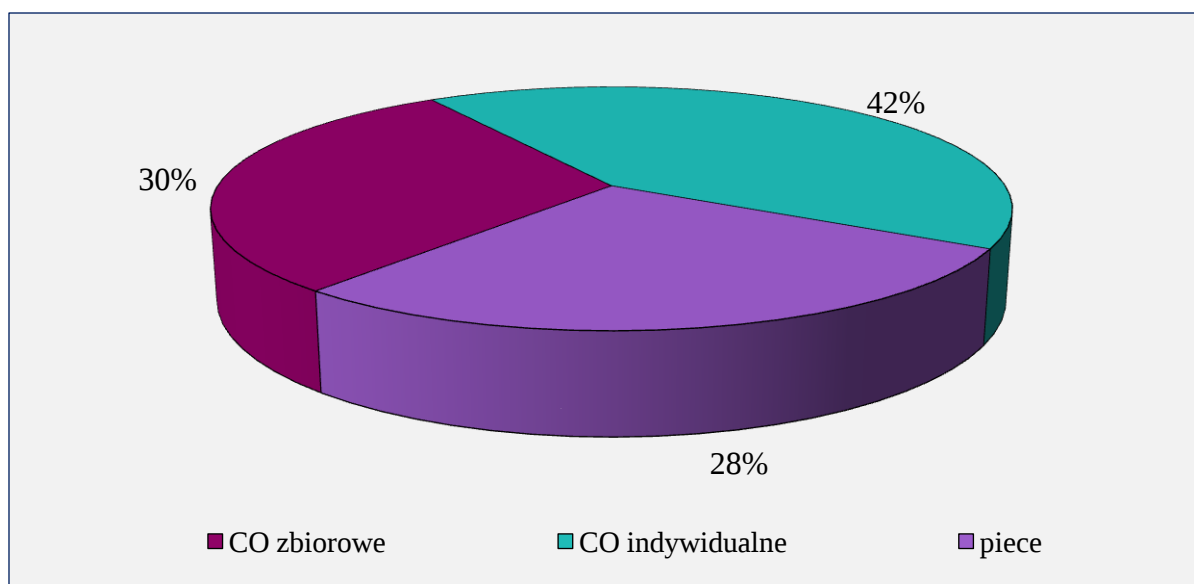
Główną rolę w transporcie w Lubomierzu pełni ten drogowy. Miasto obsługiwane jest przez linie komunikacji autobusowej zarządzane przez przewoźników prywatnych jak i PKS. Przystanek komunikacji autobusowej zlokalizowany jest w północnej części miasta i jest obsługiwany zjazdem z ul. Gryfiogórskiej. Podróżni mogą skorzystać tylko z jednej wiaty przystankowej. Autobusy z Lubomierza kursują w kierunku Jeleniej Góry, Świeradowa Zdrój, Gryfowa Śląskiego, Legnicy, Lubania, Lwówka Śląskiego oraz Wrocławia. Najczęściej kursują autobusy do Jeleniej Góry, Lwówka Śląskiego oraz Gryfowa Śląskiego.

W północnej części miasta zlokalizowana jest rozebrana linia kolejowa. Obecnie nie ma w mieście alternatywnego środka transportu dla samochodowego i autobusowego.

2.2.3 Sieć gazowa, energetyczna i ciepłownicza

W mieście brak jest sieci gazowej. Miasto zaopatrywane jest w energię elektryczną produkowaną w Elektrowni Turów. Energia elektryczna transportowana jest do gospodarstw domowych i instytucji oraz firm za pomocą systemu linii niskiego i średniego napięcia, przy wykorzystaniu stacji transformatorowych. Sieci niskiego napięcia zaopatrują w energię elektryczną 683 odbiorców. Gospodarstwa domowe w Lubomierzu w 2013 r. zużyły 1251 MV*h energii elektrycznej (Dane GUS 2013 r.).

Mieszkania (350) i budynki (114) ocieplane są za pomocą centralnego ogrzewania. Najwięcej mieszkań zaopatrywanych jest poprzez indywidualne systemy centralnego ogrzewania. Pozostałe źródła zaopatrzenia w ciepło to piece i zbiorowe systemy centralnego ogrzewania.

Ryc. 22 Struktura ogrzewania mieszkań

2.2.4. Telekomunikacja

W mieście do sieci telefonicznej podłączonych było w 1998 r. 353 abonentów (287 łączy mieszkaniowych i 87 w firmach). Miasto zlokalizowane jest w zasięgu wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej.

2.2.5. Gospodarka odpadami

Miasta Lubomierz położone jest w środkowosudeckim regionie gospodarki odpadami. W Lubomierzu zlokalizowane jest składowisko odpadów o powierzchni 1,5 ha i pojemności 118.000 m³. Gromadzi ono odpady komunalne z obszaru całej gminy. Posiada dogodne warunki lokalizacji, gdyż położone jest w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej, a jego położenie w centrum gminy gwarantuje minimalizację kosztów transportu. Dodatkowo w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla terenu składowiska wyznaczono przeznaczenie zgodne z obecną funkcją zagospodarowania terenu. Gospodarka odpadami realizowana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

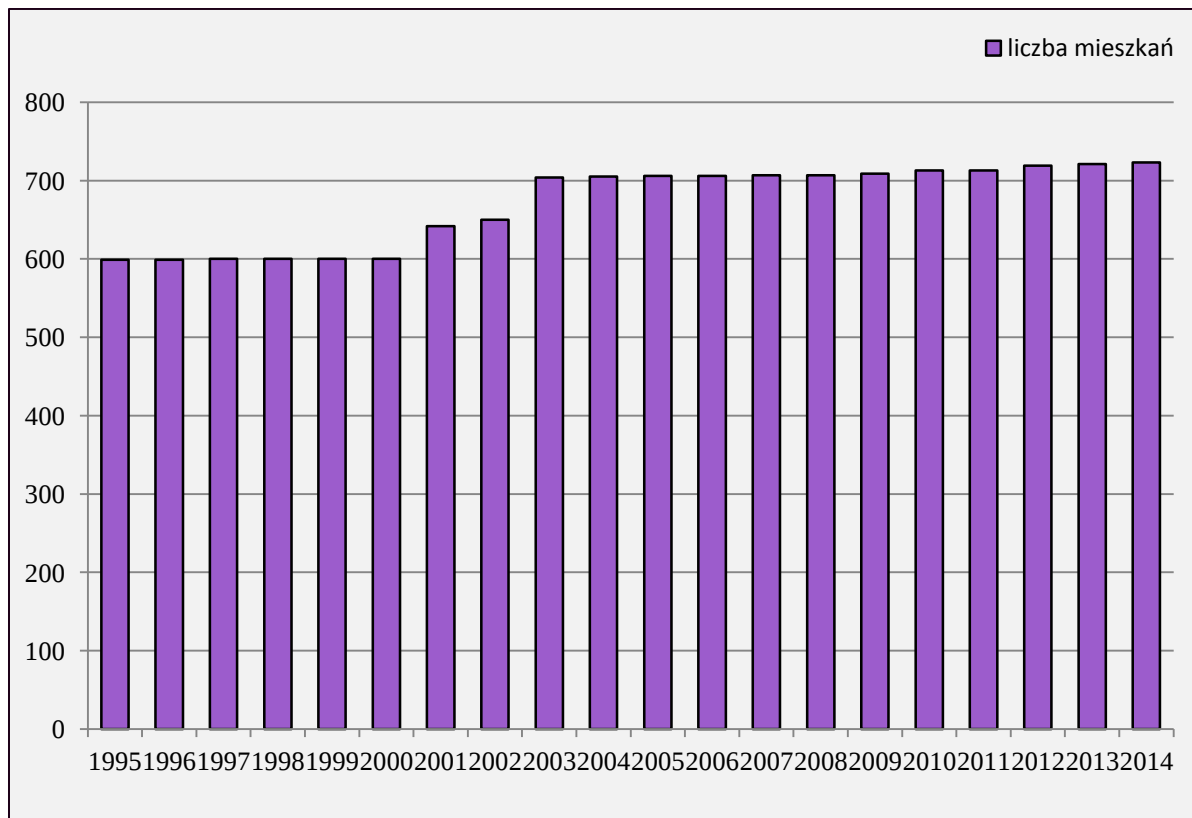
2.2.6. Sytuacja mieszkaniowa

Na terenie miasta Lubomierz dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Występują również skupiska zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Mając na uwadze nomenklaturę GUS charakteryzując rozwój mieszkalnictwa powinno się ten rozwój analizować w oparciu o wskaźniki dotyczące mieszkań i izb. Lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych, przeznaczony na stały pobyt osób - wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.⁸ Według danych GUS

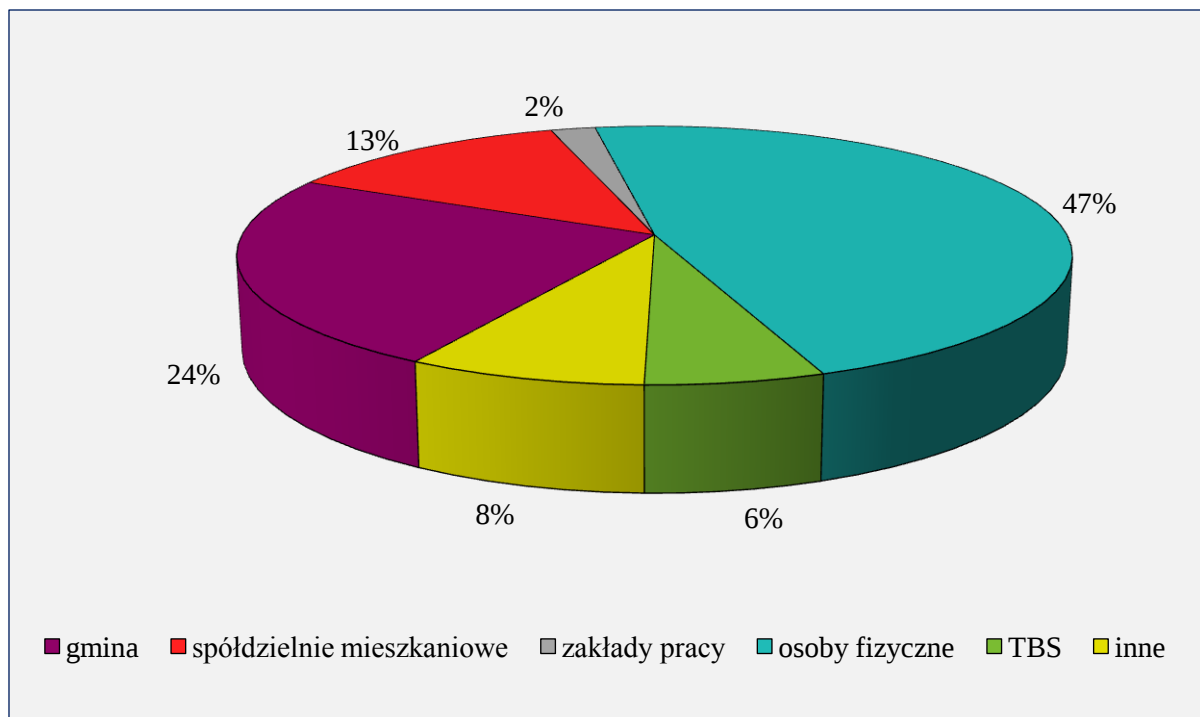
⁸ GUS - definicje <http://stat.gov.pl>

z roku 2014 liczba mieszkań w mieście wynosiła 723 o łącznej powierzchni 4 832 m², co stanowiło ok. 4% liczby mieszkań w powiecie lwóweckim i 36% mieszkań w gminie. W porównaniu do roku 1995 liczba mieszkań wzrosła o 21%. Mając na uwadze potrzeby mieszkaniowe społeczeństwa jest to wzrost niewystarczający. Analizując ruch budowlany w mieście od roku 1995 – 2014 można dojść do następujących wniosków:

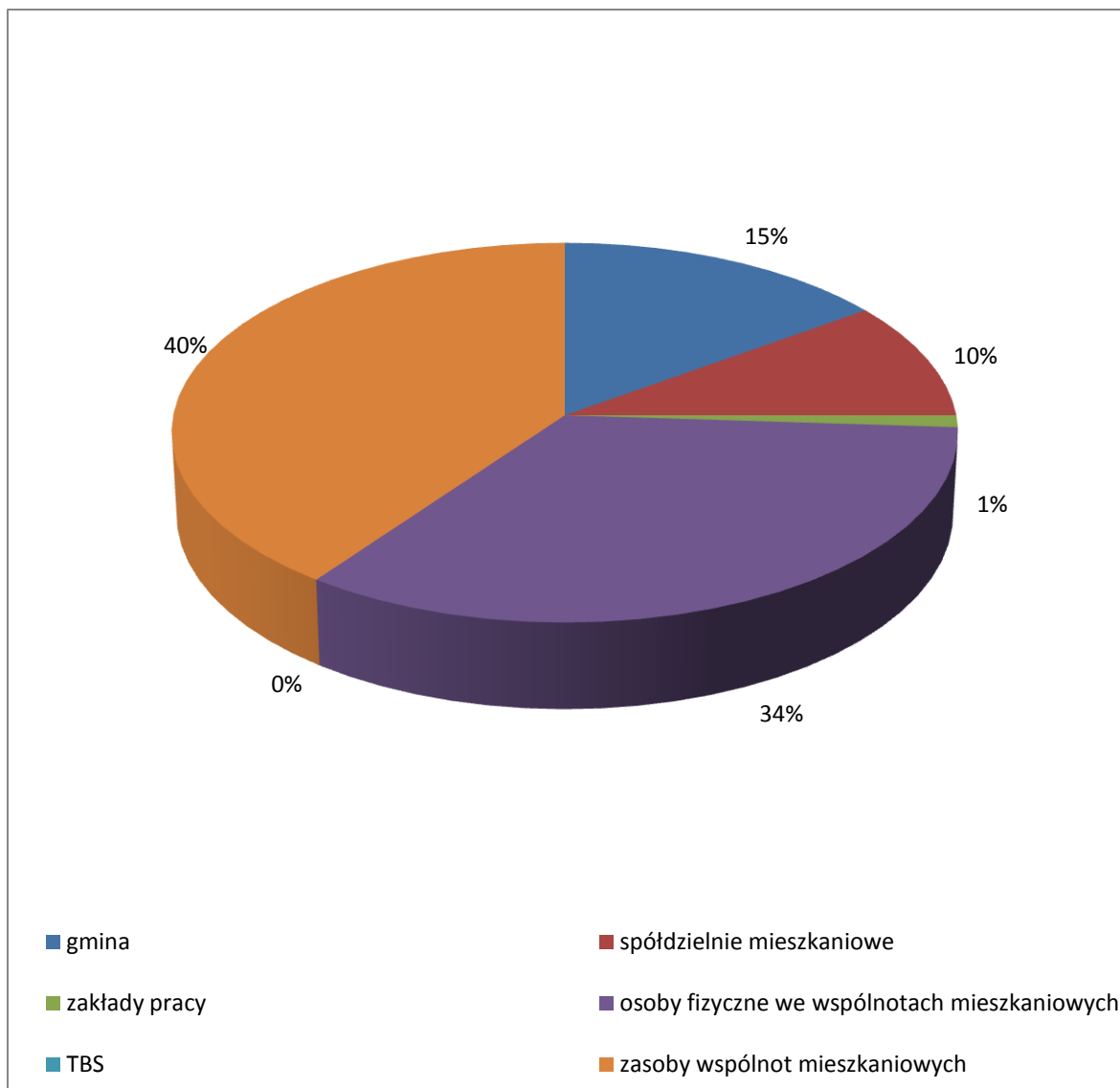
- od roku 1995 – 2014 oddano do użytku 124 mieszkania oraz 514 izb,
- łączna powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań wyniosła 11979 m².

Ryc. 23 Liczba mieszkań w Lubomierzu w latach 1995 – 2014 (GUS)

Ryc. 24 Struktura zasobów mieszkaniowych w mieście (GUS 2008 r. W banku danych lokalnych brak szczegółowych danych dla poszczególnych form własności za późniejsze okresy)

Ryc. 25 Struktura zasobów mieszkaniowych w powiecie lwóweckim (GUS 2013 r.)

Istotnym z punktu widzenia działań odnowy w mieście jest podział mieszkań ze względu na stan własnościowy. Zasoby mieszkaniowe można definicyjnie opisać jako ogół mieszkań zamieszkałych i nie zamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Najwięcej mieszkań w Lubomierzu znajduje się w rękach osób fizycznych, a potem odpowiednio gminy (Dane za 2008 r. z uwagi na brak nowszych danych Banku Danych Lokalnych).

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła w 2014 r. w mieście - 66,2 m². W porównaniu do danych dla powiatu (77,1 m²) jest ona zdecydowanie mniejsza. Odnosząc te dane do statystyk na terenie całej gminy te dla miasta Lubomierza kształtują się na zdecydowanie niższym poziomie (Gmina - 85,7 m²). Poprzez powiązanie danych demograficznych tj. liczby mieszkańców i danych dotyczących ogólnej powierzchni użytkowej mieszkań w Lubomierzu i powiecie lwóweckim oraz w gminie można stwierdzić,

że średnia powierzchnia mieszkania przypadająca w mieście na mieszkańca to 24,5m² i kształtuje się na niższym poziomie jak w powiecie lwóweckim (27,3 m²/mieszkańca) i w gminie (27,7m²/mieszkańca).

jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Powiat lwówecki	77,1
Gmina Lubomierz	85,7
Lubomierz - miasto	66,2

Tab. 3 Średnia powierzchnia mieszkania GUS 2014

jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²
Powiat lwówecki	27,3
Gmina Lubomierz	27,7
Lubomierz - miasto	24,5

Tab. 4 Średnia powierzchnia mieszkania na osobę GUS 2014

Podstawowymi wyznacznikami standardu zamieszkania dla miasta są wskaźniki opisujące wyposażenie mieszkań w instalację wodociągową, łazienkę i centralne ogrzewanie. Najdokładniejszych danych w tym przypadku dostarcza Narodowy Spis Powszechny z 2002 r. Zgodnie z wynikami spisu zwodociągowanych i skanalizowanych było 100% mieszkań, podczas gdy 55% mieszkań jest wyposażonych w centralne ogrzewanie. Mając na uwadze średnie wskaźniki dla powiatu: mieszkania zwodociągowanie – 96%, skanalizowanie – 95%. Można stwierdzić, że standard mieszkań w zakresie wyposażenia w infrastrukturę nie odbiega od normy dla powiatu i całego kraju. Największe zróżnicowanie wykazują mieszkania w zakresie wyposażenia w centralne ogrzewanie. Ze względu na fakt, że w mieście nie ma sieci gazowej, standard zamieszkania pod tym względem jest zdecydowanie gorszy od statystyk dla powiatu i kraju.

Stopień wyposażenia mieszkań	Polska	Powiat lwówecki	Lubomierz - miasto
Kanalizacja	96%	95%	100%
Wodociąg	94%	96%	100%
Centralne ogrzewanie	73%	58%	55%
gaz	58%	38%	0%

Tab. 5 Mieszkania wg wyposażenia (NSP 2002 brak danych w NSP 2011 dla poziomu miasta)

jednostka terytorialna	wodociąg	ustęp spłukiwany	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Powiat lwówecki	94%	91%	86%	72%	34%
Gmina Lubomierz	86%	83%	78%	63%	1%
Lubomierz - miasto	100%	99%	94%	78%	4%

Tab. 6 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne GUS 2013 r.

Ważnym z punktu widzenia trwałości zabudowy i jej amortyzacji jest charakterystyka mieszkań według okresu ich budowy.

Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynku		
przed 1918		
mieszkania	miesz.	34
powierzchnia użytkowa	m ²	3275
1918 - 1944		
mieszkania	miesz.	329
powierzchnia użytkowa	m ²	22134
1945 - 1970		
mieszkania	miesz.	36
powierzchnia użytkowa	m ²	2084
1971 - 1978		
mieszkania	miesz.	66
powierzchnia użytkowa	m ²	3531
1979 - 1988		
mieszkania	miesz.	55
powierzchnia użytkowa	m ²	3154
1989 - 2002 łącznie z będącymi w budowie		
mieszkania	miesz.	98
powierzchnia użytkowa	m ²	6037

2001 - 2002 łącznie z będącymi w budowie		
mieszkania	miesz.	31
powierzchnia użytkowa	m ²	1577

Tab. 7 Mieszkania wg okresu budowy budynku (NSP 2002, brak nowszych danych)

Najwięcej bo 53% stanowią mieszkania wybudowane w latach 1918 – 1944 co ma bezpośrednie przełożenie na konieczność ich stałych remontów i modernizacji.

Istotnym wskaźnikiem mającym wpływ na jakość zasobu mieszkaniowego jest udział mieszkań zamieszkałych wybudowanych przed 1989 r. w liczbie mieszkań zamieszkałych ogółem. Z uwagi na brak danych dla niższych aniżeli powiat jednostek terytorialnych z NSP 2011 r. posłużono się danymi z NSP 2002.

jednostka terytorialna	mieszkania zamieszkane wybudowane przed 1989 r.	mieszkania zamieszkane ogółem w 2002 r.	udział %
Powiat lwówecki	14481	15525	93%
Lubomierz - gmina	1747	1893	92%
Lubomierz - miasto	520	619	84%

Tab. 8 Udział mieszkań zamieszkałych wybudowanych przed 1989 r. w liczbie mieszkań zamieszkałych ogółem (GUS NSP 2002 brak nowszych danych)

Zauważalny jest niższy wskaźnik dla miasta Lubomierz w stosunku do wskaźników prezentowanych przez powiat lwówecki i gminę. Wskaźnik ten jest jednak dość wysoki i świadczy negatywnie o stanie mieszkaniowej tkanki miejskiej.

2.3. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Analiza funkcjonalna przestrzeni miejskiej Lubomierza pozwoliła na zidentyfikowanie w strukturze miasta (stanowiącego w granicach administracyjnych obszar rewitalizacji) skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. W pierwszym rzędzie należy wymienić tu infrastrukturę drogową na terenie miasta, szczególnie w jego centralnej części (ul. Majowa, oraz przylegające do tej osi komunikacyjnej ulice), które wymagają dużych nakładów finansowych na modernizację nawierzchni jak i wymianę sieci uzbrojenia podziemnego.

Ważnym wyzwaniem dla rewitalizacji centrum miasta jest przywrócenie rynkowi jego dawnej formy architektonicznej. Wiąże się to z potrzebą rewitalizacji płyty głównej i modernizacją oświetlenia dostosowanego do zabytkowego wizerunku centrum. Dlatego konieczne było wykonanie szczegółowej koncepcji architektoniczno – urbanistycznej zagospodarowania zabytkowego centrum co pozwoli na przywrócenie mu jego historycznego charakteru, który doprowadzi do wzrostu atrakcyjności tej przestrzeni publicznej. Zgodnie z opinią dotyczącą przygotowanej koncepcji celem rewitalizacji Lubomierza jest. przywrócenie bardzo atrakcyjnemu miastu zaniedbanej przestrzeni publicznej z rynkiem, klasztorem,

ratuszem, kościołami i budynkami mieszkalnymi⁹. Przedstawione w przedmiotowej opinii wytyczne wskazują również na potrzeby rewitalizacyjne z punktu widzenia konserwatorskiego. Opinia stanowi załącznik nr 2 do niniejszego programu rewitalizacji. Jednym z głównych problemów jest zagospodarowanie pustej przestrzeni po wyburzonej pierzei (obecnie teren nieogrodzony i porośnięty trawą). Istotnym problemem jest niedostosowanie infrastruktury drogowej i przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ryc. 26 Budynki mieszkalne Pl. Wolności (po renowacji)

⁹ Pismo Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze z dnia 22.09.2014 r. nr JG/N.5183.843.2014.ZK

Ryc. 27 Infrastruktura drogowa - Plac Wolności

Ryc.28 Zniszczona nawierzchnia Pl. Wolności (widok od strony Ratusza)

Ryc. 29 Niezagospodarowana przestrzeń po utraconej pierzei rynku (widok razem z ulicą)

Ryc. 30 Niezagospodarowana przestrzeń po utraconej pierzei rynku

Ryc. 31. Utracona pierzeja

Ważną rolę w strukturze miasta pełnią obiekty zabytkowe. Celem ich lepszego wyeksponowania i wzrostu atrakcyjności turystycznej miasta wymagane jest aby były podjęte działania i uruchomione projekty z zakresu poprawy estetyki i rewitalizacji ciągów pieszych i pieszo – jezdnych, prowadzących do wcześniej opisanych już wartościowych zabytków Lubomierza, a także instalacja iluminacji. Istotnym staje się tutaj właściwe oznakowanie uliczek i oświetlenie dróg.

Swego rodzaju potencjał stanowią stare mury miejskie (obecnie zupełnie niewykorzystane turystycznie i niewystarczająco wyeksponowane). Zwiedzający mogą mieć m.in. znaczący problem z pokonaniem stromego podejścia (brak utrzymanych na wysokim poziomie poręczy i nieoświetlone i nierestaurowane podejście, niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Ryc. 32 Obwarowania – widok z ul. Majowej

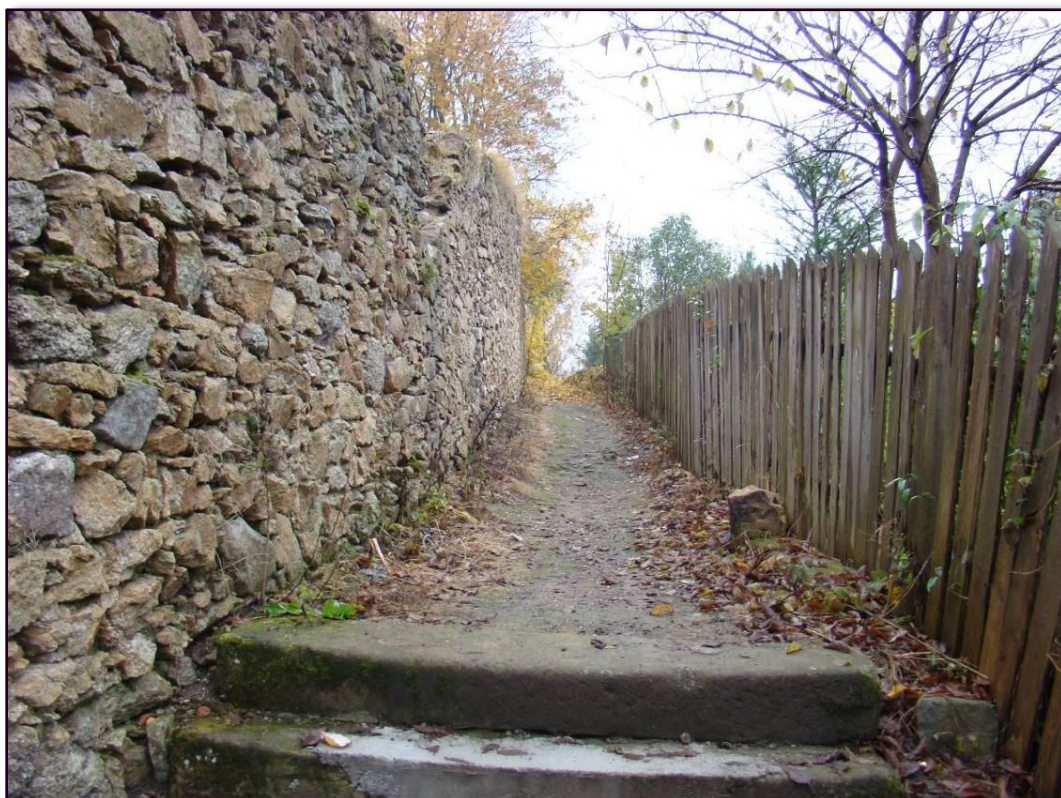
Ryc. 33 Obwarowania widok na podejście z ul. Majowej

Ryc. 34 Nierestaurowane podejście wzdłuż murów miejskich

Ryc. 35 Zagospodarowanie podejścia (widok na ul. Majową)

Ryc. 36 Zagospodarowanie podejścia (widok w stronę dojścia do basenu)

Ryc. 37 Widok na basen miejski

Przestrzenie publiczne stanowią o wartości miasta. Ich stan i jakość mają niewątpliwie wpływ na stopień identyfikacji mieszkańców z miastem, wzrost świadomości przestrzennej i poprawię percepcji przestrzeni. Ponadto właściwie zagospodarowana miejska przestrzeń publiczna wpływa na wzrost poczucia bezpieczeństwa jak i spadek ilości aktów wandalizmu i niszczenia zabytkowej struktury miasta. Na obszarze rewitalizowanym występują miejsca mające charakter przestrzeni publicznych, które powinny zostać poddane działaniom z zakresu odnowy.

Istotną rolę pełnią tereny zielone nad rzeką, stanowiące potencjał terenów rekreacyjnych miasta. Obecnie teren ciągnący się wzdłuż ul. Sportowej sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej. Wzdłuż bulwarów brakuje infrastruktury i małej architektury, które umożliwiają rozwój rekreacji indywidualnej dla mieszkańców jak i turystów. Ważną rolę nie tylko z punktu widzenia komunikacyjnego, ale także zachowania ładu przestrzennego pełni most trójprzęsłowy zbudowany z kamienia nad Lubomierską, pochodzący z XVI w., który odnowiony został w 1831 r.

Ryc. 38 Widok ul. Sportowej

Ryc. 39 Most i przejście nad służą rzeczną

Ryc. 40 Teren ciągu pieszego wzdłuż rzeki

Cenną przestrzeń stanowią często miejsca spotkań mieszkańców i turystów, ale także kształtującą percepcję przestrzeni są tereny wokół zabytkowych rzeźb, gdzie brakuje elementów małej architektury (ławek, krzeseł miejskich).

Reprezentacyjną funkcję w Lubomierzu pełnią budynki administracji publicznej. Budynek Urzędu Gminy i Miasta z racji funkcji jaką pełni powinien być przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Ponadto budynek ten powinien być efektywny energetycznie. Dlatego konieczna jest jego termomodernizacja, co znacząco wpłynie na podniesienie jego rangi na rynku. W ostatnich kilku latach poczynione zostały przez Gminę kroki zmierzające do poprawy wizerunku tego obiektu bowiem wyremontowany został dach oraz schody ratusza.

Ryc. 41 Ratusz

Ryc. 42 Ratusz (widok od strony wejścia)

Przestrzeń sąsiedzka to głównie zdewastowana mała architektura i brak miejsca do spotkań z sąsiadami, co wpływa na spadek integracji społecznej i bezpieczeństwa w przestrzeni sąsiedzkiej.

Średniowieczny układ uliczek miasta znacząco determinuje możliwość zagospodarowania przestrzeni sąsiedzkiej, w której może rozwijać się integracja mieszkańców. Wąskie uliczki pomiędzy budynkami wpływają znacząco na poczucie wyobcowania mieszkańców. Działania interwencyjne powinny skupić się na urządzeniu miejsca spotkań mieszkańców (mała architektura służąca wypoczynkowi w postaci ławek i stylowych kwietników z nasadzeniami).

Ryc. 43 Przestrzeń sąsiedzka Pl. Wolności (fot 2010 r.)

Ryc. 44 Pl. Wolności (fot 2010 r.)

Ryc. 45 pl. Wolności (fot 2015 r.)

Miejscem często odwiedzanym z racji jego funkcji jest zatoka autobusowa zlokalizowana przy ul. Gryfiogórskiej. Istotną wadą urządzenia tego terenu jest brak

wystarczającej ilości miejsc siedzących pod wiatą przystankową. Ponadto można zauważyć brak oznakowania dojścia do zabytkowego centrum miasta jak i niedostosowanie dojścia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kiedyś zakrzaczona i niezagospodarowana przestrzeń została zainwestowana poprzez realizację placu zabaw i siłowni zewnętrznej co poprawiło estetykę miejsca.

Ryc. 46 Widok na wiatę przystankową

Ryc. 47 Dojście do zabytkowego centrum miasta

Potencjał rekreacyjny posiadają tereny zlokalizowane przy basenie przeciwpożarowym mieszczącym się na skrzyżowaniu ul. Gryflogórskiej i Majowej. Teren ten cierpi ze względu na brak małej architektury w szczególności miejsc wypoczynku i zdewastowanej powierzchni zielonej. Obszar ten wymaga ponadto wykonania stosownego oświetlenia i przebudowy uzbrojenia. Dzięki tym zabiegom wykreować będzie można dobrze funkcjonującą przestrzeń publiczną, poszerzając jednocześnie areał terenów rekreacyjnych.

Ryc. 48 Teren wokół basenu przeciwpożarowego (www.zoomie.pl).

Ryc. 49 Basen przeciwpożarowy

Ryc. 50 Ciąg pieszy wzdłuż basenu przeciwpożarowego

Mieszkańcy Lubomierza mogą korzystać z usług niekrytego basenu miejskiego zlokalizowanego na tyłach zabytkowego zespołu klasztornego. Teren basenu miejskiego wymaga przeprowadzenia stosownych remontów, rekultywacji zieleni, realizacji niezbędnej infrastruktury i instalacji monitoringu gwarantującego poprawę bezpieczeństwa i nadzoru nad terenem. Doprowadzi to do poprawy wizerunku przedmiotowego terenu i wzrostu jego atrakcyjności.

Ryc. 51 Lokalizacja basenu miejskiego (www.zoomie.pl)

Ryc. 52 Basen miejski – widok z lotu ptaka (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)

Zieleń parkowa pełni ważną rolę ze względu na swój ekologiczny wymiar i funkcję rekreacyjną. Polityka przestrzenna ukierunkowana na zachowanie jak największej ilości powierzchni biologicznie czynnej na terenie intensywnej urbanizacji w centrum Lubomierza służy kreowaniu przyjaznych warunków życia w obszarze znacznej antropopresji, jaka ma miejsce w centrum miasta.

Dlatego tak ważnym staje się zachowanie wpisanego do rejestru zabytków parku miejskiego (przykościelnego o powierzchni 0,25 ha) zlokalizowanego na placu kościelnym tuż zespole klasztornym. Cechuje go zróżnicowany skład gatunkowy (cyprysik groszkowy, żywotnik zachodni, topola kanadyjska, dąb szypułkowy w odm. stożkowej, jesion wyniosły w odm. zwisającej, lipa drobnolistna, robinia, klon zwyczajny, kasztanowiec zwyczajny i brzoza brodawkowata)¹⁰.

Zieleń parku wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych. Działaniom odnowy powinny podlegać również ciągi piesze. Wymianie podlegać musi mała architektura i oświetlenie. Usunięte powinny zostać bariery architektoniczne.

¹⁰ <http://www.sudety.it.pl>

Ryc. 53 Park Miejski – widok z lotu ptaka (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)

Ryc. 54 Park miejski a)

Ryc. 55 Park miejski b)

Ryc. 56 Park miejski (zdegradowana infrastruktura drogowa)

Główną przyczyną konieczności podjęcia działań z zakresu rewitalizacji substancji mieszkaniowej jest struktura wiekowa budynków zlokalizowanych w Lubomierzu. Jednym z wskaźników, który predestynuje obszar miasta do wdrożenia na jego terenie działań rewitalizacyjnych jest duży udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do liczby budynków ogółem. Dla Lubomierza wskaźnik ten wynosi 87% (NSP 2002).

Podstawowym mankamentem polityki mieszkaniowej jest brak środków finansowych na remont budynków i poprawę ich efektywności energetycznej.

Dużą część zasobów mieszkaniowych w mieście stanowią te będące we władaniu spółdzielni mieszkaniowych. Na terenie Lubomierza funkcjonują dwie spółdzielnie mieszkaniowe:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa Gryf (do jej zasobów należą bloki mieszkalne zlokalizowane przy ul. Chopina w Lubomierzu),
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Lubomierzanka (do jej zasobów należą bloki mieszkalne zlokalizowane przy ul. Gryfiogórskiej na wylocie z Lubomierza w kierunku do Gryfowa Śląskiego).

Biorąc pod uwagę stan spółdzielczych zasobów mieszkaniowych w Lubomierzu można wymienić następujące elementy środowiska mieszkaniowego, które powinny podlegać działaniom odnowy poprzez remont i modernizację budynków:

- stolarka okienna i drzwiowa,
- instalacje elektroenergetyczna, ciepła, sanitarna i wodociągowa,
- efektywność energetyczna budynków (potrzeba termomodernizacji),
- balkony,
- elementy budynku takie jak: dach, elewacja zewnętrzna,
- klatki schodowe i wiatrołapy,
- elementy konstrukcji zewnętrznej,
- niedostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ryc. 57 Strefa rezydencjalna miasta (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)

Sama rewitalizacja substancji mieszkaniowej budynku nie pozwoli na wzrost estetyki przestrzeni mieszkalnej nieruchomości zarządzanych przez spółdzielnie mieszkaniowe. Na uwadze należy mieć również to iż przestrzenie wokół budynków i urządzeń z nimi związanych wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych. Mowa tu przede wszystkim o:

- ogólnym braku estetyki;
- zaniedbanych terenach zielonych,
- niezagospodarowanej przestrzeni publicznej pomiędzy budynkami mieszkalnymi, wymagających modernizacji i remontów placach zabawach,
- braku terenów rekreacyjnych i sportowych przeznaczonych dla mieszkańców,
- niewłaściwym stanie ciągów pieszych i jezdnych,
- nie wykorzystanie atrakcyjnego położenia bloków przy ul. Chopina w pobliżu terenów nad rzeką,
- terenach zlokalizowanych nad rzeką Olszynką, łączących poszczególne osiedla mieszkaniowe,
- przestrzeniach sąsiedzkich wymagające podjęcia działań odnowy,
- degradacji małej architektury,
- braku wystarczającej liczby miejsc postojowych,
- niedostosowaniu ciągów pieszo – jezdnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Lubomierz tak jak zostało to opisane w diagnozie bogaty jest w różnego rodzaju zabytki. Zabytkami są nie tylko obiekty sakralne. Wartościowe z punktu widzenia architektonicznego są kamienice należące do historycznego układu urbanistycznego Placu Wolności. Większość budynków powstała przed 1945 r. Z racji reprezentatywnego charakteru centrum miasta jakim jest rynek i jego okolica kamienice stanowiące pierzeje rynku powinny

zostać poddane rewitalizacji w pierwszej kolejności. Najważniejszym elementem architektonicznym jaki wymaga odnowy jest estetyka ich elewacji.

Ryc. 58 Zabytkowa zabudowa mieszkaniowa centrum miasta (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)

Poprawa wizerunku centrum Lubomierza gwarantowana jest poprawą estetyki zabudowy śródmiejskiej. Remont elewacji budynków i projekty mające na celu modernizację instalacji technicznych, stolarki okiennej i drzwiowej jak i poprawa efektywności energetycznej pozwoli na osiągnięcie celu lokalnego programu rewitalizacji jakim jest poprawa jakości środowiska mieszkaniowego. Obecny wizerunek zabytkowego Placu Wolności determinowany jest w wysokim stopniu poprzez wygląd zdegradowanej, zdekapitalizowanej zabudowy co w zdecydowany sposób przekłada się również na istnienie negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych w omawianej płaszczyźnie środowiska mieszkaniowego.

Ryc. 59 Widok na Plac Wolności od strony ul. Majowej

Ryc. 60 Północna pierzeja rynku.

Ryc. 61 Północna i wschodnia pierzeja rynku.

Ryc. 62 Odnówione budynki mieszkalne

Ryc. 63 Zabudowa ul. Majowej

Ryc. 64 Zabudowa mieszkaniowa przy ul. Majowej

Poniższa tabela przedstawia zabytkowe budynki o funkcji w całości mieszkalnej lub częściowo użytkowane jako mieszkalne wraz z ich lokalizacją na terenie miasta. Część

budynków stanowi zasób komunalny natomiast większość to obiekty stanowiące własność osób fizycznych bądź zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe.

lokalizacja	funkcja	Okres budowy
ul. Wolności 5 d. 81	Dom	1 poł. XIX w.
ul. Wolności 6	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. Wolności 7	Dom, ob. Bar, Biura	4 ćw. XIX w.
ul. Wolności 8 d. 73	Dom, ob. Bar, Biura	Pocz. XIX w.
ul. Wolności 9 d. 74	Dom, ob. Bar, Biura	1 poł. XIX w.
ul. Wolności 10 d. 75	Dom, ob. Bar, Biura	Pocz. XX w.
ul. Wolności 11 d. 76	Dom, ob. Bar, Biura	1 poł. XIX w.
ul. Wolności 14	Dom, ob. Bar, Biura	Pocz. XX w.
ul. Wolności 19	Dom	ok. 2 poł. XIX w.
ul. Wolności 20	Dom	ok. p. XIX w.
ul. Wolności 22 d.18	Dom	XIX – XX w.
ul. Wolności 23 d. 19	Dom	XX w.
ul. Wolności 25 d.21	Dom	1 p. XIX w.
ul. Wolności 28 d. 22	Dom	
ul. Wolności 27 d.23/24	Dom	Poł. XIX, XX w.
ul. Wolności 28 d. 25	Dom	1 p. XIX w.
pl. Wolności 29 d. 26	Dom	1 poł. XIX w.
pl. Wolności 30 d. 27	Dom	
pl. Wolności 31 d. 28	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 32 d.29	Dom	1 poł. XIX w.
pl. Wolności 33 d.30	Dom	3 ćw. XIX w.
pl. Wolności 34 d. 31	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 34 d.32/33	Dom	
pl. Wolności 35 d. 34	Dom	
pl. Wolności 36 d.35	Dom	1 poł. XIX w.
pl. Wolności 39 d. 38	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 40 d.39	Dom	ok. poł. XIX w.
pl. Wolności 41	Dom	1 poł. XIX w.
pl. Wolności 42	Dom	4 ćw. XIX w.
pl. Wolności 43 d. 45	Dom	Pocz. XX w.
pl. Wolności 46 d.48	Dom	XIX
pl. Wolności 53 d.55	Dom	Pocz. XX w.
pl. Wolności 56 d. 59	Dom	Pocz. XX w.

pl. Wolności 56 d. 60	Dom	k. XIX w.
pl. Wolności 57 d. 61	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 58 d. 62	Dom	2 poł. XIX w.
pl. Wolności 59 d. 63	Dom	k. XIX w.
pl. Wolności 60 d. 64	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 61 d. 65	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 62 d. 66	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 63 d. 67, 68	Dom	Pocz. XX w.
pl. Wolności 64/ Wietora 1	Dom	XX w.
pl. Wolności 65	Dom, posterunek MO	Pocz XX w.
pl. Wolności 66 d. 100	Dom	Pocz. XIX w.
pl. Wolności 66a d. 100	Dom ob. GOK Klub	Elem. XVI w .
pl. Wolności 67	Dom	Pocz. XXw
ul. Jeleniogórska 15	Dom mieszk. - gospod.	Pocz XIX w.
ul. Asnyka 1	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. Asnyka 4	Dom	3 ćw. XIX w.
ul. Asnyka 5	Dom, piekarnia	XIX/XX w.
ul. Asnyka 6	Dom	ok. p. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 1	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 2	Dom	p. XX w.
ul. M. Fornalskiej 3	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 4	Dom	1 poł. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 5	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 7	Dom mieszk. gospodarczy	Pocz. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 9	Dom	2 poł. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 10	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 11	Dom	1 poł. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 12	Dom	XIX/XX w.
ul. M. Fornalskiej 13	Dom mieszk. gospodarczy	2 poł. XIX w.
ul. M. Fornalskiej 14	Dom mieszk. gospodarczy	Poł. XIX w.
ul. Kargula i Pawlaka 15	Dom	XIX/XX w.
ul. Gryfiogórska 1 d. 62	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. Gryfiogórska 2	Dom	3 ćw. XIX w.
ul. Jeleniogórska 1	Dom	4 cw. XIX w.
ul. Jeleniogórska 2	Dom mieszk. gospodarczy	Pocz XIX w.
ul. Jeleniogórska 3	Dom	Poł. XIX w.

ul. Jeleniogórska 4	Dom	ok. 1910
ul. Jeleniogórska 5	Dom	XIX/XX w.
ul. Jeleniogórska 6	Dom	ok. poł. XIX w.
ul. Jeleniogórska 7	Dom	Pocz. XX w.
ul. Jeleniogórska 8	Dom	1803 r.
ul. Jeleniogórska 9/10	Dom	Poł. XIX w.
ul. Jeleniogórska 11	Dom	Pocz. XX w.
pl. Kościelny 2	Dom	XIX/XX w.
pl. Kościelny 3	Dom	XIX/XX w.
pl. Kościelny 4	Dom	Ok 1870 r.
pl. Kościelny 5	chlewnia	Ok XIX/XX w.
ul. Kościuszki 1	Dom	Ok poł. XIX
ul. Kościuszki 3	Dom	4 ćw. XIX w.
ul. Kościuszki 4	Zespół Szkół Ewangel. ob. Magazyn, mieszkanie	1906 r.
ul. Kościuszki 8	Dom mieszk./gospod.	Poł. XIX w.
ul. Majowa 1	Dom	Pocz. XX w.
ul. Majowa 2	Dom	Pocz. XIX w.
ul. Majowa 3	Dom	Poł XIX w.
ul. Majowa 4	Dom	Pocz. XX w.
ul. Majowa 5	Dom	Pocz. XX w.
ul. Majowa 6	Dom	Pocz. XX w.
ul. Majowa 7	Dom	Poł XIX w.
ul. Majowa 8	Dom	Poł. XIX w.
ul. Majowa 9	Dom	XX w.
ul. Majowa 10	Dom	Poł. XIX w.
ul. Majowa 11	Dom	Poł. XIX w.
ul. Majowa 12	Dom	Poł. XIX w.
ul. Majowa 13	Dom	1 poł. XIX w.
ul. Majowa 15/16	Dom	ok. poł. XIX w.
ul. Majowa 17	Dom	Pocz. XX w.
ul. Majowa 18	Dom	ok 1915
ul. Majowa 19	Dom	ok 1915 - 20
ul. Majowa 20	Dom	ok 1915 - 20
ul. Majowa 21	Dom	ok 1915 - 20
ul. Majowa 22	Dom	ok 1915

ul. Majowa 26	Dom	Poł XIX w.
ul. Majowa 33	Dom	ok 1920 r.
ul. Majowa 35	dom	ok 1920 r.
ul. Majowa 36	Dom – Zakład Kowalski	3 ćw. XIX w.
ul. Majowa 38	Dom	Poł. XIX w.
ul. Majowa 39 d.76	Dom Zgromadzenia św, Krzyża	Pocz. XIX w.
ul. Partyzantów 2	Dom	Pocz. XX w.
ul. Partyzantów 4	Dom	Poł. XIX w.
ul. Partyzantów 7 d. 31	Dom mieszk. gospodarczy	Pocz. XX w.
ul. Rzeczna 1	Dom	1 poł. XIX w.
ul. Rzeczna 3	Dom	Poł. XIX w.
ul. Rzeczna 4	Dom	
ul. Rzeczna 5	Dom/mieszk./gospodarczy	ok. poł. XIX w.
ul. Rzeczna 6	Dom ZBGKiM	k.XVIII w.
ul. Stogryna 1		ok. poł. XIX w.
ul. Stogryna 3		4 ćw. XIX w.
ul. Stogryna 5		4 ćw. XIX w.
ul. Sportowa 2		Pocz. XX w.
ul. Sportowa 5		Pocz. XIX w.
ul. Sportowa 7		1 poł. XIX w.
ul. Sportowa 8		Poł. XIX w.
ul. Sportowa 10		Poł. XIX w.
ul. Wietora 1		
ul. Wietora 2	Dom Zakład Fryzjerski	4 ćw. XIX w.

Tab. 9 Zabytkowe budynki

Analizując wskaźniki i strukturę przestrzeni miasta wskazać można zatem najważniejsze potrzeby dotyczące rewitalizacji sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej Lubomierza.

Wśród nich należy wymienić:

poprawa niskiej jakości infrastruktury drogowej

- doinwestowanie zabytkowych obiektów,
- zagospodarowanie przestrzeni prowadzących do obiektów zabytkowych,
- zagospodarowanie terenów starych obwarowań miejskich,
- rekapitalizacja struktury mieszkaniowej,
- poprawa jakości przestrzeni publicznych i ich estetyki,
- zagospodarowanie terenów zielonych,

- poprawa efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej,
- zatrzymanie procesu degradacji małej architektury miasta,
- hałas komunikacyjny powodowany złą jakością dróg,
- usunięcie licznych kolizji sieci infrastrukturalnych z zabudową mieszkaniową i zabytkową strukturą miasta,
- właściwie funkcjonujące centrum miasta,
- wykorzystanie potencjału rozwojowego Placu Wolności,
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w mieście,
- poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych,
- wzrost estetyki i jakość przestrzeni sąsiedzkiej,
- wykorzystanie i zagospodarowanie terenów nad rzeką,
- niewystarczające wykorzystanie terenów targowiska miejskiego,
- zwiększenie funkcjonalności i estetyki węzła komunikacyjnego (zatoka autobusowa),
- zagospodarowanie terenów wokół sztucznych zbiorników wodnych (baseny przeciwpożarowe),
- likwidacja barier architektonicznych utrudniających korzystanie z przestrzeni publicznej przez osoby niepełnosprawne.

Wskazane wyżej potrzeby w pełni uzasadniają wybór obszaru miasta Lubomierz w granicach administracyjnych jako obszaru rewitalizacji bowiem występują na nim i koncentrują się negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną jej złego stanu technicznego, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, w sferze technicznej w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności.

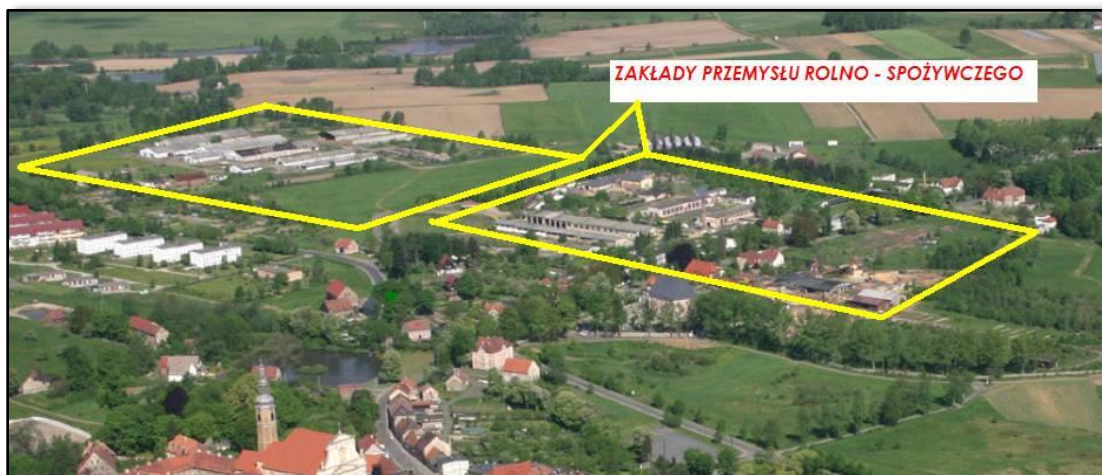
2.4. Sfera gospodarcza

Gospodarka Lubomierza nie była nigdy związana z rozwojem wielkich zakładów przemysłowych. Głównym pracodawcą przez wiele lat był Kombinat Rolno-Przemysłowy, którego dominującą działalność stanowiła produkcja roślinna i zwierzęca prowadzona w sześciu Zakładach Rolnych, usługi warsztatowe w Zakładzie Mechanizacji i Transportu oraz usługi remontowo-budowlane w Zakładzie Budowlanym¹¹.

Likwidacja Kombinatu Rolno – Spożywczego spowodowała powstanie firmy AGRAL działającej przy ul. Gryfiogórskiej świadczącej usługi z zakresu m.in. magazynowania zbóż i mieszania pasz. Przedsiębiorstwem, które powstało na bazie infrastruktury pozostałej po danym kombinacie jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agro-War, Sp. z o.o. zlokalizowane

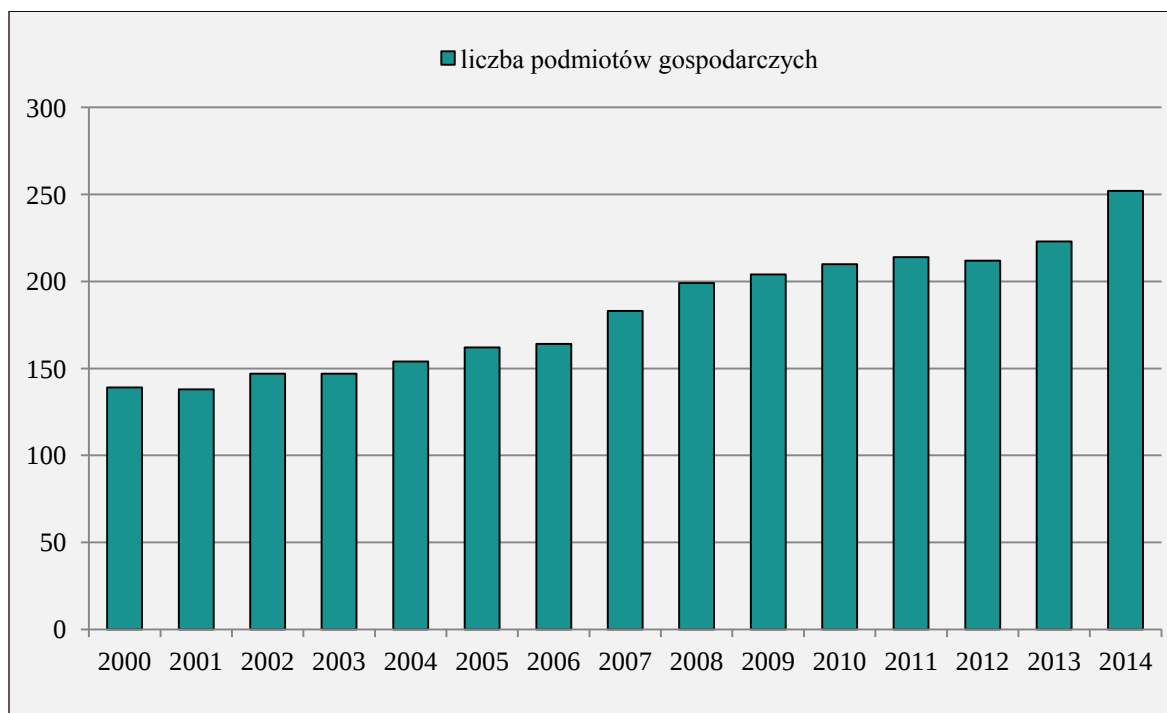
¹¹ Strategia rozwoju gminy (stara)

przy ul. 29 maja. Większość firm stanowią przedsiębiorstwa rodzinne świadczące usługi z zakresu handlu, drobnej produkcji i napraw.

Ryc. 65 Lokalizacja zakładów przemysłu rolno – spożywczego (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)

W mieście zarejestrowanych w rejestrze REGON zostało w roku 2014 - 252 podmiotów gospodarczych. W porównaniu do 2000 roku ich liczba wzrosła prawie o 55% .

Ryc. 66 Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2000 - 2014 (GUS)

Większość firm działa w sektorze prywatnym (81%), natomiast 19% należy do sektora publicznego. Większość podmiotów zarejestrowanych w REGON wg wybranych sekcji PKD działa w branży z zakresu obsługi nieruchomości i firm. Znacznym udział reprezentują przedsiębiorstwa związane z handlem i naprawami.

sekcja	Liczba podmiotów
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo oraz rybactwo	10
Przemysł i budownictwo	41
Pozostałą działalność	201

Tab. 10 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD (GUS 2014 r.)

sektor	liczba podmiotów
sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	54
jednostki prawa budżetowego państwowe i komunalne ogółem	-
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	14
spółki handlowe	1
sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	198
zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	-
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	116
spółki prawa handlowego	-
spółki handlowe	10
spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	-
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6
spółdzielnie	1
fundacje	-
stowarzyszenia i organizacje społeczne	8
ogółem	252

Tab. 11 Podmioty gospodarcze wg sektorów (GUS 2014 r.)

Powyższe dane przedstawiają informacje bezwzględne. W poniższej tabeli zidentyfikowane zostały wskaźniki względne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizowanym.

wskaźnik	Powiat lwówecki	Lubomierz - gmina	Lubomierz - miasto
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	861	777	1293
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności	101	107	148
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności	83	73	97
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	86	78	129

podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	133,3	118,9	202,6
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	62	49	60
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,5	7,6	9,3

Tab. 12 Wskaźniki - podmioty gospodarcze (GUS 2014 r.)

W przypadku większości wskaźników sytuacja na terenie miasta jest lepsza aniżeli na terenie gminy. Jednakże wskaźnik informujący o jednostkach wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców jest w przypadku terenu miasta wyższy aniżeli ten na terenie gminy oraz powiatu. Świadczy to o tym, że podmioty gospodarcze na terenie obszaru rewitalizowanego szybciej kończą swoją działalność, aniżeli te na terenie powiatu i gminy. W porównaniu do średniej dla powiatu najgorzej prezentuje się liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności oraz liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Powiązanie liczby podmiotów gospodarczych z danymi demograficznymi pokazuje poziom aktywności gospodarczej mieszkańców i atrakcyjność miasta na terenie powiatu.

2.5. Potrzeby rewitalizacyjne w sferze gospodarczej

Aktywizacja sfery gospodarczej poprzez działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności terenów miasta i wzrostu renty miejskiej są jednym z priorytetów przyświecających działaniom odnowy. Analizując wskaźniki gospodarcze miasta wskazać można zatem najważniejsze potrzeby dotyczące rewitalizacji sfery gospodarczej Lubomierza.

Wśród nich należy wymienić:

- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej terenów miasta,
- dostosowanie rynku pracy do potrzeb młodych ludzi,
- poprawa jakości infrastruktury otoczenia małej przedsiębiorczości,
- wzrost zainteresowania terenem miasta ze strony inwestorów zewnętrznych,
- wzrost powierzchni uzbrojonych terenów,
- zwiększenie aktywności ekonomicznej mieszkańców,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych nie przekłada się na pozytywne zjawiska społeczne,
- aktywizacja osób niepełnosprawnych
- edukacja i identyfikacja liderów lokalnego biznesu.

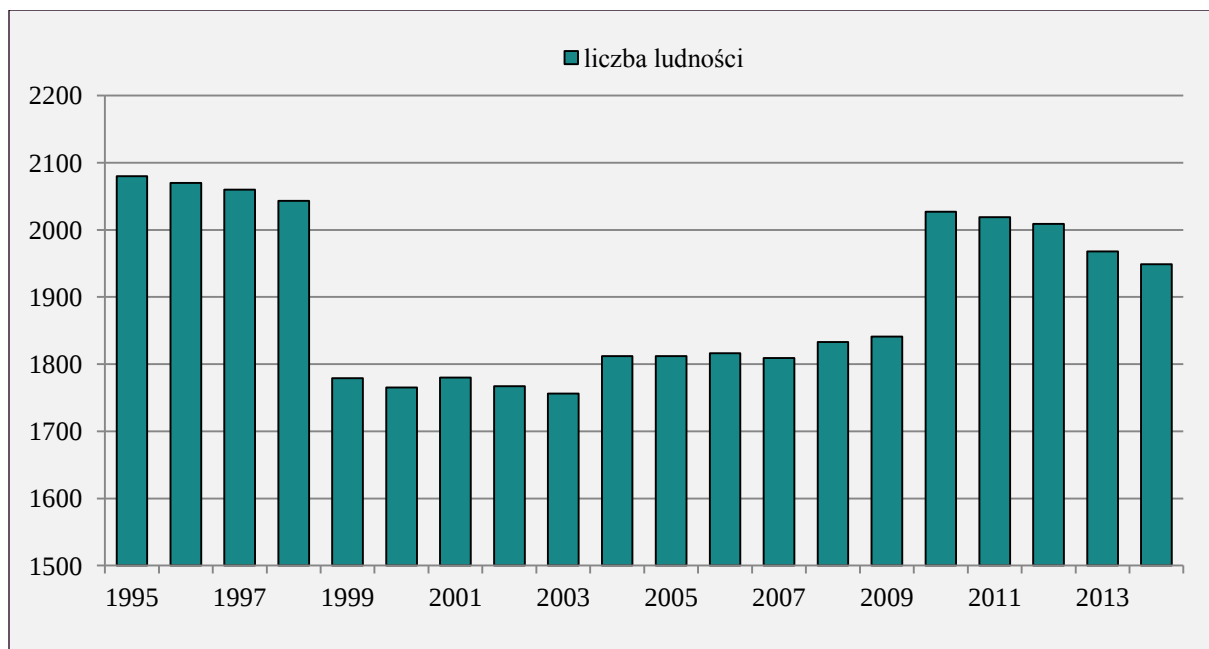
2.6. Sfera społeczna

2.6.1 Demografia

Procesy demograficzne mają bardzo ważny wpływ na właściwe zdiagnozowanie obszaru rewitalizacji. Analiza względnych i bezwzględnych danych dotyczących

charakterystyki ludności wskazać może na negatywne zjawiska i tendencje, które powinny być uwzględnione przy określaniu problemów i potrzeb na obszarze rewitalizacji i wyborze narzędzi do skutecznego zarządzania tym obszarem.

Na koniec 2014 r. Lubomierz liczył 1949 mieszkańców. W porównaniu do roku 1995 liczba ludności spadła o 6%. Od roku 1999 – do 2009 liczba mieszkańców kształtowała się na podobnym poziomie.

Ryc. 67 Liczba mieszkańców Lubomierza w latach 1995 – 2014 (GUS)

Wskaźnik gęstości zaludnienia wyniósł w 2014 r. – 242 os/km². Gęstość zaludnienia jest większa anieli wskaźnik dla powiatu (66 os/km²) i gminy (47 os/km²).

Równie istotnym jak tendencje zmian liczby ludności i gęstość zaludnienia w mieście jest również analiza struktury ludności pod względem jej podziału na grupy produkcyjne. Największą grupę stanowią mieszkańcy Lubomierza w wieku produkcyjnym (63%), natomiast najmniejszą w wieku poprodukcyjnym (18%).

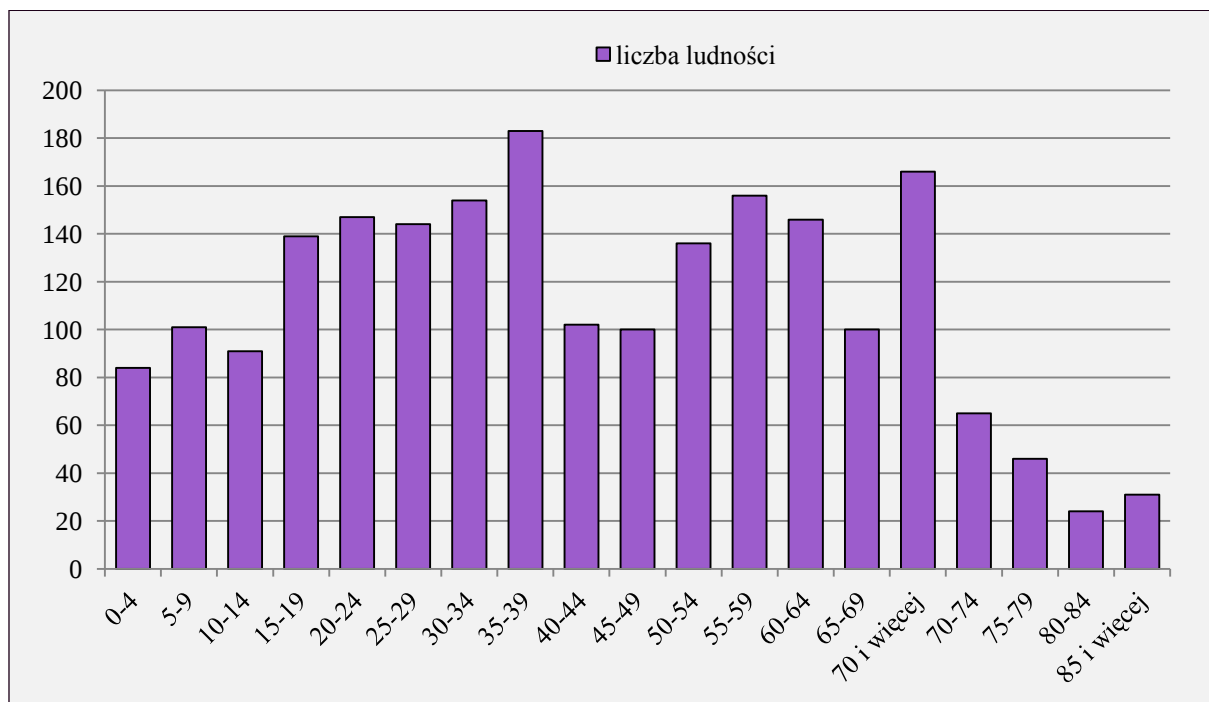
jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Powiat lwówecki	16,8	64,6	18,5
Lubomierz - gmina	18,1	65,4	16,6
Lubomierz - miasto	18,2	63,8	18,0

Tab. 13 Mieszkańcy wg. grup produkcyjnych (GUS 2014)

Rozpatrując statystyki dla miasta w odniesieniu do charakterystyki grup produkcyjnych w powiecie lwóweckim i gminie, można zauważyć że są one podobne i nie odbiegają znacząco od siebie. Jednakże udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest większy dla miasta aniżeli dla terenu całej gminy. W przypadku udziału ludności w wieku produkcyjnym udział ten dla terenu miasta jest mniejszy, niż dla gminy. Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym oraz podobny udział grupy przedprodukcyjnej i poprodukcyjnej może implikować w

niedalekim horyzoncie czasowym niskim stopniem zastępowalności pokoleń, co stanowi problem nie tylko lokalny ale również krajowy.

Charakterystycznym zjawiskiem dla Polski jest starzenie się społeczeństwa. Ma ono niewątpliwie ogromny wpływ na realizację zadań z zakresu odnowy struktury społecznej rewitalizowanego obszaru. Podobnie jak Polsce w Lubomierzu struktura wiekowa ludności nie przedstawia się zadowalająco. Poniższy wykres obrazuje wielkość poszczególnych grup wiekowych. Liczną grupę stanowią osoby w wieku 45 – 59 lat oraz w wieku 60 lat i więcej.

Ryc. 68 Liczba mieszkańców Lubomierza wg wieku (GUS 2014)

Celem jeszcze lepszej analizy demograficznych uwarunkowań procesów rewitalizacji w Lubomierzu należy dokonać przeglądu pozostałych istotnych wskaźników demograficznych.

Syntetycznym miernikiem, który pokazuje na ile wydolny jest system zabezpieczenia społecznego jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Wskazuje on liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Poniższy wykres przedstawia tendencje w kształtowaniu się tego wskaźnika w latach 2002 – 2014, a jego analiza dostarcza następujących wniosków:

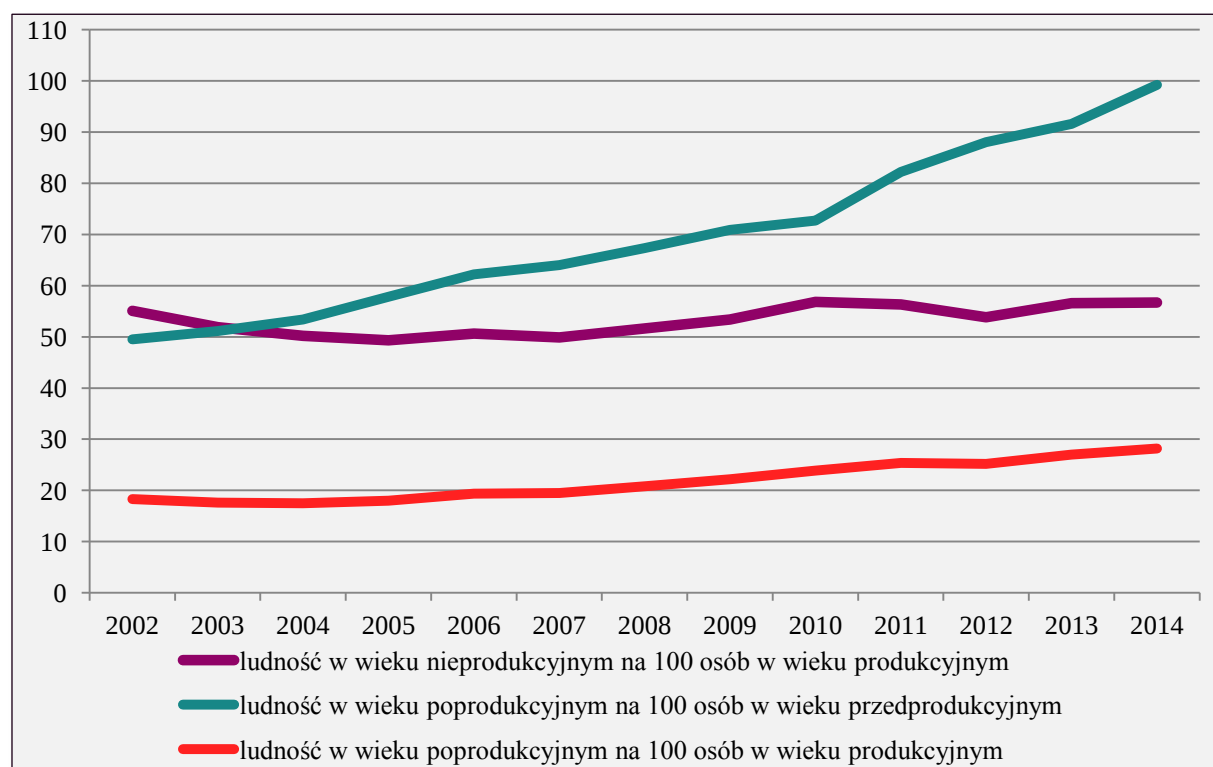
- dość niski wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, kształtował się na podobnym poziomie w latach 2002 - 2008, aby w 2009 r. wzrosnąć
- wzrastał poziom liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym;
- liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtowała się w badanym okresie na zbliżonym poziomie;
- w porównaniu do gminy na terenie miasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym była większa aniżeli w gminie

– w porównaniu do gminy na terenie miasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym była większa aniżeli w gminie

Analiza ww. wskaźników obciążenia demograficznego dla obszaru gminy i miasta potwierdza, że na terenie obszaru miasta sytuacja demograficzna jest gorsza aniżeli na terenie gminy.

jednostka terytorialna	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Powiat lwówecki	54,7	110,1	28,7
Lubomierz - gmina	53,0	91,7	25,4
Lubomierz - miasto	56,7	99,2	28,2

Tab. 14 Wskaźniki obciążenia demograficznego (GUS 2014)

Ryc. 72 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Lubomierzu - tendencja liniowa (GUS).

Pozostałe istotne względne dane statystyczne charakteryzujące tzw. moduł Lubomierza przedstawia poniższa tabela.

wskaźnik/ rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
kobiety na 100 mężczyzn	98	100	100	99	99	102	102	104	104	105	105	104	105
małżeństwa na 1000 ludności	7,2	2,8	4,9	7,6	7,1	4,9	7,7	5,4	4,9	5,4	7,4	4,0	2,5
urodzenia żywe na 1000 ludności	8,3	11,1	7,6	8,7	13,0	7,7	11,0	8,7	9,4	8,9	7,9	8,6	8,7
zgony na 1000 ludności	9,43	10,54	12,99	9,21	11,41	10,93	10,44	7,05	8,39	8,38	10,91	11,07	14,78
przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,1	0,6	-5,4	-0,5	1,6	-3,3	0,5	1,6	1,0	0,5	-3,0	-2,5	-6,1

Tab. 15 Moduł ludnościowy miasta Lubomierz (GUS 2014 r.)

Współczynnik feminizacji, który określa liczbę kobiet na 100 mężczyzn wzrastał w badanym okresie.

wskaźnik/jednostka terytorialna	powiat lwówecki	Lubomierz - gmina	Lubomierz - miasto
urodzenia żywe na 1000 ludności	8,4	8,6	8,7
zgony na 1000 ludności	11,31	11,31	14,78
przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,9	-2,7	-6,1

Tab. 16 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny (GUS 2014 r.)

Oceniając ruch naturalny w mieście rozważyć należy zależności pomiędzy następującymi składnikami modułu ludnościowego tj. urodzenia żywe na 1000 ludności, zgony na 1000 ludności oraz przyrost naturalny na 1000 ludności. Analiza tych wskaźników dostarcza następujących informacji:

- liczba zgonów na 1000 mieszkańców jest większa aniżeli wskaźnik dla poziomu gminy,
- zauważyć należy że przyrost naturalny jest ujemny zarówno na terenie powiatu, miasta i gminy,
- zdecydowanie najniższy poziom przyrostu naturalnego zanotowany został na terenie miasta,

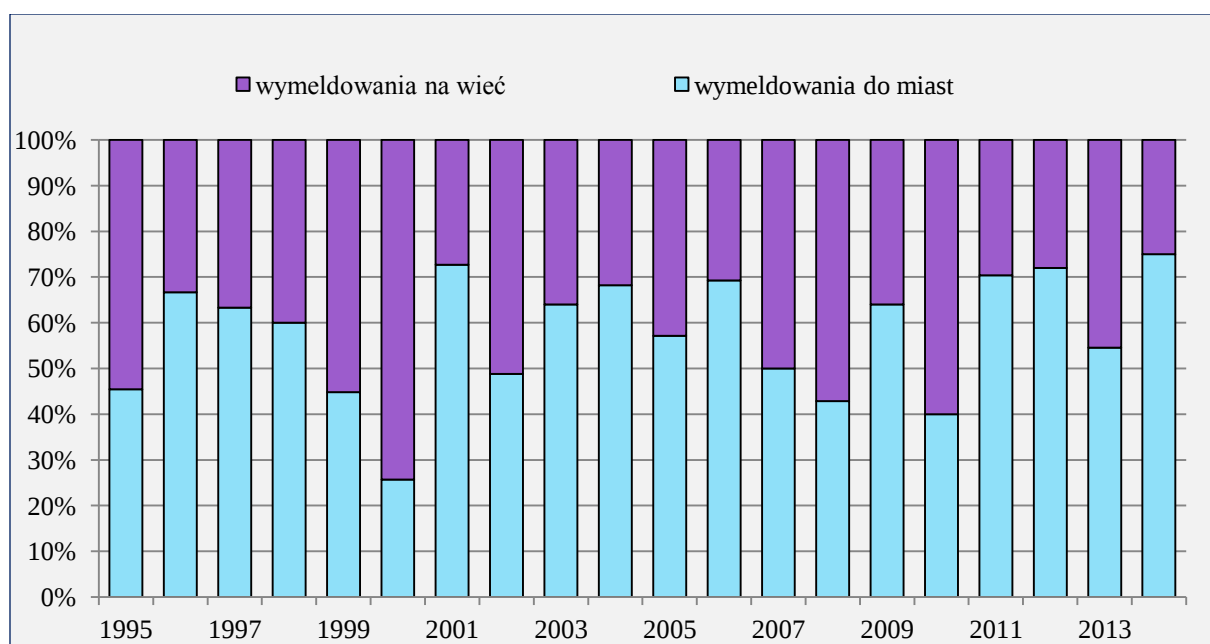
- obserwując przyrost naturalny w latach 2002 – 2014 zauważamy w porównaniu do roku 2002 w 2014 r. spadł zdecydowanie przyrost naturalny.

Jednym z istotnych uwarunkowań procesów rewitalizacji są dane dotyczące migracji mieszkańców. Zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) mogą pomagać w ocenie atrakcyjności miasta i określeniu kierunków odpływu mieszkańców. Poniższy wykres prezentuje wartość migracji wewnętrznych w latach 2002 - 2014.

wykres saldo migracji wewnętrzne.

Zdecydowanie można stwierdzić, że na przestrzeni lat 1995 – 2014 zarysowała się negatywna tendencja w napływie nowej ludności do Lubomierza. Nakładając na nią dane dotyczące wielkości przyrostu naturalnego potwierdza się fakt, iż zauważa się w mieście odpływ ludności, który powinien zostać zatrzymany, gdyż może powodować negatywne skutki społeczno – ekonomiczne.

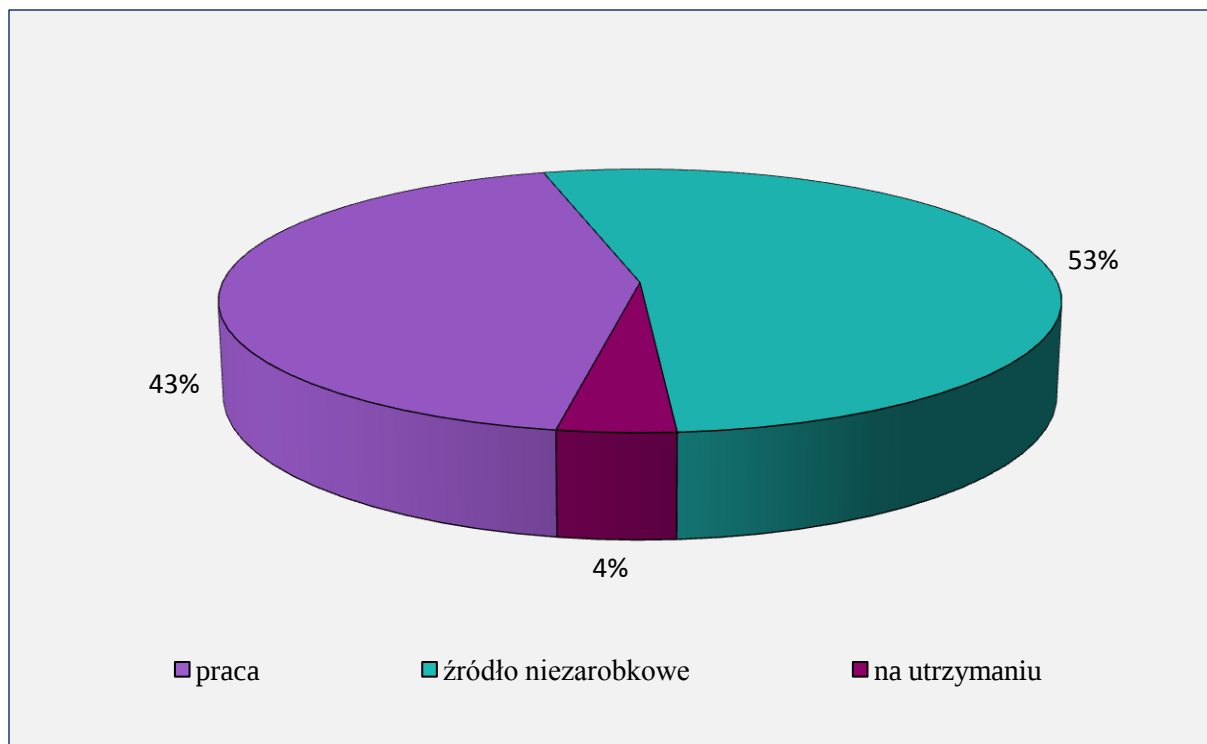
Ciekawym z punktu widzenia rewitalizacji jest analiza kierunku napływu/odpływu mieszkańców miasta. W Lubomierzu można zdecydowanie zauważyć, że większość nowych mieszkańców pochodzi z terenów wiejskich. Natomiast główny kierunek odpływu ludności to duże miasta. Dzieje się tak szczególnie w przypadku młodych ludzi, dla których duże miasta regionu stwarzają większe szanse na rozwój i zapewniają „lepszy start”.

Ryc. 69 Migracje na wieś i do miast w Lubomierzu (GUS)

2.6.2 Dochodowość gospodarstw domowych

Wielkość i struktura gospodarstw domowych stanowi znaczący czynnik społeczny na rewitalizowanych obszarach miast. Danych o sytuacji gospodarstw domowych w Lubomierzu dostarcza Narodowy Spis Powszechny 2002. W 2002 roku w Lubomierzu liczył 649 gospodarstw domowych. Poniższy wykres przedstawia strukturę gospodarstw domowych wg źródła utrzymania.

Ryc. 70 Źródła utrzymania gospodarstwa domowych w Lubomierzu (GUS NSP 2002 r.)

Najważniejszym źródłem utrzymania gospodarstw domowych w mieście są te niezarobkowe, z których największy udział ma emerytura.

Pozostałym gospodarstwom domowym utrzymanie zapewnia praca, z czego najwięcej ta najemna poza rolnictwem (82%).

źródło utrzymania gospodarstw domowych					
praca		niezarobkowe			na utrzymaniu
Poza rolnictwem		emerytura	renta	pozostałe	
najemna	na rachunku własnym lub z dochodu najmu	152	79	116	23
228	35				
W rolnictwie					
W swoim gospodarstwie rolnym					
16					

Tab. 17 Źródła utrzymania gospodarstw domowych (NSP 2002)

Analizując strukturę gospodarstw domowych nie można pominąć podstawowej jednostki społecznej jaką jest rodzina. W ramach 649 gospodarstw domowych w mieście można wyodrębnić 381 rodzin z 670 dziećmi. Rodziny Lubomierza charakteryzuje duża liczba dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu rodzin (81%).

Ewentualna partycypacja w kosztach rewitalizacji zdegradowanych obszarów zależy w dużym stopniu od wysokości wynagrodzeń jakimi dysponują mieszkańcy.

jednostka terytorialna	ogółem	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
	2014	2014
	zł	%
dolnośląskie	4042,86	101,0
Powiat lwówecki	3132,07	78,2

Tab. 18 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (GUS 2014)

kategoria wynagrodzenia w zł.	Powiat lwówecki	Województwo dolnośląskie
przeciętne wynagrodzenie brutto	3104,47	3868,86
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	bd	4514,55
przemysł i budownictwo	2956,67	4164,64
handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	2440,50	3250,91
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi	3402,54	3872,97

Tab. 19 Wynagrodzenie mieszkańców (GUS 2013 r.)

Wynagrodzenie w powiecie lwóweckim jest zdecydowanie niższe (prawie o 20%) niż w województwie dolnośląskim. Największe przeciętne wynagrodzenie zanotowano w kategorii: działalność finansowa i inne natomiast najniższe w usługach przemysłu i budownictwie.

2.6.3. Edukacja

W Lubomierzu usługi z zakresu edukacji dzieci i młodzieży świadczą trzy jednostki. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II zlokalizowana jest przy ul. Kościuszki. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubomierzu mieści się w dwóch budynkach przy ul. Kościuszki 2 i 5. Organem prowadzącym szkołę jest Rada Miejska Gminy Lubomierz, organem nadzoru pedagogicznego jest Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Powstała w 1945 r., a w 60 rocznicę powstania otrzymała imię Jana Pawła II. Szkoła administruje następującymi obiektami:

- w Lubomierzu: 2 budynki szkolne („duża szkoła” i „mała szkoła”), nowoczesny kompleks boisk sportowych ORLIK 2012, plac zabaw □Radosna szkoła□, duża sala gimnastyczna, 2 małe sale gimnastyczne, Klub „Postulat”, garaż,
- w Maciejowcu - Schronisko Młodzieżowe „Maciejówka”.

Dla realizacji celów statutowych szkoła w Lubomierzu posiada:

- sale lekcyjne, w tym:
 - 6 pracowni edukacji wczesnoszkolnej,
 - 2 pracownie języka polskiego,
 - pracownię historyczną,
 - pracownię matematyki,
 - pracownię techniczną,
 - pracownię muzyczno - plastyczną,
 - pracownię przyrodniczą,
 - 2 pracownie językowe, - pracownię komputerową,
 - salę terapeutyczno - telewizyjną „Mysia Norka”,
- herbaciarnię „U Puchatka”,
- muzeum szkolne,
- 3 sale gimnastyczne,
- 4 pomieszczenia dla świetlicy szkolnej z zapleczem kuchennym,
- pokój pedagoga szkolnego,
- bibliotekę i czytelnię /2 pomieszczenia/,
- 2 sklepiki szkolne,
- gabinet pielęgniarki szkolnej,
- szatnię,
- pomieszczenia stołówki.

Szkoła ma do dyspozycji uczniów pracownię komputerową wyposażoną w 25 komputerów połączonych w sieć, ze stałym, szybkim 8Mbps łączem internetowym. Każdy uczeń na zajęciach informatycznych sam pracuje przy komputerze. Do dyspozycji uczniów dostępne jest w szkolnej bibliotece Internetowe Centrum Multimedialnej z trzema komputerami, świetlica szkolna z pięcioma komputerami, salka terapeutyczno - telewizyjną „Mysia Norka” z pięcioma komputerami.

W dwóch budynkach szkolnych zainstalowany jest monitoring wizyjny i szkolny radiowęzeł¹².

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Aleksandra Kamińskiego mieszczący się przy ul. Chopina powstał w 1992 r. poprzez przekształcenie Studium Nauczycielskiego w nową placówkę. Zespół szkół tworzą:

- liceum ogólnokształcące - liceum profilowane: zarządzanie informacją,
- szkołą policealną dla dorosłych,
- zasadniczą szkołą zawodową,
- gimnazjum.

¹² <http://splubomierz.cal.pl>

Ryc. 71 Budynek Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II

Ryc. 72 Budynek Zespołu Szkół w Lubomierzu

Średnio na jedną szkołę podstawową przypadało 168 uczniów, gimnazjów - 142.¹³

W Lubomierzu funkcjonuje 1 przedszkole, 5 oddziałów z 125 miejscami i 114 dziećmi.

Funkcjonowanie placówek edukacyjnych w dobie społeczeństwa informacyjnego byłoby niemożliwe bez dostępu do globalnej sieci informatycznej. Dane dla Lubomierza w porównaniu do statystyk dla powiatu nie przedstawiają się najlepiej. Średnio na jeden komputer w szkole podstawowej przypada 6,08, podczas gdy w powiecie wskaźnik ten wynosi odpowiednio po 6,86.

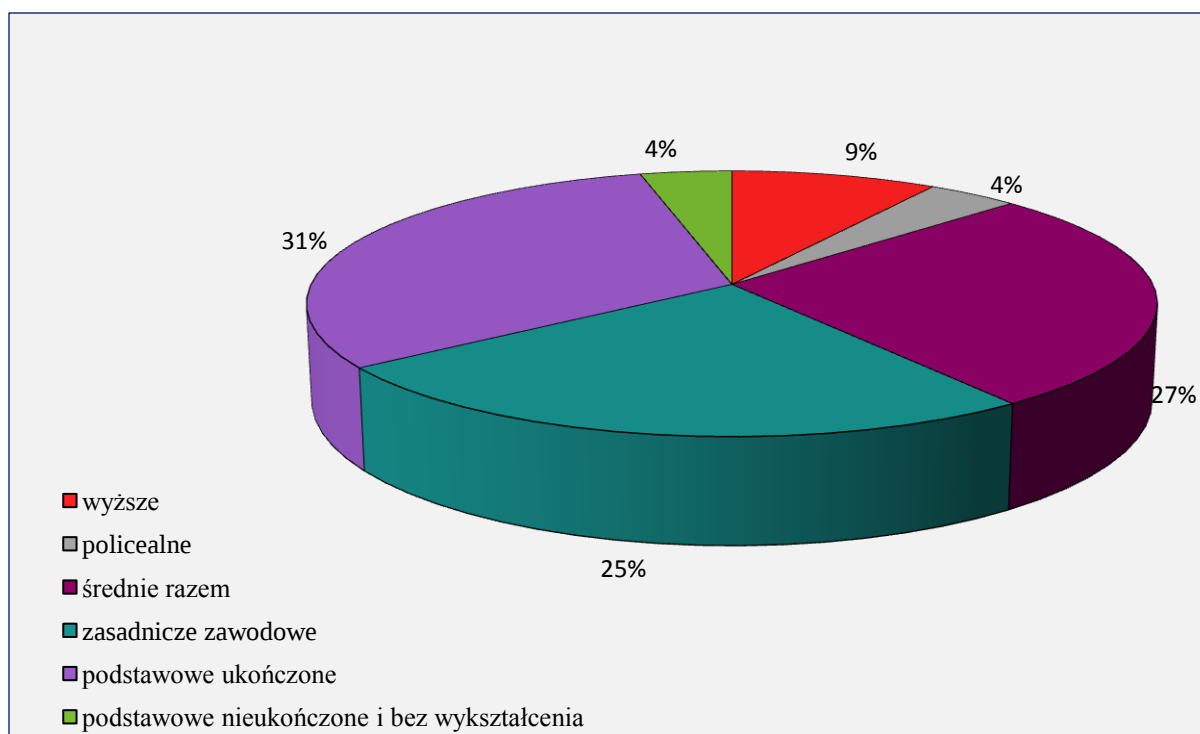
Jednostka terytorialna			Powiat lwówecki	Lubomierz gmina	Lubomierz - miasto
udział % szkół wyszczególnionych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00	100,00	100,00
	gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	71,43	0,00	0,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	6,86	5,13	6,08
	gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	9,13	0,00	0,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	osoba	8,9	12,4	10,7

Tab.20 Informatyzacja placówek edukacyjnych (GUS 2008 r.)

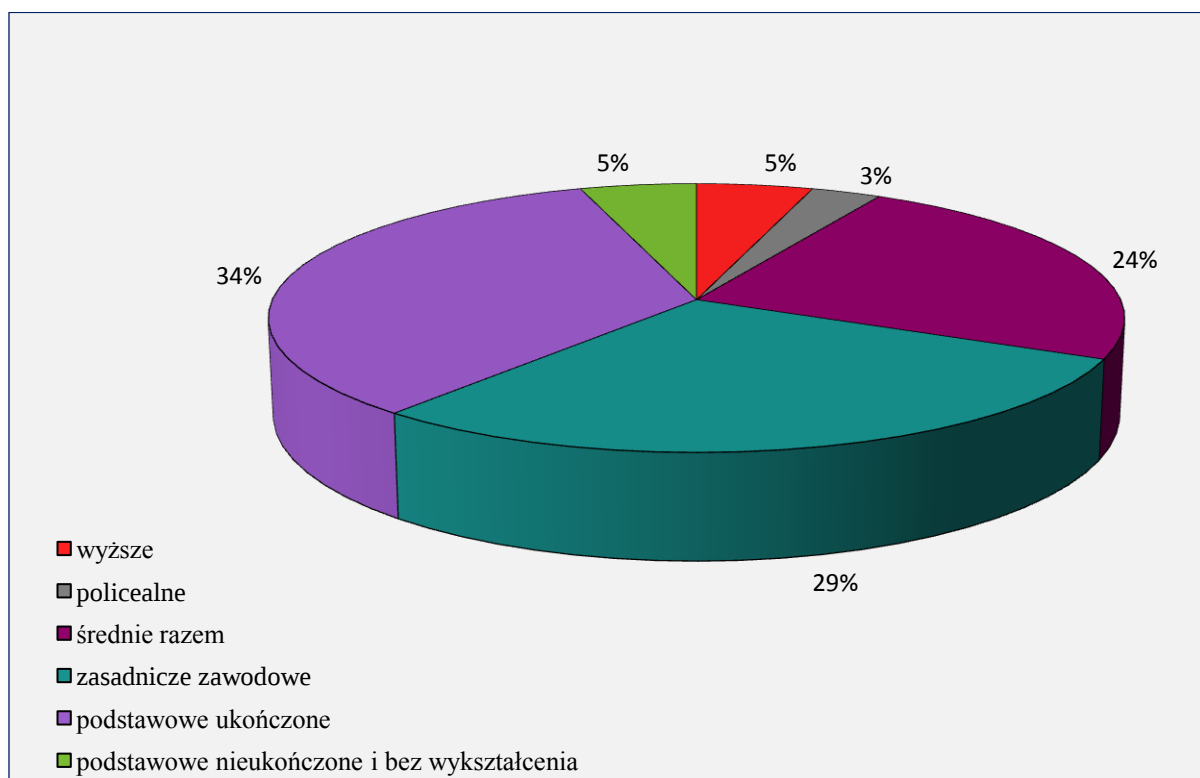
Poziom wykształcenia może zdecydowanie wpływać na efekty działań rewitalizacyjnych. Związane jest to przede wszystkim z potencjalnymi migracjami mieszkańców lepiej wykształconych do większych miast regionu.

Największa grupa mieszkańców Lubomierza legitymuje się wykształceniem podstawowym, a liczba ta nie odbiega znacząco od standardów dla powiatu (34%), województwa (29%) oraz dla kraju (30%). Również na podobnym poziomie kształtuje się liczba osób z wykształceniem policealnym, średnim, zasadniczym zawodowym oraz podstawowym nieukończonymi bez wykształcenia. Analizując procent ludności o wyższym wykształceniu można zauważyć, że jest on prawie o 5 pkt. procentowych większy niż w powiecie, a jednocześnie prezentuje się na podobnym poziomie jak w województwie i kraju.

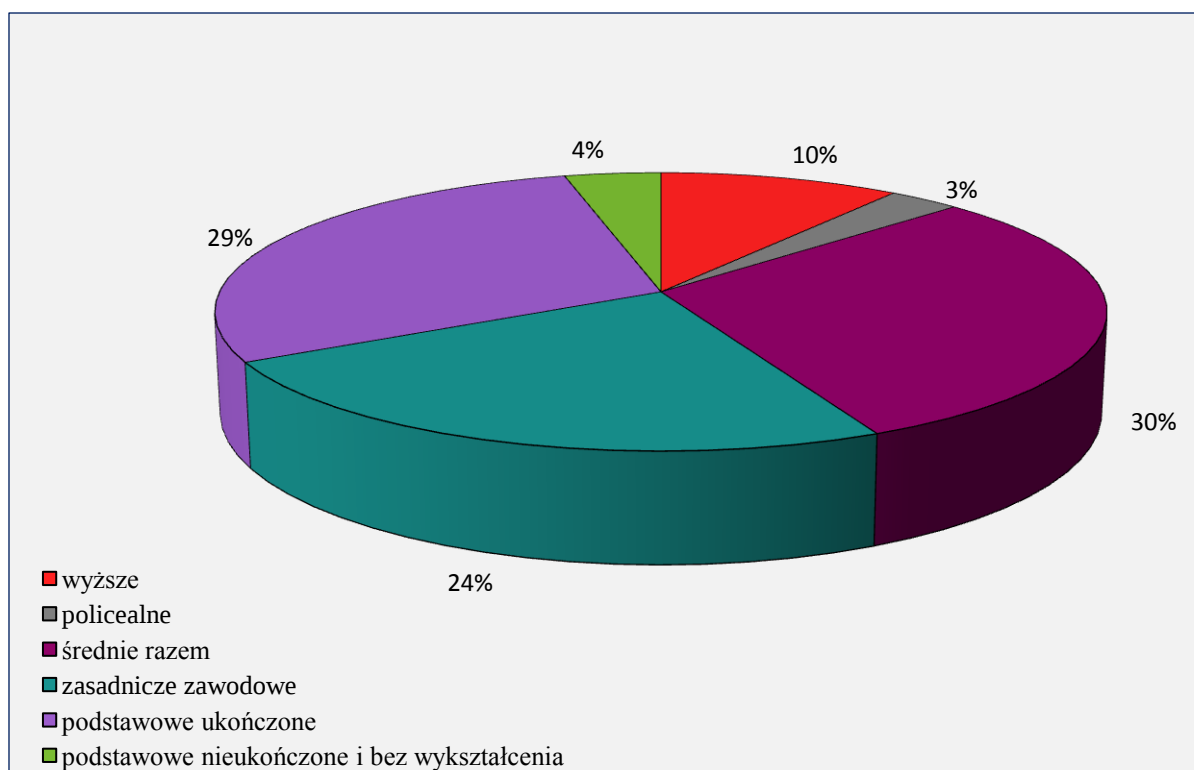
¹³ <http://www.sas24.org> dane za 2014 r.

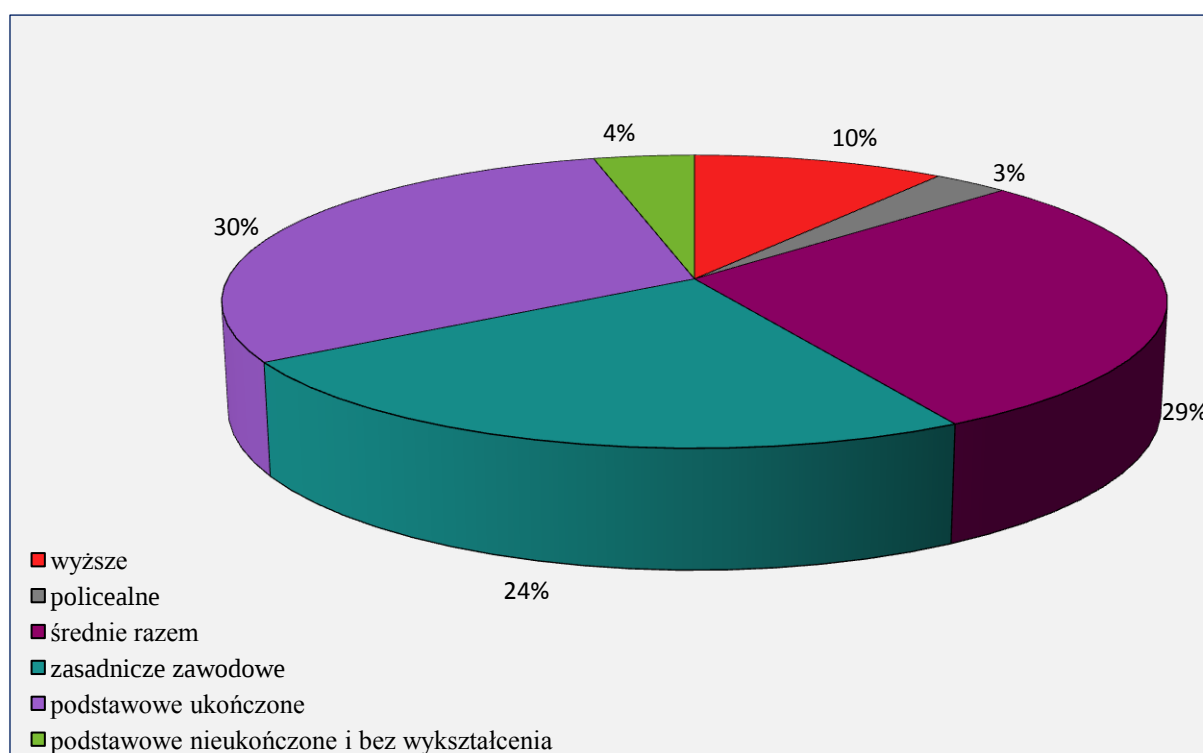
Ryc. 73 Struktura wykształcenia mieszkańców Lubomierza (GUS 2008)

Ryc. 74 Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu lwóweckiego (GUS 2008)

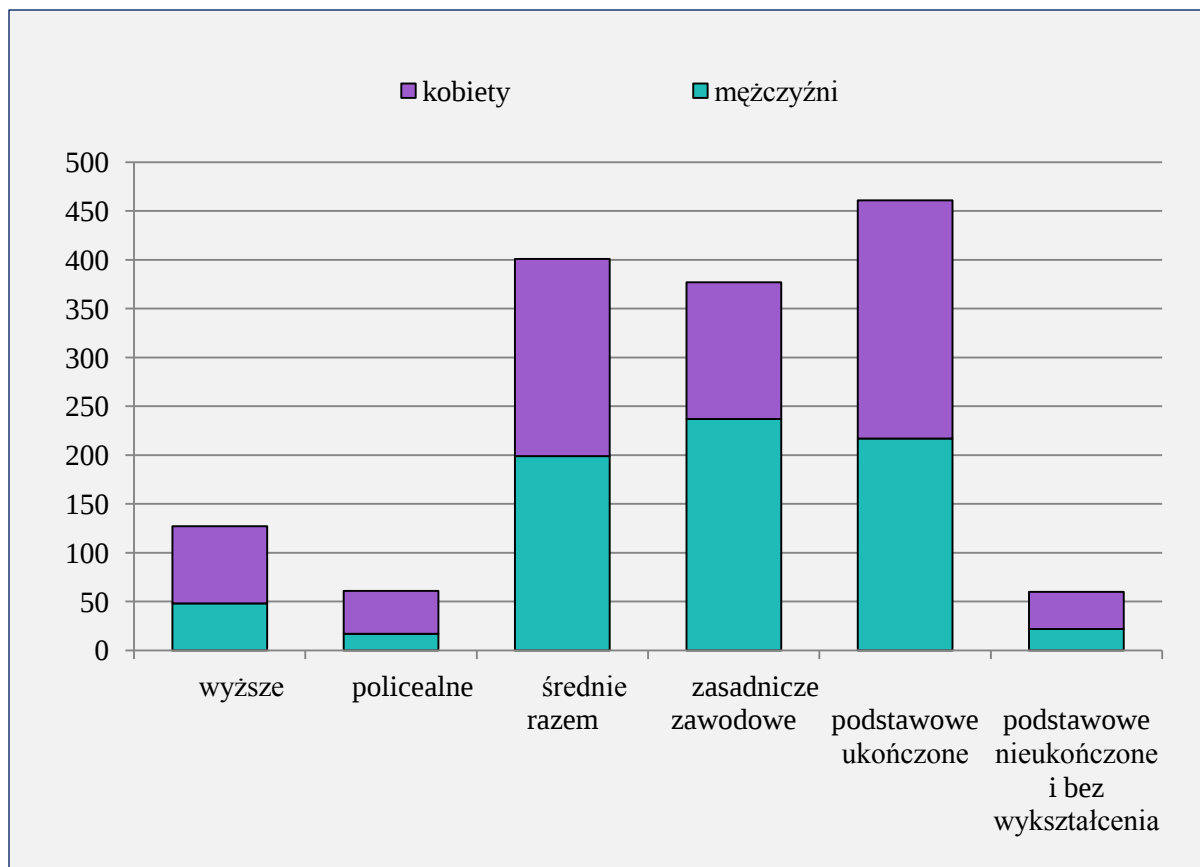

Ryc. 75 Struktura wykształcenia mieszkańców województwa dolnośląskiego (GUS 2008)

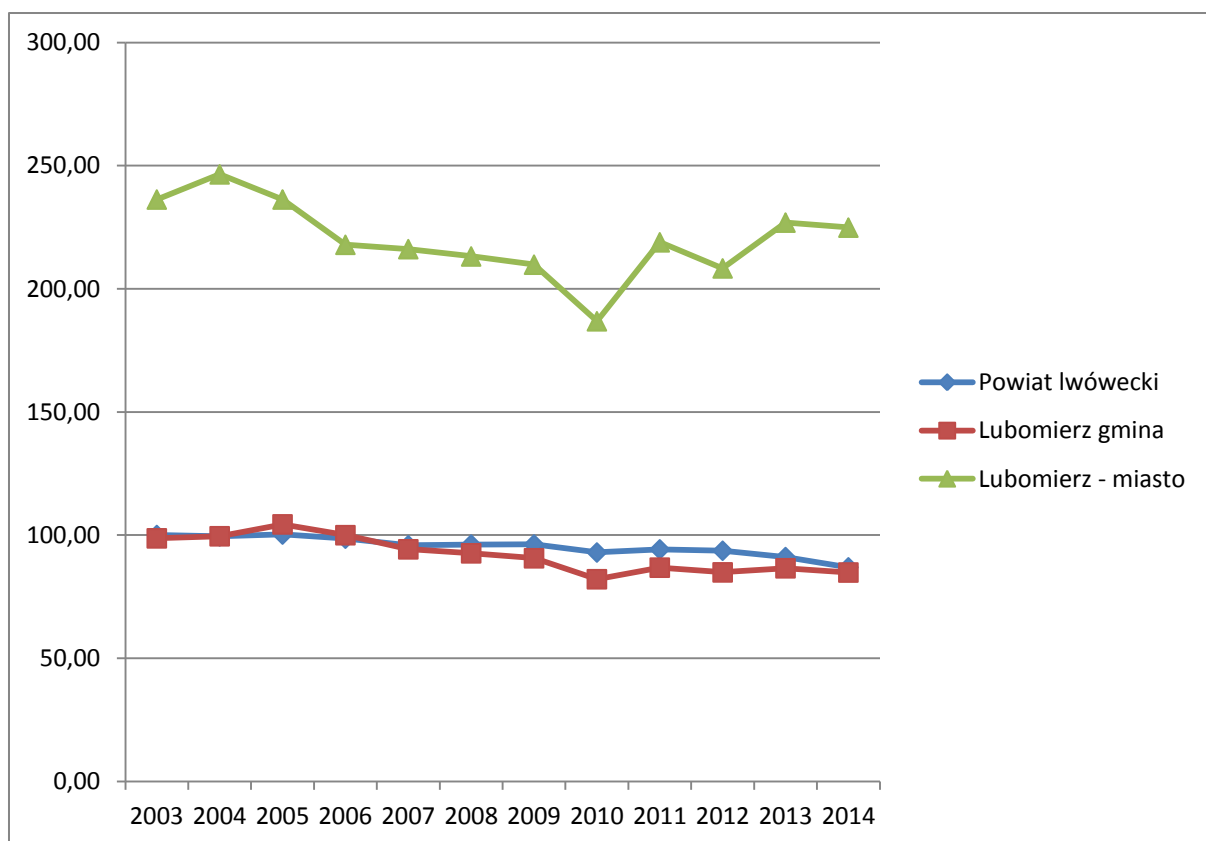
Ryc. 76 Wykształcenia mieszkańców Polski (GUS 2008)

Statystycznie wyższe wykształcenie posiada więcej kobiet niż mężczyzn. W przypadku pozostałych rodzajów wykształcenia poziom w podziale na płeć kształtuje się na podobnym poziomie.

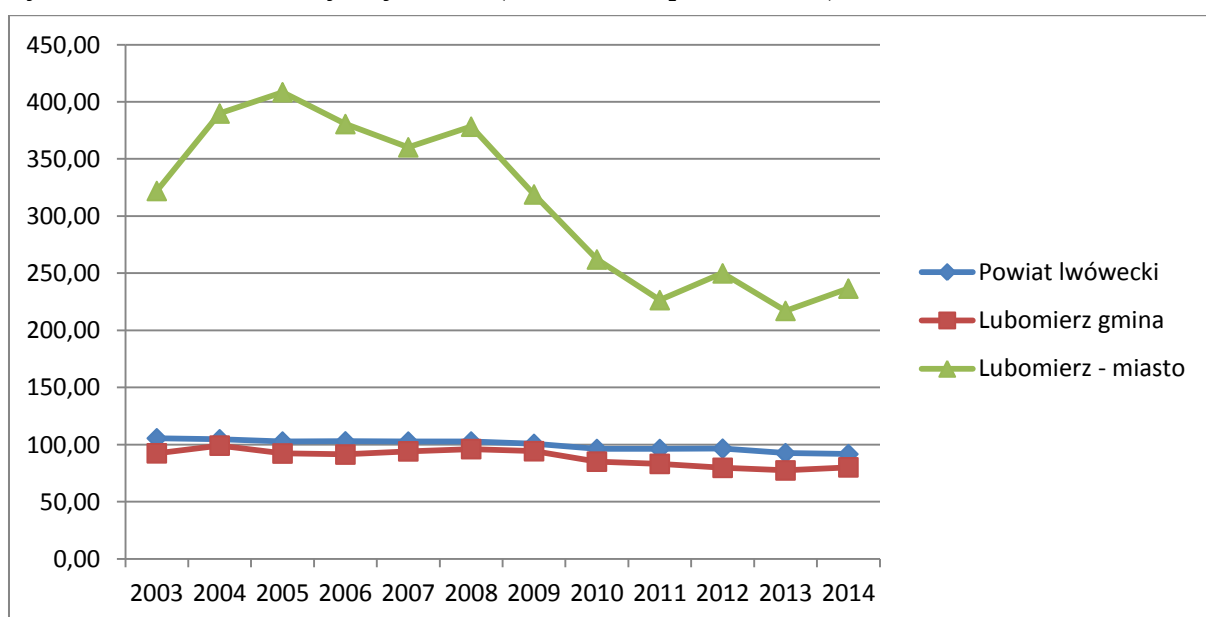

Ryc. 77 Struktura wykształcenia mieszkańców Lubomierza wg płci (GUS 2008)

Ciekawych danych dostarcza analiza współczynnika skolaryzacji brutto dla poziomu powiatu, gminy i miasta w latach 2003 - 2014. Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Analiza z punktu widzenia szkolnictwa podstawowego wskazuje na to iż w stosunku do powiatu i terenu gminy wskaźnik ten na terenie miasta kształtował się na wyższym poziomie, podobnie jak w przypadku gimnazjów.

Ryc. 78 Wskaźnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo podstawowe) - Dane GUS 2003 - 2014

Ryc. 79 Wskaźnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo gimnazjalne) - Dane GUS 2003 - 2014

2.6.4 Kultura i sport

Dostęp do kultury wśród mieszkańców realizowany jest przez Ośrodek Kultury i Sportu Lubomierzu mający swoją siedzibę na Placu Wolności 52.

Ośrodek Kultury i Sportu w Lubomierzu realizuje zadania w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury i kultury fizycznej poprzez organizację spektakli, koncertów, wystaw, prowadzenie warsztatów artystycznych, realizację imprez okolicznościowych, wydarzeń kulturalnych i sportowych. Główne zadania jednostki to edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnienie dóbr kultury, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, rozpoznanie, rozbudzanie i zaspokojenie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, popularyzacja walorów rekreacji ruchowej i sportu, popularyzacja walorów turystycznych i promocja gminy. Ośrodek wymienione zadania realizuje przy współpracy z innymi jednostkami działającymi na terenie gminy Lubomierz tj. z Urzędem Gminy i Miasta

Lubomierz, szkołami, Przedszkolem Miejskim, stowarzyszeniami, klubami sportowymi itd. Ośrodek Kultury i Sportu w Lubomierzu jest także wydawcą lokalnego miesięcznika „Sami Swoi”. Jest również współorganizatorem Ogólnopolskiego Festiwalu Filmów Komediodowych „Sami Swoi” Lubomierz.¹⁴

Ośrodek kultury zarządza takimi obiektami jak: stadion sportowy, boisko „Orlik”, basen miejski, Klub Postulat (sala konferencyjno - widowiskowa).

Ośrodek Kultury i Sportu w Lubomierzu posiada niezbędną infrastrukturę do działania na rzecz rozwoju sportu i upowszechniania zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. Zainteresowani mogą korzystać z następujących obiektów infrastruktury sportowej. Stadion miejski zlokalizowany jest przy ul. Sportowej. Pozostała infrastruktura sportowo – rekreacyjna to obiekty sportowe mieszczące się przy szkołach tj. przyszkolne boiska i sale sportowe. Ważną funkcję pełni również odkryty basen miejski zlokalizowany w pobliżu zespołu klasztorowego. Z przedmiotowego basenu można korzystać w porze letniej. W 2009 r. oddane zostało w Lubomierzu przy szkole podstawowej boisko w ramach rządowego programu „Moje Boisko Orlik 2012.” Lubomierski Orlik składa się z boiska do piłki nożnej o pow. 30 x 62 m z nawierzchnią z trawy syntetycznej, z boiska wielofunkcyjnego o pow. 30 x 50 m z nawierzchnią poliuretanową na której znajdują się pola gier do piłki ręcznej, tenisa, 2 boiska do koszykówki, 2 boiska do siatkówki wraz z ogrodzeniem i oświetleniem. Przy Orliku powstało zaplecze higieniczno – sanitarne z 3 szatniami, 3 pomieszczenia WC w tym dla osób niepełnosprawnych, magazyn sprzętu i pokój trenera. Dodatkowo poza kompleksem „Moje Boisko Orlik 2012” zostało wykonane boisko wielofunkcyjne o pow. 17 x 31 m z nawierzchnią poliuretanową w miejsce dotychczas istniejącego boiska szkolnego z nawierzchnią asfaltową.¹⁵

Ośrodek Kultury i Sportu jest najważniejszym animatorem życia kulturalnego w mieście i gminie. Prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Lubomierz. Kilka razy w tygodniu odbywają się zajęcia trzech zespołów muzycznych.

Istotną rolę pełni również Biblioteka Miejska wraz z jej filiami na terenie całej gminy. W 2013 r. księgozbiór biblioteczny liczył 7963 woluminów/1000 mieszkańców gdzie wskaźnik dla powiatu wyniósł mniej bo 5068 woluminów/1000 mieszkańców. Średnio na 1000 mieszkańców w 2013 r. - 285 było czytelnikami biblioteki. Średni wskaźnik wypożyczeń na mieszkańca wyniósł w mieście 31,6. Wskaźniki te są lepsze aniżeli wskaźniki dla powiatu

¹⁴ <http://www.okislubomierz.pl>

¹⁵ www.lubomierz.pl

(157 czytelników/1000 mieszkańców i 28,4/mieszkańca. Na takie tendencje w popularności czytelnictwa ma niewątpliwy wpływ wzrost znaczenia technologii informatycznych i multimedialnych.

Mieszczące się przy głównej ulicy w XVI-wiecznym budynku dawnym Domu Płócienników Muzeum „Kargula i Pawlaka” poświęcone jest jednemu z najpopularniejszych polskich filmów tj. trylogii Sylwestra Chęcińskiego. Ważnym corocznie organizowanym wydarzeniem w Lubomierzu jest Ogólnopolski Festiwal Filmów Komediiowych. Bogatą kolekcją zbiorów dotyczących historii i kultury ziemi lubomierskiej może pochwalić się Wystawa Dziedzictwa Kulturowego Ziemi Lubomierskiej. Istotną rolę w popularyzacji kultury i sztuki pełni również Galeria za Miedzą, która jest zlokalizowana w budynku dawnego kościoła ewangelickiego.

2.6.5. Ochrona zdrowia

Ważnym aspektem poziomu życia mieszkańców Lubomierza jest dostęp do usług medycznych. Ważnym wskaźnikiem jest liczba ludności przypadająca na jedną aptekę. W 2014 r. wskaźnik ten wyniósł - 1949 i był lepszy od wskaźnika dla gminy (6166) i powiatu (3616). W porównaniu do 2002 r. wskaźnik ten dla miasta wzrósł (1767 w 2002 r. - GUS)

Ważnym wskaźnikiem jest również ilość przychodni na 10 tys. mieszkańców. Na terenie miasta wg danych GUS wyniósł on w 2014 r. - 5, co jest wynikiem lepszym od średniej dla powiatu - 3. Na terenie miasta funkcjonuje 5 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej¹⁶ Na terenie miasta brak jest przychodni specjalistycznych, stąd po pomoc do specjalisty mieszkańcy zgłaszają się do placówek m.in. w Jeleniej Górze. Według danych NFZ programy profilaktyczne na terenie miasta świadczy 5 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej.

2.6.6. Pomoc społeczna i grupy wymagające wsparcia

Instytucją, która realizuje zadania gminy w zakresie pomocy społecznej jest Miejsko Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,

¹⁶ <https://zip.nfz.gov.pl>

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej;
- mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

W 2014 roku z pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubomierzu skorzystało 241 rodziny, liczba osób w tych rodzinach 555, co stanowi 9,21% całej populacji Gminy (dane za 2014 r.).

rok	%
2011 r.	9,02
2012 r.	8,44
2013 r.	8,83
2014 r.	9,21

Tab.21 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do populacji gminy (dane MGOPS 2011 - 2014)

Biorąc pod uwagę dane z powyższej tabelki udział osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy wzrósł w porównaniu do roku 2011 r.

powody trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin 2011 r.			liczba rodzin 2012 r.			liczba rodzin 2013 r.			liczba rodzin 2014 r.		
	Ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach	Ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach	Ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach	Ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	179	107	447	184	109	451	202	128	479	211	130	479
Bezrobocie	148	87	403	146	86	392	168	103	444	159	93	421
Niepełnosprawność	80	47	170	80	48	181	100	66	217	123	81	241
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	5	28	7	4	25	13	6	48	15	5	47
Alkoholizm	4	3	8	3	3	6	4	3	10	2	1	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	6	68	7	4	42	15	11	79	19	13	99
Długotrwała lub ciężka choroba	26	12	63	27	16	62	27	15	60	43	25	87

Tab. 22 Powody trudnej sytuacji życiowej (MGOPS Lubomierz 2011-2014)

Część mieszkańców Lubomierza wymaga stałej pomocy ze względu na niskie dochody i bezradność w poszukiwaniu pracy. Powyższa tabela przedstawia skalę i główne przyczyny przyznawania pomocy społecznej w Lubomierzu.

powody trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin w latach			
	2011	2012	2013	2014
ubóstwo	72	75	74	81
bezrobocie	61	60	65	66
niepełnosprawność	33	32	34	42
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2	3	7	10

alkoholizm	1	0	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	5	3	4	6
długotrwała lub ciężka choroba	14	11	12	18

Tab. 23 Powody trudnej sytuacji życiowej - statystyki dla miasta (MGOPS Lubomierz 2011-2014)

Zdecydowanie największa część rodzin objętych pomocą społeczną w mieście cierpi z powodu ubóstwa. Jest ono najczęstszą przyczyną degradacji społecznej. Prowadzi ono do wyobcowania i uniemożliwia normalne funkcjonowanie i partycypowanie w życiu społecznym. Ubóstwo spowodowane jest najczęściej brakiem środków, które niezbędne są dla podstawowej egzystencji, nie wspominając o środkach na wykształcenie dzieci.

Bezrobocie jest kolejnym powodem przyjmowania pomocy społecznej. Sytuacja, w której jednostka pozostaje bez pracy przez okres dłuższy niż jeden rok powoduje szereg niekorzystnych zjawisk powodujących marginalizację społeczną. Ponadto długotrwały brak pracy powoduje różnego rodzaju patologiczne zachowania.

Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną w mieście w 2014 r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

	Liczba rodzin
Rodziny pełne ogółem	97
Rodziny niepełne ogółem	18
Rodziny z dziećmi ogółem	36
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	4

Tab. 24 Rodziny objęte pomocą społeczną (MGOPS Lubomierz 2014 r.)

Mając na uwadze powyższe statystyki można zauważyć, że najczęściej pomocy wymagają rodziny pełne ogółem. Charakterystyczny jest dość duży udział rodzin pełnych w statystykach ogółem. W 2014 r. gmina udzielała świadczeń w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (542zł); pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (456zł). Powyższe kryteria dochodowe ustalono w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012r. (Dz. U Poz. 823) i obowiązują one od dnia 1 października 2012r. Do 30 września 2012r. obowiązywały kryteria dochodowe: odpowiednio 477zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351zł w przypadku osoby w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości: w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej (542zł) a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 529zł miesięcznie; w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie (456 zł) a

dochodem na osobę w rodzinie; kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie¹⁷.

Formy pomocy:	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba Świadczeń	Kwota świadczeń w zł.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe – ogółem:	82	786	332.485	77	112
przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	55	537	254.187	55	55
pozostającej w rodzinie	28	249	78.292	23	60
Opłaty składek na ubezpieczenia zdrowotne	59	694	27.423	59	x

Tab. 25 Zasiłki (MGOPS 2014 r.)

Udzielono ogółem zasiłków stałych na kwotę 332.485zł dla 82 osób (finansowane w 100% ze środków przekazanych z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym).

Osobom pobierającym zasiłek stały, które nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu MGOPS opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Składki na ubezpieczenia zdrowotne były opłacane dla 59 osób w ilości 694 składek należnych na łączną kwotę 27.423zł.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie,
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. W 2014 roku przyznano świadczenie w formie zasiłku okresowego dla 144 osób/rodzin na łączną kwotę 279.059zł (finansowane w około 100% ze środków przekazanych z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym).

¹⁷ Stan prawny 2015 r.

Zasiłki celowe przyznawane są w celu zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu.

Najczęściej zasiłki celowe przyznawano na pokrycie kosztów związanych z zakupem:

- węgla i innych surowców opałowych na kwotę 48.700zł,
- innych potrzeb w tym: leków, żywności, odzieży, schronienia, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu na kwotę 38.511zł.

W 2014 roku przyznano zasiłki celowe na łączną kwotę 87.211zł – (finansowane ze środków przekazanych z budżetu gminy).

Formy pomocy	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń/zł	
	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.
Zasiłek stały	61	66	619	661	224.317	237.535
Zasiłek okresowy	118	151	694	896	184.988	258.203
Zasiłek celowy	109	122	148	151	60.000	56.074

Tab. 26 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2011 r.)

Formy pomocy	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń/zł	
	2012 r.	2011 r.	2012 r.	2011 r.	2012 r.	2011 r.
Zasiłek stały	59	61	593	619	215.166	224.317
Zasiłek okresowy	116	118	671	694	199.005	184.988
Zasiłek celowy	106	109	137	148	65.000	60.000

Tab. 27 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2012 r.)

Formy pomocy	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń/zł	
	2013 r.	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013 r.	2012 r.
Zasiłek stały	69	59	663	593	282.294	215.166
Zasiłek okresowy	145	116	847	671	296.118	199.005
Zasiłek celowy	82	106	189	137	59.424	65.000

Tab. 28 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2013 r.)

Formy pomocy	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń/zł	
	2014 r.	2013 r.	2014 r.	2013 r.	2014 r.	2013 r.
Zasiłek stały	82	69	786	663	332.485	282.294
Zasiłek okresowy	144	145	795	847	279.059	296.118
Zasiłek celowy	118	82	161	189	87.211	59.424

Tab. 29 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2014 r.)

Analizując liczbę i wielkość zasiłków wg rodzaju w roku 2014 r. w porównaniu do roku 2011 można zauważyć, że w tak krótkim okresie znacznie wzrosła liczba rodzin, które otrzymały zasiłki na stałe i okresowe oraz celowe. Świadczy to o pogłębianiu się ubóstwa i problemów bytowych rodzin objętych pomocą społeczną.

Jednocześnie wzrosła wartość udzielonych świadczeń w porównaniu z 2011 r. szczególnie tych stałych.

Miejsko Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu był koordynatorem wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Koszt realizacji tego programu w 2014 r. opiewał na sumę 130.000zł w tym: środki z budżetu gminy 44.000 zł natomiast środki z budżetu państwa 86.000 zł. Pomoc społeczna udzielana jest również w ramach świadczeń niepieniężnych.

Jednym, z rodzajów takich świadczeń jest praca socjalna. Jest to w myśl ustawy o pomocy społecznej działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Z takiej formy pomocy w 2014 r. skorzystało 325 rodzin.

Ważnym świadczeniem niepieniężnym jest również interwencja kryzysowa czyli zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencja kryzysowa obejmuje osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód, udzielając natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy¹⁸ Takiej interwencji Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w obliczu kryzysu musiał dokonać w 2014 r. w przypadku 42 rodzin.

Jednostki które ze względu na wiek, chorobę lub inne przyczyny wymagają pomocy innych osób obejmowane są na terenie miasta i gminy usługami opiekuńczymi. Polegają one na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej, zaleconej przez lekarza

¹⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej.

pielęgnacji oraz, w miarę możliwości, zapewnieniu kontaktów z otoczeniem. W 2014 r. z takiego rodzaju świadczeń skorzystało 10 osób.

Wśród pozostałych form pomocy udzielanej przez gminę można wymienić m.in. organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

Świadczenia pomocy społecznej realizowane są również poprzez przyznawanie dodatku mieszkaniowego i energetycznego.

Dodatek mieszkaniowy to dopłata do kosztów utrzymania mieszkania lub domu. Otrzymać może go każdy, kto ma tytuł prawny do lokalu (z małymi wyjątkami) i spełnia warunki określone w ustawie o dodatkach mieszkaniowych.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych - osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, - osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, - innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Wysokość przyznanego dodatku zależy od:

- dochodów gospodarstwa domowego,
- powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego,
- poniesionych wydatków w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego,
- ilości osób w gospodarstwie domowym.

W 2014 roku przyznano dodatki mieszkaniowe w ilości 767 świadczeń dla 67 osób/rodzin na łączną kwotę 139.758zł.

Według danych GUS w latach 2008 - 2014 liczba dodatków mieszkaniowych przypadających na 1000 mieszkańców kształtowała się w sposób przedstawiony w tabeli poniżej.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat lwówecki	158,052	135,4833	128,5988	128,8092	130,3162	134,0533	131,9182
Lubomierz gmina	169,6131	144,728	130,148	133,9114	138,24	142,5806	141,9072
Lubomierz - miasto	517,1849	427,4851	362,6048	373,9475	377,7999	394,3089	393,5351

Liczba przyznanых dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców (Na podstawie danych GUS, 2008 - 2014 opracowanie własne).

Dodatek energetyczny jest nowym wprowadzonym od początku 2014 r. świadczeniem przysługującym odbiorcom wrażliwym energii elektrycznej. Są nimi osoby uprawnione do dodatku mieszkaniowego. Aby otrzymać wsparcie na pokrycie rachunków za prąd, muszą złożyć w tut. Ośrodku wniosek i dołączyć do niego kopię umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Osoba samotna otrzymuje 11,37 zł miesięcznie tego świadczenia, rodzina licząca od 2 do 4 osób – 15,77 zł, a co najmniej pięcioosobowa – 18,93 zł. W 2014 roku przyznano dodatki energetyczne w ilości 295 świadczeń dla 30 osób/rodzin na łączną kwotę 4.548zł.

Istotną z punktu widzenia analizy sytuacji w zakresie pomocy społecznej jest sytuacja gospodarstw domowych. Poniższa tabela prezentuje liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego. Dane zawierają rzeczywistą liczbę gospodarstw domowych, które w danym roku skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej. Każde gospodarstwo domowe zostało ujęte tylko raz, bez względu na rodzaj i liczbę otrzymanych świadczeń oraz niezależnie od tego czy w gospodarstwie wieloosobowym świadczenie otrzymała jedna, czy więcej osób. Gospodarstwo domowe korzystające z pomocy społecznej, to takie, które otrzymało pomoc pieniężną, rzeczową lub w formie usług za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w ustawie. W przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat lwówecki	1612	1554	1576	1533	1664
Lubomierz - gmina	215	239	222	214	223

Tab.30 Gospodarstwa domowe - ogółem korzystające z pomocy społecznej (GUS 2009 - 2013)

Jednostka terytorialna	poniżej kryterium dochodowego					powyżej kryterium dochodowego				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat lwówecki	1327	1251	1231	1273	1382	285	303	345	260	281
Lubomierz - gmina	180	182	169	178	191	35	57	53	36	32

Tab. 31 Gospodarstwa domowe - ogółem korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (GUS 2009 - 2013)

Zauważyć można, że większości gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej przyznano pomoc nie przekroczył kryterium dochodowego przyznawania świadczeń. W porównaniu do roku 2009 na terenie gminy w 2013 r. nastąpił wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej.

Gmina aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi i korzysta z funduszy Unii Europejskiej.

Liczba osób, rodzin gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej przekłada się zdecydowanie na wydatki budżetu gminy.

Dział	Wyszczególnienie	Lata			
		2011	2012	2013	2014
852	Pomoc społeczna	3 622 967	3 809 140	3 782 504	3 892 462

OGÓŁEM	20 380 906	22 078 791	20 995 829	24 217 910
--------	------------	------------	------------	------------

Tab. 32 Wydatki budżetu gminy na pomoc społeczną w latach 2011 - 2014 (Dane UMiG Lubomierz)

Dokonując analizy wydatków budżetu gminy w zakresie pomocy społecznej w latach 2011 – 2014 można dojść do następujących wniosków:

- w latach 2011 - 2014 udział wydatków z zakresu pomocy społecznej w wydatkach ogółem kształtował się na podobnym poziomie,
- w latach 2006 – 2010 wielkości wydatków charakteryzowały się niewielkimi wahaniami,
- kształtowanie się wydatków na pomoc społeczną w badanym okresie wskazuje na duże zapotrzebowanie na środki finansowe i znaczne obciążenie budżetu gminy tego rodzaju wydatkami.

Działania w zakresie pomocy społecznej uzupełniają projekty realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lwówku Śląskim.

Istotnym z punktu widzenia rozwoju społecznego w mieście jest analiza sytuacji niepełnosprawnych w mieście i gminie. Liczba niepełnosprawnych i stan ich gospodarstw domowych jest trudna do oszacowania. Poniższa tabela przedstawia szacunkowe statystyki dotyczące osób niepełnosprawnych w Gminie Lubomierz¹⁹.

mężczyźni	kobiety	wykształcenie				wiek		
		wyższe	średnie i policealne	zasadnicze zawodowe	podstawowe i niższe	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
419	464	12	119	225	515	21	504	358

Tab. 33 Niepełnosprawni wg wykształcenia (NSP 2002)

Analizując powyższe statystyki można stwierdzić że:

- liczba niepełnosprawnych wg płci mieści się w podobnym przedziale,
- najwięcej osób niepełnosprawnych charakteryzuje się wykształceniem podstawowym, a najmniej wykształcenie wyższe,
- większość osób niepełnosprawnych to jednostki w wieku produkcyjnym (zaznacza się tu duża przewaga w stosunku do pozostałych grup produkcyjnych).

2.6.7. Aktywność społeczna mieszkańców

Bardzo istotna z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych w mieście jest aktywność społeczna mieszkańców. Mieszkańcy Lubomierza w różny sposób mogą wpływać na rozwój miasta. Zarówno uczestnictwo w demokratycznych wyborach (tych parlamentarnych jak i samorządowych, prezydenckich), ale również udział w pracach organizacji społecznych jest

¹⁹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lwóweckiego na lata 2008 – 2015

wyznacznikiem tego czy mieszkańcy będą chętnie uczestniczyć w procesach rewitalizacji. Dzięki analizie poziomu partycypacyjności obywateli w wyborach demokratycznych można wybrać najlepszy model współpracy pomiędzy przyszłym operatorem rewitalizacji na terenie Lubomierza, a mieszkańcami gminy.

Rodzaj Wyborów	Frekwencja wyborcza w Gminie Lubomierz	Frekwencja wyborcza w Polsce
Wybory samorządowe 2006 r.	40,22 %	39,56%
Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009 r.	17,79 %	24,53%
Wybory do Sejmu i Senatu RP 2007 r.	43,6%	53,88%
Wybory Prezydenckie 2015 r.	42,45 %	55,34 %
Wybory do Sejmu i Senatu RP 2011	36,72%	48,92 %
Wyboru do Parlamentu Europejskiego 2014 r.	15,03%	23,83%
Wyboru Samorządowe 2014 r.	50%	46,4%

Tab. 34 Frekwencja w wyborach (dane PKW)

Analizując frekwencję wyborczą na terenie miasta i gminy Lubomierz można dojść do następujących wniosków:

- frekwencja wyborcza w na terenie gminy była największa w wyborach Samorządowych w 2014 r. (o 4 pkt. proc. większa w porównaniu do frekwencji w kraju),
- frekwencja wyborcza była najniższa w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2015 r. (o ok. 9 pkt. proc. niższa niż w kraju),
- zdecydowanie najwyższe przywiązanie mieszkańcy przywiązują do spraw dotyczących aspektów lokalnych (świadczą o tym dość wysoka frekwencja w wyborach samorządowych, porównywalna do tej w kraju),
- ogólne wyniki analizy frekwencji wyborczej wskazują na niski wskaźnik partycypacji mieszkańców co może powodować, że mogą oni nie chętnie uczestniczyć w działaniach z zakresu odnowy miasta,
- niskie przełożenie frekwencji wyborczej na aktywny udział mieszkańców w życiu społecznym.

Współpracę Urzędu Gminy Lubomierz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie miasta wyznaczają programy współpracy uchwalane przez Radę Miejską Gminy Lubomierz.

Celami szczegółowymi obecnie obowiązującego programu są:

- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
- integracja środowiska organizacji pozarządowych i innych podmiotów,
- prezentacja dorobku sektora społecznego i promowanie jego osiągnięć.

Współpraca Gminy z organizacjami opiera się na zasadach:

- pomocniczości, czyli zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych przy jednoczesnym zapewnieniu ze strony tych organizacji zadań w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
- suwerenności stron, czyli stosunki pomiędzy Gminą a organizacjami kształtowane będą z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności w swojej działalności statutowej,
- partnerstwa, czyli uczestnictwa organizacji pozarządowych i przedstawicieli mieszkańców w rozpoznawaniu i definiowaniu problemów społecznych oraz sugerowaniu zakresu współpracy,
- efektywności, czyli wspólnym dążeniu do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań publicznych,
- uczciwej konkurencji, czyli równego traktowania organizacji pozarządowych,
- jawności działania, czyli udostępniania informacji o celach, kosztach i efektach współpracy oraz środkach finansowych zaplanowanych w budżecie gminy.

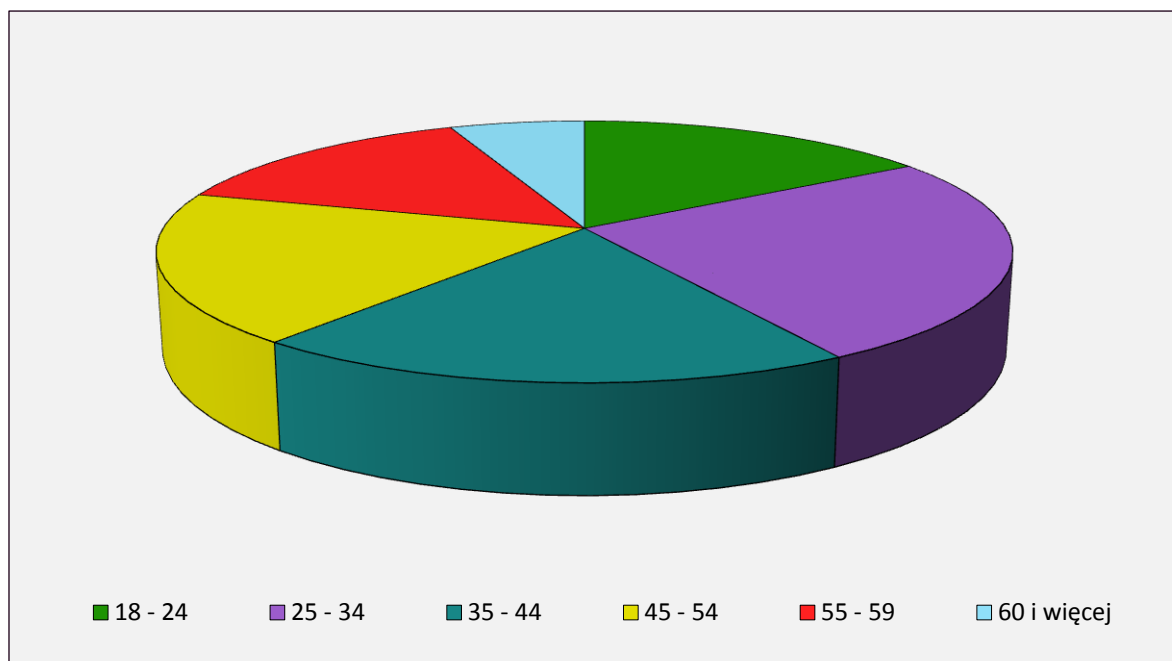
Zgodnie z programem współpraca Gminy z organizacjami odbywać się będzie w formach:

- zlecenia organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie w ramach otwartych konkursów ofert poprzez:
 - powierzanie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub
 - wspieranie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,
- konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami projektów aktów,
- normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- konsultowania projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych z Radą Działalności Pożytku Publicznego,
- wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności,
- informowanie organizacji pozarządowych o możliwości pozyskania środków finansowych z innych źródeł oraz zasadach udzielania dotacji,
- udzielanie rekomendacji i poręczeń organizacjom pozarządowym współpracującym z Gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł finansowania,
- promowanie działalności organizacji pozarządowych na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz w lokalnym miesięczniku Sami Swoi,
- zamieszczanie, w miarę możliwości, informacji o organizacjach pozarządowych w wydawanych przez gminę materiałach informacyjno – promocyjnych,
- tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z
- przedstawicieli organizacji pozarządowych, innych podmiotów oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej,
- zawierania umów o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie,

- zawierania umów partnerstwa określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach,
- prowadzenia polityki rozwoju,
- udzielania pożyczek, gwarancji i poręczeń na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

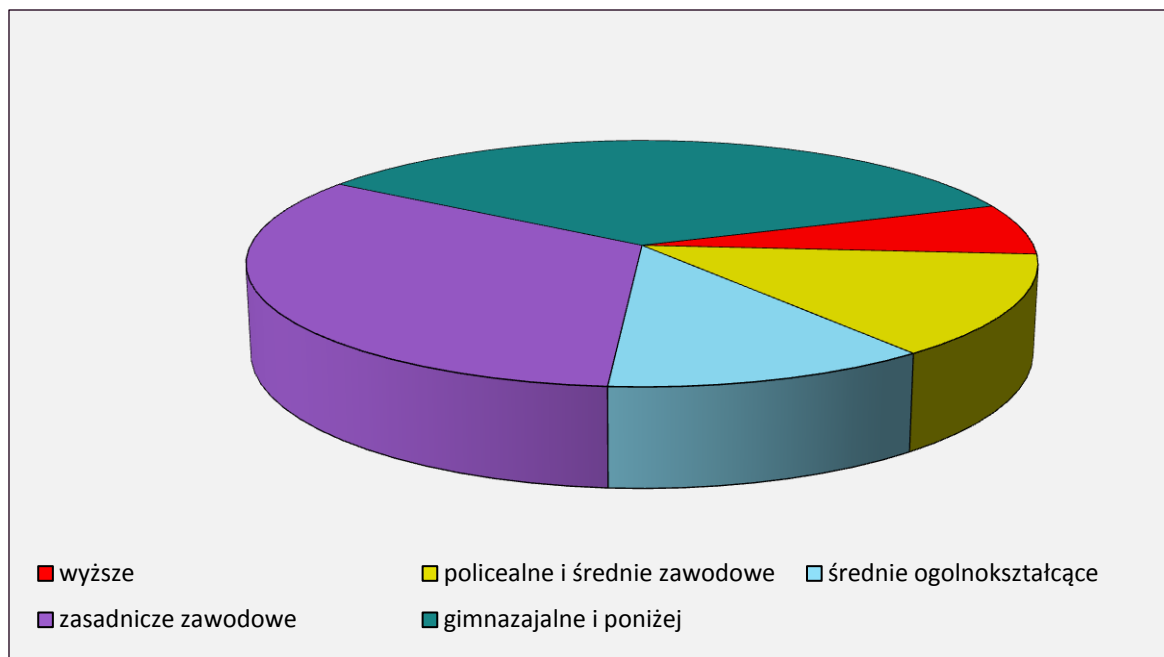
2.6.8. Rynek pracy

Na koniec 2014 r. w mieście zarejestrowanych było 144 bezrobotnych. Największą grupę stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lat, czyli w wieku produkcyjnym. Grupa ta wymaga wsparcia w zakresie pomocy w poszukiwaniu pracy i przygotowania specjalnych programów aktywizacji. Wykres poniżej prezentuje podział bezrobotnych ze względu na wiek.

Ryc. 80 Bezrobotni w gminie wg wieku (PUP 2014 r.)

Charakterystyka bezrobotnych w oparciu o wykształcenie daje następujące rezultaty. Największa część zbiorowości stanowią tu osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (35%) oraz wykształceniem zasadniczym zawodowym (33%), a najmniej liczną z wykształceniem wyższym (7%). Grupą wymagającą wsparcia są zatem najliczniejsze grupy. W porównaniu do danych dla powiatu statystyki i udział poszczególnych grup do ogółu bezrobotnych przedstawiają się na podobnym poziomie.

Ryc. 81 Bezrobotni w Lubomierzu wg wykształcenia (PUP 2014 r.)

Ważnym wskaźnikiem obrazującym poziom bezrobocia jest udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Dla gminy i powiatu udział ten wyniósł w 2014 r. - 11%. Ten sam wskaźnik dla miasta w 2014 r. wyniósł 12% zatem jest on gorszy od statystyk dla terenu gminy i powiatu²⁰.

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku produkcyjnym	bezrobotni	
	osoba	osoba	osoby	%
Powiat lwówecki	47014	30393	3328	11%
Lubomierz - gmina	6166	4030	463	11%
Lubomierz - miasto	1949	1244	144	12%

Tab. 35 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (Dane PUP i GUS 2014 r.)

Osoby długotrwale bezrobotne w gminie stanowiły w 2014 r. 65,44% ogółu bezrobotnych, a udział ten był gorszy od danych dla powiatu (60,58%). Udział zarejestrowanych bezrobotnych określonych jako bez kwalifikacji wyniósł w gminie 38,23% co jest wynikiem ponownie gorszym od powiatu - 34,74%. Należy zwrócić uwagę na fakt, że prawie 14% zarejestrowanych bezrobotnych wychowuje samotnie dziecko a ok. 6% to osoby niepełnosprawne.

Powyższe dane wskazują na konieczność podjęcia zdecydowanej interwencji na obszarze rewitalizowanym. Dane dla obszaru gminy wskazują również na negatywne trendy na rynku pracy na terenie miasta.

Pomoc dla osób bezrobotnych nadzoruje Powiatowy Urząd Pracy w Lwówku Śląskim co związane jest m.in. z:

- organizacją promocji i aktywizacji lokalnego rynku pracy,

²⁰ opracowanie własne na podstawie danych PUP i GUS

- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na promocję i aktywizację rynku pracy,
- udzielaniem pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy poprzez pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, informację zawodową oraz aktywne poszukiwanie pracy,
- udzielaniem pomocy pracodawcom w poszukiwaniu pracowników,
- inicjowaniem i realizowaniem przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników,
- przyznawaniem i wypłacaniem zasiłków dla bezrobotnych,
- aktywizacją zawodową niepełnosprawnych.

W celu aktywizacji bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Lwówku Śląskim stosuje następujące instrumenty²¹:

- staże, które umożliwiają nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą,
- krajowe pośrednictwo pracy: polega ono na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych,
- Pośrednictwo pracy z obszaru UE i EOG (EURES, w tym usługi transgraniczne),
- pośrednictwo zawodowe i informacja zawodowa (doradcy zawodowi, porady indywidualne i grupowe, informacja zawodowa),
- klub pracy: jest on miejscem, gdzie osoby bezrobotne uczą się aktywnego poszukiwania pracy. Najważniejszym jego zadaniem jest pomoc w wyjściu z sytuacji bezrobocia poprzez podniesienie własnej wartości oraz nabycie niezbędnych wiadomości z zakresu poruszania się po rynku pracy. W Klubie Pracy odbywają się jednodniowe lub dwudniowe zajęcia aktywizacyjne, podczas których można poznać sposoby pisania dokumentów aplikacyjnych, nauczyć się różnych technik poszukiwania pracy, zdobyć informacje o lokalnym rynku pracy i szkolenia trzytygodniowe według Programu Klub Pracy. Każda grupa uczestników szkolenia w zależności od wieku, statusu, poziomu wykształcenia bierze udział w realizacji programu, na który składają się: samoocena, nauka technik poszukiwania pracy, rozmowy z pracodawcą, rozwijanie przedsiębiorczości, asertywność,
- przygotowanie zawodowe dorosłych to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem,
- bon zatrudnieniowy stanowi gwarancję zrefundowania pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego do 30 roku życia na okres 18 miesięcy, części kosztów poniesionych na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne,
- bon na zasiedlenie jest to wsparcie finansowe udzielone w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub rozpoczęciem działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania,

²¹ <http://www.pup.powiatlwowecki.pl/>

- bon stażowy stanowi gwarancję skierowania bezrobotnego do 30 roku życia do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy.

2.6.9. Bezpieczeństwo

Ważnym elementem diagnozy jest analiza poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru gminy, miasta, powiatu. Poniższa tabela przedstawia statystyki policji dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa na terenie gminy Lubomierz i powiatu lwóweckiego.

	Gmina Lubomierz	Powiat Lwówecki
Śledztwa i dochodzenia wszczęte	78	760
Kradzieże pojazdów	0	10
Przestępstwa rozbójnicze	0	12
Kradzieże z włamaniem	14	174
Kradzieże mienia	16	180
Bójki i pobicia	0	4
Przestępstwa narkotykowe (razem)	9	89
Przestępstwa narkotykowe (handel i obrót)	0	13
Przestępstwa narkotykowe (posiadanie)	7	6
Przestępstwa narkotykowe (uprawa)	2	6
Zagrożenie przestępczością kryminalną na 10 tys mieszkańców	bd	159
Zatrzymani na gorącym uczynku	33	217
Kolizje drogowe	62	395
Wypadki drogowe	8	22
Osoby ranne w wypadkach	15	30
Osoby śmiertelne w wypadkach	1	3

Tab. 36 Przestępczość w gminie Lubomierz i na terenie powiatu lwóweckiego (pogrubioną czcionką wskazano gdzie statystyki są najgorsze w powiecie). - dane Komisariatu Policji w Gryfowie Śląskim 2014 r.

Zauważyć można, iż w porównaniu pod względem przestępczości teren gminy jest dość bezpieczny, jednakże niepokoi duża liczba wypadków komunikacyjnych z osobami rannymi.

Rodzaj wykroczenia	liczba
Przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	6
Przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	8

Przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	563
Przeciwko mieniu	1
Przeciwko obyczajności publicznej	11
Przeciwko urządzeniom użytku publicznego	6
Szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	3
W zakresie wychowania w trzeźwości i alkoholizmowi	22
Ustawie o ochronie zdrowia i następstwami używania tytoniu	18
Czystość i porządek w gminie	6
Ustawa o ochronie zwierząt	3
Ustawa o odpadach	4
Zwalczanie chorób zakaźnych	6

Tab. 37 Wykroczenia wg statystyk Straży Miejskiej w Lubomierzu 2014 r.

W przypadku statystyk związanych z wypadkami śmiertelnymi statystyki dla powiatu lwóweckiego są gorsze od wskaźników wojewódzkich. Pomijając fakt, że wypadków drogowych na terenie powiatu lwóweckiego na 100 tys. mieszkańców było mniej w 2014 r. aniżeli wynosił wskaźnik dla województwa to statystyki dotyczące śmiertelności w tych wypadkach są dużo gorsze. Widać to również we wskazanych wyżej statystykach dotyczących ofiar w wypadkach dla gminy Lubomierz.

Jednostka terytorialna	wypadki drogowe na 100 tys. ludności	ofiary śmiertelne na 100 tys. pojazdów	ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności
	osoba	osoba	osoba
DOLNOŚLĄSKIE	88,9	11,87	7,66
Powiat lwówecki	59,2	17,48	10,54

Tab. 38 Wypadki drogowe - powiat lwówecki GUS 2013 r.

2.7. Analiza potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej

Działania mające na celu odnowę Lubomierza nie mogą być prowadzone w oderwaniu od sfery społecznej. W tym celu przed wskazaniem podstawowych celów niniejszego programu rewitalizacji konieczne jest wskazanie głównych potrzeb w zakresie rewitalizacji w podsystemie społecznym:

- zmiana negatywnych trendów demograficznych i zahamowanie procesu starzenia się społeczeństwa,
- konieczność przystosowania infrastruktury społecznej do negatywnych trendów demograficznych,
- stworzenie ram do kompleksowej poprawy warunków życia osób należących do grup wymagających wsparcia,
- poprawa funkcjonowania w społeczeństwie i zwiększenie aktywności ekonomicznej grup wymagających wsparcia,

- wypracowanie mechanizmów ograniczających wysoką roszczeniowość osób objętych pomocą społeczną,
- wzrost aktywności społecznej i partycypacji społecznej mieszkańców Lubomierza,
- poprawa warunków życia gospodarstw domowych,
- wzrost jakości więzi społecznych,
- neutralizacja i likwidacja zjawisk patologicznych (alkoholizm, uzależnienia, przemoc w rodzinie),
- wzrost stopnia identyfikacji z miastem,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

2.8 Sfera środowiskowa

Teren Gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem wysokości. Położony jest pomiędzy Wzgórzem Radomickim i Wzniesieniem Radoniowskim. Obszar Gminy stanowi niezwykle interesujący krajobrazowo teren. Lubomierz położony jest w obrębie krystaliniku Karkonosko-Izerskiego zbudowanego z prekambryjskich gnejsów słojuowych i oczkowych, trzeciorzędowych bazaltów oraz z granitognejsów izerskich oraz metamorfiku Kaczawskiego, a w części północnej w obrębie niecki północnosudeckiej.²² obniżenie Lubomierza wypełnione jest osadami polodowcowymi.

Na terenie Gminy Lubomierz występują następujące surowce mineralne:

- bazalty,
- piaski,
- żwiry,
- łupki,
- piaskowce.

Obszar Gminy i miasta zlokalizowany jest na terenie dwóch regionów klimatycznych tj. pluwiotermicznego - regionu IV przedgórskiego zwanego również przejściowym oraz regionu V Kotliny Jeleniogórskiej. Na terenie miasta dominują wiatry z kierunku południowego oraz południowo – zachodniego. Obszar gminy położony jest w zlewni Bobru. Główną rzeką gminy jest Oldza, której jeden z dopływów - Lubomierka przepływa przez Lubomierz. Na terenie miasta i gminy zlokalizowane są dwa rodzaje wód podziemnych:

poziomu czwartorzędowego

poziomu paleozoicznego

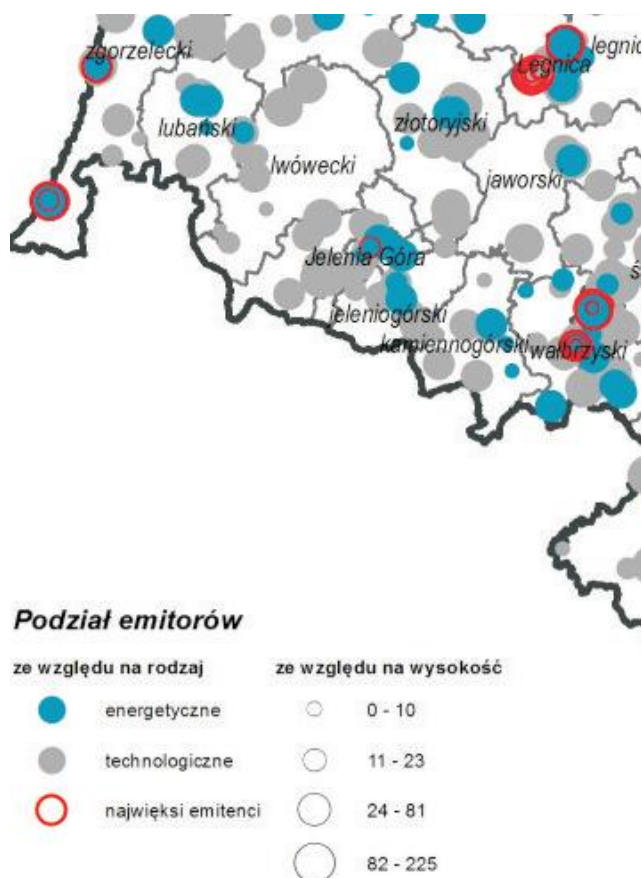
Teren miasta nie jest położony na obszarze chronionym przepisami ustawy o ochronie przyrody, jednakże w jego sąsiedztwie znajdują się Park Krajobrazowy Doliny Bobru oraz obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

²² Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lubomierz

Ryc. 2 Położenie Lubomierza w stosunku do Doliny Bobru, źródło www.dzpk.pl

Istotnym elementem diagnozy sfery środowiskowej jest analiza zanieczyszczenia powietrza. Danych dostarcza raport Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu za rok 2014 r.

Ryc. 82 Emitory punktowe na terenie powiatu lwóweckiego (Raport WIOŚ. http://www.wroclaw.pios.gov.pl/pliki/raporty/2014/raport_2014.zip)

Istotnym problemem na terenie miasta i gminy to kwestia emisji dwutlenku węgla i jego emitorów. Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz. W 2014 nastąpił wzrost emisji CO₂ w stosunku do roku 2013. Ma na to wpływ przede wszystkim położenie gminy przy ruchliwej drodze wojewódzkiej i krajowej) a także rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Wzrosło na terenie gminy również wykorzystanie energii elektrycznej oraz ilość paliwa w transporcie. Lubomierz nie posiada transportu gminnego, natomiast usługi transportu świadczy PKS i prywatni przewoźnicy/ Gmina w ramach organizacji dowozu do szkół wymaga aby przewoźnicy spełniali normatywy emisji zanieczyszczeń. Ważnym aspektem analizy jest zbadanie zakresu inwestycji mających na celu oszczędności energii elektrycznej. W 2014 r. w Gminie Lubomierz rozpoczęto inwestycje związane z wymiana oświetlenia (Lubomierz: wymiana 195 szt. opraw oświetlenia; Chmielów 130 szt.).

Obszarem problemowym w Gminie Lubomierz to przede wszystkim kwestia spalania węgla i jego emitorów. Problemem jest brak sieci gazowej na terenie gminy. Istotnym problemem jest również emisja energii z budynków użyteczności publicznej.

Rok	Olej opałowy (litr)	Elektryczność (MWh)	Węgiel kamienny (tona)
2013	35744	273,03	274.75
2014	26385	263,53	273.50

Tab. 39 Roczne zużycie nośników energii w budynkach użyteczności publicznej (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)

	Olej opałowy	Elektryczność	Węgiel kamienny	Suma Emisji
2013	111.20	227.02	549.50	887.72
2014	82.087	219,13	547.50	848.70

Tab. 40 Wielkość emisji dwutlenku węgla (MgCO₂/rok) powstałej na skutek zużycia nośników energii w budynkach użyteczności publicznej (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)

Źródło	MgCO ₂ /rok 2013	MgCO ₂ / rok 2014
Emisja z gospodarstw domowych, spółdzielni mieszkaniowych	17606.61	17776.24
Emisja z transportu	5284.83	5549.07
Emisja pochodząca z budynków gminnych	887.72	848.70
Emisja z oświetlenia ulicznego	258.059	256.512
Razem	24037.22	24430.52

Tab. 41 Emisja dwutlenku węgla na terenie gminy w podziale na źródła emisji (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)

Istotnych informacji dostarcza analiza zużycia wody w latach 2008 - 2014. Wynika z niej, że na terenie miasta zużycie wody na 1000 mieszkańców było zdecydowanie większe aniżeli na terenie całej gminy.

Lubomierz gmina	-	15,23	12,41	12,40	11,59	11,17	11,94	15,26
Lubomierz miasto	-	42,55	34,44	33,40	34,67	33,40	36,53	41,82

Tab. 42 Zużycie wody na 1000 mieszkańców (opracowanie własne na podstawie danych GUS 2008 - 2014)

Biorąc pod uwagę przeliczenie zużytej wody na mieszkańca w tej statystyce również większe zużycie obserwujemy na terenie miasta (teren gminy: 15,2 m³ /mieszkańca natomiast teren miasta: 41,5 m³ / mieszkańca - dane GUS 2014 r.).

W sferze środowiskowej zidentyfikowano następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- zmniejszenie emisji CO₂
- zwiększenie udziału energii odnawialnej
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i wymiana systemów grzewczych
- modernizacja systemu oświetlenia miasta i budynków użyteczności publicznej
- edukacja ekologiczna mieszkańców

3. Założenia programu rewitalizacji

3.1. Zakres obszaru rewitalizacji

Istotnym elementem programu rewitalizacji jest wybór obszaru rewitalizacji. Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej i społecznej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, negatywnych trendów demograficznych),

- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Najpierw jednak, wskazania wymagają podstawowe definicje związane z nazewnictwem.

Obszar zdegradowany to teren, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to natomiast teren obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

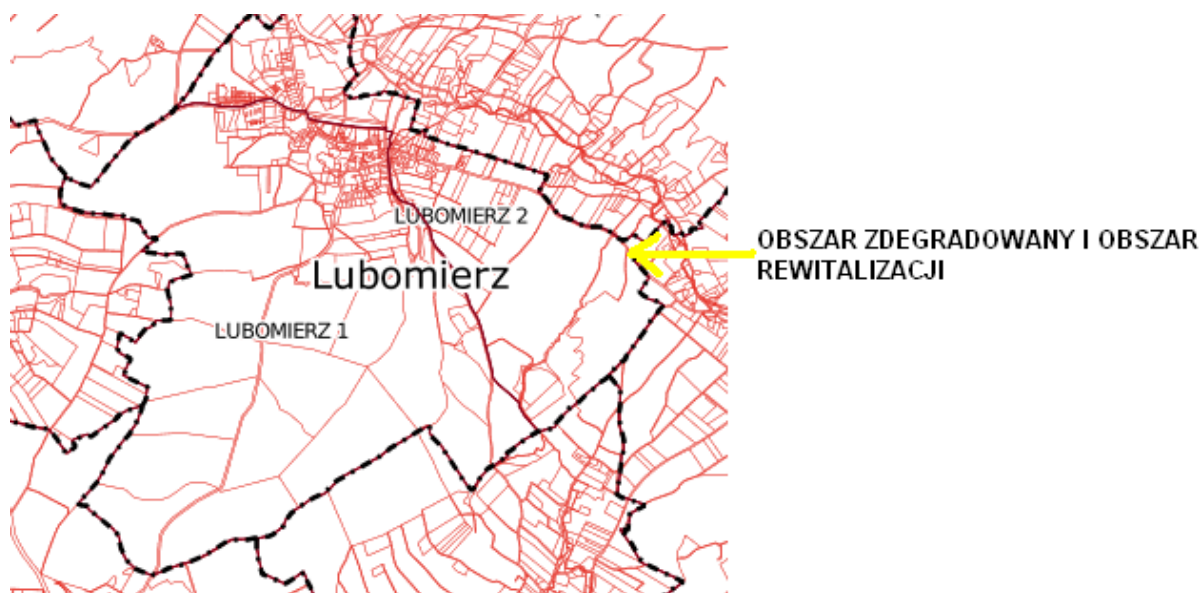
W pierwszej części niniejszego programu rewitalizacji dokonana została rozszerzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych na obszarze Lubomierza w stosunku do obszaru gminy Lubomierz jak i powiatu lwóweckiego. W przedmiotowym rozdziale uwaga została skupiona tylko na wybranych wskaźnikach w odniesieniu do terenu gminy, które w sposób zdecydowany, mając na uwadze powyższe definicje świadczą o konieczności wyboru terenu całego miasta Lubomierza jako obszaru zdegradowanego i jednocześnie obszaru rewitalizacji.

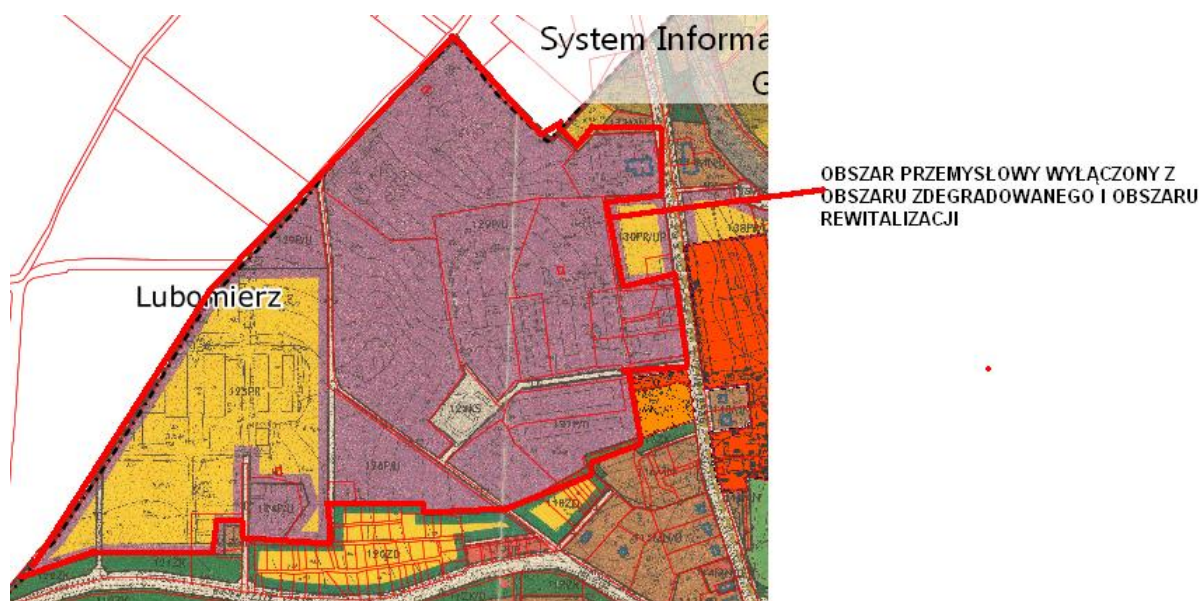
Poniższa tabela określa minimalne wymagania obszaru rewitalizacji odnoszące się do udziału jego powierzchni w stosunku do powierzchni całej gminy jak i do liczby zamieszkałych na nim mieszkańców.

	Miasto Lubomierz	Gmina Lubomierz	Udział
liczba mieszkańców	1858	6092	30%
powierzchnia w km ²	8	131	6%

Tab. 43 Obszar rewitalizacji - powierzchnia i ludność w stosunku do danych dla terenu gminy (Dane GUS 2014 r. oraz dane Urzędu Gminy Lubomierz na 30 czerwca 2015 r.)

Z tabeli jednoznacznie wynika, że teren w granicach administracyjnych miasta Lubomierz spełnia oba kryteria podstawowe tzn. nie obejmuje terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Z obszaru zdegradowanego wyłączono tereny przemysłowe natomiast obszar zdegradowany i rewitalizacji wskazano na mapie poniżej. Biorąc pod uwagę fakt, że obszar przemysłowy pokrywa się z granicami administracyjnymi Lubomierza, a obszar całego Lubomierza spełnia kryterium odnoszące się do powierzchni, nie jest koniecznym wskazywanie dokładnej powierzchni obszaru przemysłowego. Teren obszaru przemysłowego jest nie zamieszkany. Gmina nie zamierza prowadzić na nim działań rewitalizacyjnych.

Ryc. 83 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Ocena sytuacji na obszarze rewitalizacji w sferze/podsystemie przestrzenno-funkcjonalnym technicznym i społeczno - gospodarczym odbywać się będzie poprzez analizę następujących wskaźników.

Rodzaj wskaźnika	Wartość dla terenu gminy Lubomierz	Wartość dla terenu miasta Lubomierz	Wskaźnik dla obszaru wiejskiego
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania	85,7m ²	66,2 m ²	96,9 m ²
średnia powierzchnia mieszkania przypadająca w mieście na mieszkańca	24,5m ²	27,7m ²	29,2 m ²

Tab. 44 Wskaźniki podsystem przestrzenno-funkcjonalny, techniczny (Dane GUS 2014 r.)

Rodzaj wskaźnika	Wartość dla terenu gminy Lubomierz	Wartość dla terenu miasta Lubomierz	Wartość dla obszaru wiejskiego
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców (dane GUS 2014 r opracowanie własne)	141,9	393,5	25,6
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	73	97	b.d.
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	91,7	99,2	88,3
ludność w wieku	25,4	28,2	24,1

poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,0	56,7	51,4
zgony na 1000 ludności	11,31	14,78	9,7
przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,7	-6,1	-1,2
udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	11%	12%	b.d.

Tab.45 Wskaźniki podsystem społeczno - gospodarczy (Dane GUS 2014 r.)

Dane zawarte w powyższych tabelach jednoznacznie wskazują na to, iż biorąc pod uwagę powyższe obiektywne wskaźniki sytuacja w podsystemie społeczno - gospodarczym i przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym w granicach administracyjnych miasta Lubomierz - wybranego jako obszar rewitalizacji, jest gorsza w odniesieniu do tych samych wskaźników dla terenu gminy. Jednocześnie przeanalizowane zostały te same wskaźniki w odniesieniu do obszaru wiejskiego. Wskaźniki te są lepsze aniżeli dla samego miasta Lubomierz stąd też obszar miasta predysponowany jest do objęcia obszarem rewitalizacji.

3.2. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Miasto Lubomierz posiada spójną, funkcjonalną przestrzeń, w której mieszkańcy realizują swoje cele życiowe na wysokim poziomie życia. Przestrzeń miasta pozbawiona jest zdegradowanych terenów, a zjawisko wykluczenia społecznego jest skutecznie zminimalizowane.

Wizja lokalnego programu rewitalizacji Lubomierza zostanie zrealizowana poprzez osiągnięcie celu strategicznego.

3.3. Cele programu rewitalizacji i okres programowania

Okres programowania lokalnego programu rewitalizacji dla miasta Lubomierza został ustalony na lata 2015 – 2020. Związane jest to z okresem programowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego i możliwościami dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej poszczególnych projektów zawartych w niniejszym dokumencie w perspektywie finansowej 2014 - 2020, mając jednocześnie na uwadze zasadę rozliczania projektów n+2.

Celem strategicznym lokalnego programu rewitalizacji jest podniesienie jakości życia mieszkańców Lubomierza poprzez realizację działań interwencyjnych w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej jak i środowisku mieszkaniowym.

Strategiczny cel lokalnego programu rewitalizacji zostanie osiągnięty poprzez realizowanie celów szczegółowych.

Cele szczegółowe podzielone zostały na poszczególne płaszczyzny:

Płaszczyzna społeczna: S

- wzrost aktywności i kreatywności społecznej mieszkańców,(S1)
- zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z integracją społeczną oraz aktywizacją społeczno - zawodową, (S2)
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska wykluczenia społecznego,(S3)
- modernizacja infrastruktury społecznej i kulturalnej,(S4)
- wzrost spójności i integracji społecznej, (S5)
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.(S6)

Płaszczyzna przestrzenno - środowiskowa: P

- wzrost funkcjonalności centrum miasta, (P1)
- poprawa jakości infrastruktury technicznej,(P2)
- wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych,(P3)
- wzrost estetyki miasta,(P4)
- odnowa obiektów zabytkowych,(P5)
- zatrzymanie procesów degradacji struktury miasta,(P6)
- poprawa funkcjonowania przestrzeni sąsiedzkiej,(P7)
- modernizacja obiektów użyteczności publicznej,(P8)
- dostosowanie przestrzeni publicznych i infrastruktury do wymagań osób niepełnosprawnych,(P9)
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych,(P10)
- zapewnienie ładu przestrzennego i wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych,(P11)
- modernizacja części wspólnych budynków mieszkalnych,(P12)
- modernizacja infrastruktury wyposażenia budynków mieszkalnych,(P13)
- wzrost liczby adaptowanych budynków na cele mieszkaniowe,(P14)
- wzrost liczby lokali socjalnych.(P15)
- modernizacja systemów oświetlenia na niskoemisyjne (P16)

Płaszczyzna gospodarcza:G

- wzrost przedsiębiorczości i promowanie nowych pomysłów podnoszących aktywność ekonomiczną mieszkańców,(G1)
- wzrost poziomu zatrudnienia osób poszukujących pracy oraz osób biernych zawodowo w tym długotrwale bezrobotnych,(G2)
- wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej miasta,(G3)
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizowanym,(G4)
- wykreowanie rozpoznawalnego efektywnego ekonomicznie produktu turystycznego.(G5)

Określony cel strategiczny i cele szczegółowe wynikają z przeprowadzonej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych na

obszarze rewitalizacji i są z nią powiązane. Zidentyfikowanie celów pozwoliło na właściwe określenie działań jakie należy podjąć na obszarze rewitalizacji, aby zahamować regres i wywołać korzystne tendencje rozwojowe. Przedstawiony cel strategiczny i cele szczegółowe podkreślają również komplementarność założeń niniejszego programu rewitalizacji w sferze:

- przestrzennej,
- problemowej,
- proceduralno - instytucjonalnej,
- międzyokresowej,
- źródeł finansowania.

Siatka celów nie pomija aspektu społecznego i gospodarczego procesu rewitalizacji i nie skupia się na osiągnięciu doraźnych celów zmierzających do szybkiej poprawy estetyki przestrzeni miasta, lecz uwzględnia konieczność zmian strukturalnych na obszarze rewitalizacji. Cele przyporządkowane zostały do poszczególnych projektów rewitalizacji wymienionych w dalszej części dokumentu.

3.4. Organizacja procesu rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Interesariuszami rewitalizacji, zwanymi dalej „interesariuszami”, są w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1,
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
6. organy władzy publicznej,
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Mając na uwadze złożoność i specyfikę działań odnowy Lubomierza można wymienić tu najważniejsze lokalne grupy interesariuszy programu rewitalizacji:

Interesariusze instytucjonalni:

- Urząd Gminy i Miasta Lubomierz,
- Rada miejska,
- jednostki działające w sferze usług publicznych,
- Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Kultury i Sportu w Lubomierzu,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Samodzielny Publiczny Gminy Ośrodek Zdrowia w Lubomierzu,
- szkoły,
- Powiatowa Komenda Policji,
- związki międzygminne.

Interesariusze społeczni i gospodarczy:

- jednostki wyznaniowe,
- podmioty gospodarcze w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
- mieszkańcy,
- Powiatowa Komenda Policji,
- właściciele nieruchomości,
- organizacje pozarządowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe.

Proces zarządzania programem rewitalizacji uzależniony jest m.in. od struktury organizacyjnej Urzędu Gminy Lubomierz. Duże miasta posiadają wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, jednak zakres zadań w ramach projektów odnowy wymaga szeroko zakrojonej akcji koordynacyjnej. W Urzędzie Gminy Lubomierz mamy do czynienia ze zdecydowanie mniej skomplikowaną strukturą organizacyjną. Mając na uwadze kompleksowość i konieczność interdyscyplinarnego podejścia do procesów rewitalizacji Lubomierza wymagana jest analiza struktury organizacyjnej urzędu jako głównego interesariusza programu rewitalizacji w kontekście podejmowania działań odnowy.

Urząd Gminy Lubomierz organizacyjnie podzielony jest na cztery referaty i samodzielne stanowiska, które realizują ustalone zadania. Struktura urzędu jest hierarchiczna.

Jednostka organizacyjna	Realizowane zadania
Referat organizacyjno-prawny	– sprawy organizacyjne i gospodarcze Urzędu, – rejestracja urodzeń, małżeństw, zgonów i innych zdarzeń dotyczących stanu cywilnego mieszkańców gminy, – ewidencja działalności gospodarczej, – wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ustalania opłat z tego tytułu, – kadr pracowników placówek oświatowych gminy i kierowników jednostek organizacyjnych oświaty gminnej, – bezpieczeństwa i higieny pracy w Urzędzie, – ewidencji ludności i wydawania dowodów osobistych, – wojskowości i obronności, – przeciwpożarowych i przeciwpowodziowych, – kontroli jednostek organizacyjnych gminy

Referat Techniczny	– gospodarki nieruchomościami komunalnymi, – rolnictwa, leśnictwa, hodowli zwierząt, weterynarii – gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, – ochrony środowiska, przyrody, gruntów rolnych i leśnych, – gospodarki wodnej i łowieckiej, – budownictwa, inwestycji i remontów komunalnych, – planowania przestrzennego, – drogownictwa i łączności, – ochrony zabytków.
Referat Finansowo - Księgowy	– przygotowywanie materiałów niezbędnych do uchwalenia budżetu Gminy, – udzielanie pomocy Burmistrzowi w wykonywaniu budżetu, – zapewnienie obsługi finansowo – księgowej i kasowe, – uruchamianie środków finansowych dla poszczególnych dysponentów budżetu, – przygotowywanie materiałów niezbędnych do wykonywania obowiązków z zakresu sprawozdawczości, – przygotowywanie umów oraz przekazywanie dotacji jednostkom, nie związanym z budżetem oraz sprawdzanie zgodności rozliczeń z zawartymi umowami, – prowadzenie ewidencji podatników i inkasentów, – gromadzenie i przechowywanie oraz badanie pod względem zgodności ze stanem prawnym i rzeczywistym deklaracji podatkowych składanych organowi podatkowemu, – przygotowywanie aktów administracyjnych dotyczących podatków i opłat, – podejmowanie czynności zmierzających do egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych oraz postępowania zabezpieczającego, – prowadzenie ewidencji i aktualizacji tytułów wykonawczych, – przygotowywanie sprawozdań dotyczących podatków i opłat, – przygotowywanie procedury na obsługę bankową Gminy, zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych, – wydawanie zaświadczeń o wielkości gospodarstwa, dochodowości lub niezaleganiu z opłatą podatków, – przygotowywanie projektów decyzji administracyjnych dotyczących spraw finansowych, – prowadzenie ewidencji środków trwałych i przedmiotów nietrwałych, dokonywanie umorzeń środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, – opracowywanie instrukcji w sprawie inwentaryzacji, obiegu dokumentów, kontroli wewnętrznej, typowego planu kont.

	– rozliczanie inwentaryzacji, – sporządzanie list płac oraz rozliczeń wynagrodzeń zatrudnionych pracowników, – prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem wnioskodawcom świadczeń rodzinnych, – przyznawanie pomocy materialnej uczniom, – prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem wnioskodawcom świadczeń z funduszu alimentacyjnego, – wykonywanie na polecenie Burmistrza innych zadań w sprawach nie objętych zakresem działania.
Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego	– rejestracja urodzeń, małżeństw i zgonów oraz innych zdarzeń mających wpływ na stan cywilny osób, – sporządzanie aktów stanu cywilnego i prowadzenie ksiąg stanu cywilnego, – sporządzanie i wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego oraz zaświadczeń, – wydawanie decyzji w sprawach wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego, – wydawanie zaświadczeń o braku przeszkód do zawarcia związku małżeńskiego w formie wyznaniowej, – przyjmowanie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz innych oświadczeń zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, – przechowywanie i konserwacja ksiąg stanu cywilnego oraz akt zbiorczych, – wykonywanie innych czynności wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego i przepisów szczególnych.
Stanowisko ds. ewidencji ludności	– prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie decyzji o zameldowaniu i wymeldowaniu, – wydawanie zaświadczeń z dokumentów ewidencji ludności, udzielanie informacji osobowo-adresowych, sporządzanie wykazów dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu, – prowadzenie stałego rejestru mieszkańców do celów wyborczych. Sporządzanie spisów wyborców dla potrzeb wyborów określonych szczebli oraz referendów.
Stanowisko ds. funduszy pomocowych i promocji Gminy	– sporządzanie wniosków aplikacyjnych do zewnętrznych programów pomocowych, – prowadzenie dokumentacji w zakresie pozyskiwania środków finansowych, – realizacja i rozliczanie projektów finansowanych ze środków pomocowych, – współpraca w zakresie przygotowania Wieloletniego Planu

	Inwestycyjnego oraz budżetu Gminy w zakresie finansowania projektów, – prowadzenie spraw związanych z promocją Gminy, – opracowywanie materiałów promocyjnych o Gminie i regionie. – organizowanie współpracy oraz wymiany międzynarodowej z miastami/ gminami partnerskimi, – współpraca z instytucjami kultury, stowarzyszeniami, zespołami artystycznymi, indywidualnymi twórcami oraz przedsiębiorcami w zakresie promocji, – współpraca z innymi instytucjami samorządowymi, – współpraca z mediami lokalnymi, regionalnymi i ogólnopolskimi. – uczestniczenie w organizacji imprez na terenie Gminy, – dbałość o wizerunek Miasta i Urzędu.
Straż miejska	Straż Miejska działa na podstawie przepisów zawartych w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.
Sekretarz Gminy i Miasta	– zapewnienie prawidłowej organizacji i sprawnego działania Urzędu, właściwej i terminowej realizacji zadań wynikających ze szczegółowego podziału czynności w Urzędzie, – nadzorowanie przestrzegania przez pracowników Urzędu procedur wynikających z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego i instrukcji kancelaryjnej, – nadzorowanie przestrzegania zasady rzetelnego i terminowego załatwiania spraw mieszkańców Gminy, – zapewnienie skutecznego sposobu publikacji prawa miejscowego, obwieszczeń i informacji o charakterze publicznym na terenie Gminy, – inicjowanie i tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji pracowników Urzędu, – nadzór nad prawidłowym i terminowym przyjmowaniem i załatwianiem skarg i wniosków mieszkańców Gminy, – koordynowanie spraw zabezpieczenia mienia i ochrony Urzędu, przestrzegania tajemnicy służbowej, – planowanie kosztów utrzymania Urzędu przy sporządzaniu projektu budżetu Gminy, rozliczanie wydatków w tym zakresie, – nadzór nad estetyką i stanem sanitarnym Urzędu, – współudział w opracowaniu kadencyjnych programów Rady Miejskiej,

	– redagowanie projektów odpowiedzi na wnioski i interpelacje radnych, – przygotowywanie materiałów na spotkania Burmistrza, – koordynacja i nadzór nad dokumentacją i jej aktualizacją oraz prowadzenie akcji kurierskiej, – stała współpraca z Radami Sołeckimi Gminy Lubomierz – Przygotowywanie projektów uchwał i zarządzeń, – przyjmowanie ustnych oświadczeń woli spadkodawcy, – nadzór nad opracowywaniem programów rozwojowych, wykonywaniem prac studialnych i prognostycznych oraz analizowaniem zjawisk społecznych i gospodarczych niezbędnych do opracowania dokumentów strategicznych Gminy, – sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad stanowiskami zgodnie ze schematem organizacyjnym Urzędu, – dokonywanie oceny pracowników i występowanie do Burmistrza z wnioskami osobowymi w ich sprawach (wynagrodzenie, awansowanie, wyróżnianie, karanie), – koordynowanie i przygotowywanie przedsięwzięć inwestycyjnych i remontowych, – zarządzanie mieniem komunalnym oraz kontrola jego wykorzystania, – sporządzanie prognoz i programów rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej Gminy, – nadzór nad eksploatacją urządzeń infrastruktury technicznej – wykonywanie innych zadań na polecenie lub z upoważnienia Burmistrza, – koordynowanie i nadzorowanie działalności jednostek organizacyjnych Gminy: • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Szkoły Podstawowe z oddziałami Przedszkolnymi • Przedszkole Miejskie • Gimnazjum • Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia • Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych
--	---

Tab. 46 Organizacja i kompetencje jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy (opracowanie własne na podstawie www.bip.lubomierz.pl)

Kierownikiem Urzędu Gminy jest Burmistrz Gminy i Miasta Lubomierz, który nadzoruje prace przy pomocy swoich zastępców i Sekretarza Gminy. Burmistrz wydaje odpowiednie zarządzenia i kontroluje przestrzeganie regulaminu organizacyjnego.

Istotną funkcję w organizacji Urzędu Gminy pełnią podległe mu jednostki:

- Ośrodek Kultury i Sportu w Lubomierzu,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu,
- jednostki oświatowe (szkoły i przedszkola),
- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Lubomierzu,
- Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lubomierzu.

Analiza struktury organizacyjnej urzędu wykazała, że ze względu na: specyfikę działań rewitalizacyjnych; ilość informacji i danych jakimi dysponują poszczególne jednostki organizacyjne; kompetencje poszczególnych referatów, samodzielnych stanowisk jak i jednostek podległych; prawne umocowanie podejmowanych działań operatorem programu rewitalizacji dla miasta Lubomierza będzie Urząd Gminy Lubomierza. Powyższe jest zasadne również z innego punktu widzenia tj. wiedzy i skutecznej umiejętności pozyskiwania środków zewnętrznych przez Gminę. Budżet gminy został podwojony z ok. 11 mln w 2007 do ponad 22 mln. zł. W okresie programowania 2008 – 2014 dzięki profesjonalnie przygotowanej i profesjonalnie pracującej kadrze pracowników samorządowych pozyskane zostało dodatkowe 14 377 517,49 zł, co pozwoliło na realizację kilkudziesięciu projektów na łączną wartość 24 557 503,77 zł.²³

Rodzaje inwestycji	Wartość	Kwota dofinansowania	Środki własne
Inwestycje mieszkaniowe	2 826 850,73	1 441 417,32	1 385 433,42
Inwestycje i remonty w obiekty użyteczności publicznej	5 071 296,98	2 997 251,62	2 074 045,36
Inwestycje w drogi i infrastrukturę drogową	8 454 959,11	4 481 875,34	3 973 083,77
Inwestycja w wodociągi i kanalizację	2 835 361,31	1 534 557,00	1 300 804,31
Inwestycje w infrastrukturę sportową i turystyczną	2 593 238,77	1 319 055,35	1 274 183,42
Projekty miękkie	2 775 796,87	2 603 360,87	172 436,00
	24 557 503,77	14 377 517,49	10 179 986,28

Tab. 47 Inwestycje w gminie w okresie programowania 2007 - 2013 (UMiG)

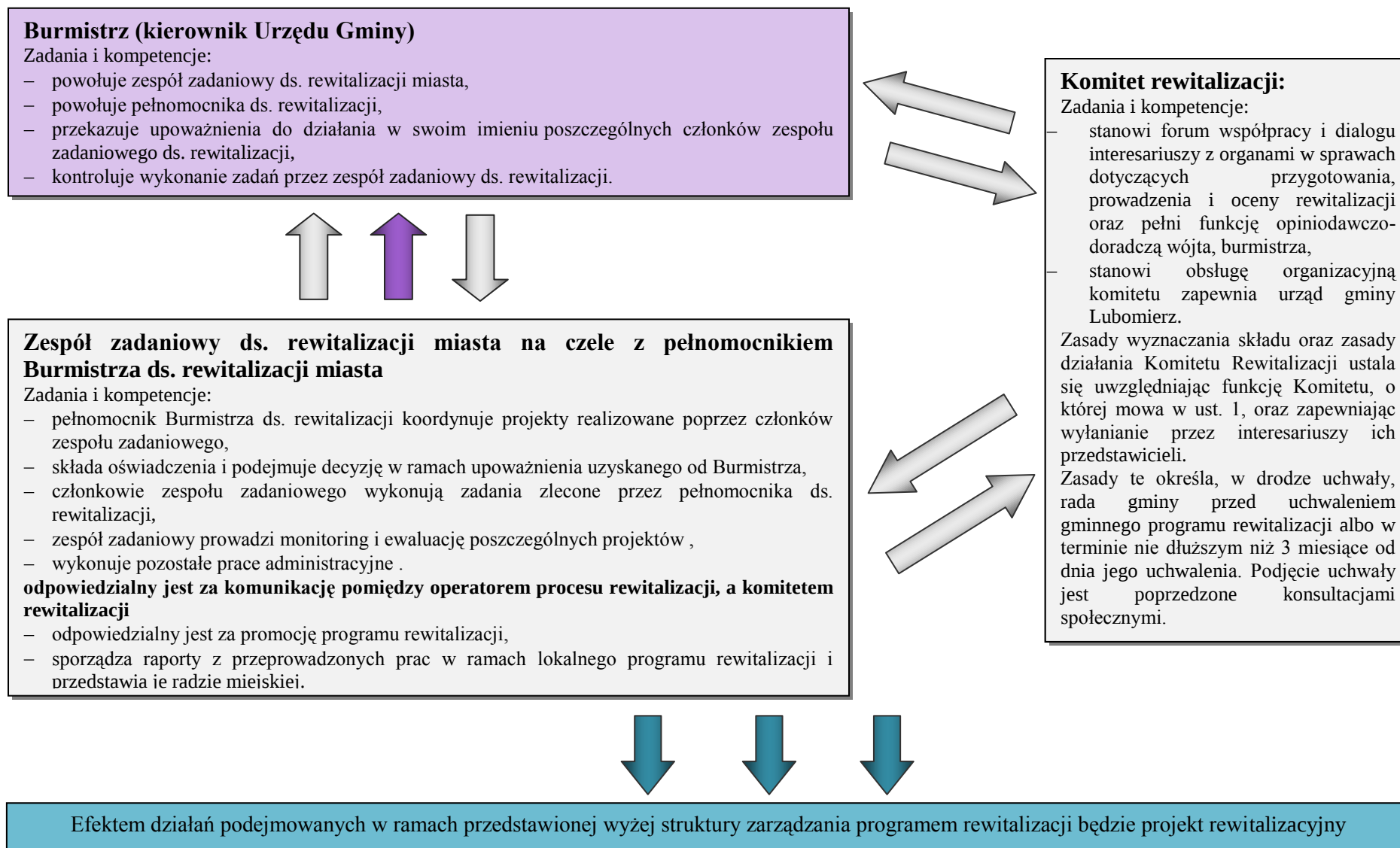
Celem lepszej koordynacji zadań z zakresu odnowy w ramach urzędu stosownym zarządzeniem zostanie powołany przez Burmistrza zespół zadaniowy ds. rewitalizacji. W

²³ http://www.lubomierz.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=298&strona=1

skład tego zespołu wchodzić powinni pracownicy urzędu gminy i jednostek podległych odpowiednio przygotowani merytorycznie do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Na czele zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji może stać pełnomocnik Burmistrza ds. rewitalizacji, który odpowiedzialny będzie za koordynację wdrażanych projektów.

Poniższy schemat przedstawia strukturę zarządzania procesem rewitalizacji Lubomierza wraz z podziałem kompetencji i zadań pomiędzy poszczególne podmioty²⁴

²⁴ Filoetowy kolor strzałek i ich kierunek oznacza stosunek podległości, natomiast szare strzałki wskazują kierunek przepływu informacji i danych.

Ryc. 84 Organizacja procesu rewitalizacji

Wszystkie działania podejmowane w w/w schemacie powinny być realizowane w ramach obowiązujących przepisów prawa. Możliwy jest outsourcing, tzn. powierzenie niektórych lub całości zadań firmom lub wyspecjalizowanym ekspertom, konsultantom czy jednostkom badawczo rozwojowym, co umożliwi potrzebny transfer wiedzy do operatora rewitalizacji i odciążenie zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji.

Zarządzanie programem rewitalizacji musi zapewniać aktywny udział wszystkich interesariuszy programu rewitalizacji, a jednym z elementów tej aktywizacji jest działanie komitetu rewitalizacji. W założeniach udział w pracach komitetu rewitalizacji ma charakter społeczny i nie będzie za nie przysługiwało wynagrodzenie. Formą motywacyjną może zostać przyznawanie corocznych wyróżnień dla członków komitetu rewitalizacji. Komitet spotykać się będzie nie rzadziej niż dwa razy w roku. Zasady powoływania i tryb pracy komitetu określi w przypadku odpowiedniej podstawy prawnej uchwała rady gminy lub zarządzenie burmistrza.

3.5. Monitorowanie, ocena skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Program rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez powołany przez burmistrza zespół ds. rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w niniejszym programie.

Ocena sporządzona przez zespół zadaniowy ds. rewitalizacji podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej gminy oraz w inny sposób przyjęty w gminie (strona internetowa urzędu, wydawnictwa urzędu itp.). Rada Gminy będzie uchwałą zatwierdzać raport z oceny wykonalności programu rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany burmistrz wystąpi do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załączona zostanie ww. opinia.

W przypadku jeśli w drodze przeprowadzonej oceny stopnia realizacji programu rewitalizacji nastąpi osiągnięcie celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyli uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek burmistrza. W celu właściwego działania systemu oceny należy wdrożyć odpowiedni system monitorowania programu rewitalizacji.

Istotnym elementem realizowanego procesu programowania rewitalizacji powinno być zapewnienie sposobu monitorowania skuteczności podejmowanych działań. Biorąc pod uwagę, że wykorzystanie środków finansowych powinno być jak najbardziej efektywne, należy prowadzić analizę oddziaływania podejmowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Tak prowadzony system monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji ma w założeniu pozwolić na lepsze, bardziej skoordynowane zarządzanie, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności i partnerstwa oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych dla maksymalizacji efektów. Programy rewitalizacji zakładają, że ponoszone nakłady przyniosą pewnego rodzaju „produkt”, który w założeniu przyczyni się do poprawy sytuacji na analizowanym obszarze. Konieczna jednak, zwłaszcza w przypadku działań o charakterze

społecznym, wydaje się również ocena w jakim stopniu zaproponowane rozwiązania mogą wpłynąć na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów. System monitorowania rewitalizacji budowany w programie powinien zapewniać pewnego rodzaju kompleksowość polegającą na monitorowaniu efektów wszelkich przedsięwzięć, które wpływają na poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej czy przestrzennej obszaru zdegradowanego, a wcześniej były ujawniane jako bezpośrednie lub pośrednie przyczyny degradacji. Tym samym mogą być to przedsięwzięcia finansowane z innych źródeł niż środki finansowe kierowane na rewitalizację.²⁵

Monitorowanie wdrażania programu rewitalizacji Lubomierza, mając na uwadze jego długoterminowy zakres powinno polegać na analizie stopnia osiągnięcia założonych celów lokalnego programu rewitalizacji co umożliwi natychmiastowe działania interwencyjne w przypadku gdy cele te nie będą realizowane.

Monitorowanie lokalnego programu rewitalizacji Lubomierza pozwoli również na skuteczne zarządzanie projektami odnowy. Wymaga to określenia obiektywnych miar oceny zgodności osiąganych efektów z zamierzonymi wskaźnikami osiągnięcia celów.

Monitoring programu rewitalizacji polegać będzie głównie na kontroli realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych w wymiarze rzeczowym i finansowym.

Wymiar rzeczowy obejmować będzie wskazane poniżej trzy rodzaje wskaźników na dany moment badania:

- wskaźniki produktu (output indicators): odnoszą się do przedsięwzięć, a mierzone są w jednostkach rzeczowych lub monetarnych,
- wskaźniki rezultatu (result indicators): odnoszą się do bezpośrednich i natychmiastowych efektów programu dla bezpośrednich beneficjentów, a dostarczają informacji na temat zmian w zachowaniu, potencjale lub działalności beneficjentów,
- wskaźniki oddziaływania (impact indicators): odnoszą się do skutków programu wykraczających poza efekty natychmiastowe.²⁶

Proponowane wskaźniki produktu dla programu rewitalizacji Lubomierza:

- liczba budynków/mieszkań ze zmodernizowanymi systemami wentylacji i c.o.,
- długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej sanitarnej,
- długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej deszczowej,
- liczba ocieplonych budynków mieszkalnych,
- liczba adoptowanych na cele mieszkalne obiektów,
- liczba nowych budynków socjalnych,
- powierzchnia wyremontowanych części wspólnych budynków,
- długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg wewnętrznych,
- długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników,
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych,
- powierzchnia zagospodarowanego terenu w związku z działalnością kulturalną i rekreacyjną,
- obszar objęty monitoringiem,

²⁵ Na podstawie Wytyczne w zakresie rewitalizacji

²⁶ Przewodnik ewaluacji po metodach ewaluacji: Wskaźniki monitoringu i ewaluacji, www.ewaluacja.gov.pl

- ilość nowopowstałych punktów oświetleniowych,
- liczba nowych placów zabaw,
- powierzchnia terenów zrewitalizowanej zieleni,
- liczba nowych obiektów małej architektury,
- liczba wybudowanych obiektów kubaturowych,
- liczba nowych miejsc postojowych,
- liczba nowopowstałych produktów turystycznych,
- powierzchnia terenu udostępnionego dla celów rekreacyjnych.

Proponowane wskaźniki rezultatu dla programu rewitalizacji Lubomierza:

- liczba osób korzystających z bazy turystycznej i obiektów rekreacyjnych,
- liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność w nowopowstałych obiektach,
- ilość zanieczyszczeń w powietrzu,
- liczba nowych miejsc pracy,
- liczba nowych miejsc pracy,
- wzrost liczby przedsiębiorstw działających na Osiedlu,
- odsetek mieszkańców korzystających z Internetu,
- procent przedsiębiorców korzystających z oferty wspierania przedsiębiorczości,
- liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami.

Proponowane wskaźniki oddziaływania dla programu rewitalizacji Lubomierza:

- wzrost liczby turystów,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych,
- spadek poziomu przestępczości i liczby aktów wandalizmu,
- dywersyfikacja prowadzonej działalności gospodarczej,
- zwiększenie funkcjonalności centrum miasta,
- spadek bezrobocia,
- wzrost liczby przedsiębiorstw i miejsc pracy w branży turystycznej,
- saldo migracji na terenie rewitalizowanym.

Monitoring w wymiarze finansowym ma na celu zobrazowanie danych finansowych realizacji projektów co umożliwi stwierdzenie czy progres finansowy w ramach wdrażanych projektów rewitalizacji został osiągnięty w sposób zakładany.

Rodzaj wykorzystywanych wskaźników może ulec zmianie i dostosowaniu do wskaźników wymienionych w szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WD na lata 2014 - 2020 (Oś priorytetowa 6, Infrastruktura spójności społecznej).

Za monitoring procesu rewitalizacji odpowiedzialny jest zespół zadaniowy ds. rewitalizacji lub inny podmiot (audytorski), któremu może zostać zlecone przeprowadzenie ewaluacji.

Ewaluacja lokalnych programów rewitalizacji to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając

wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu²⁷

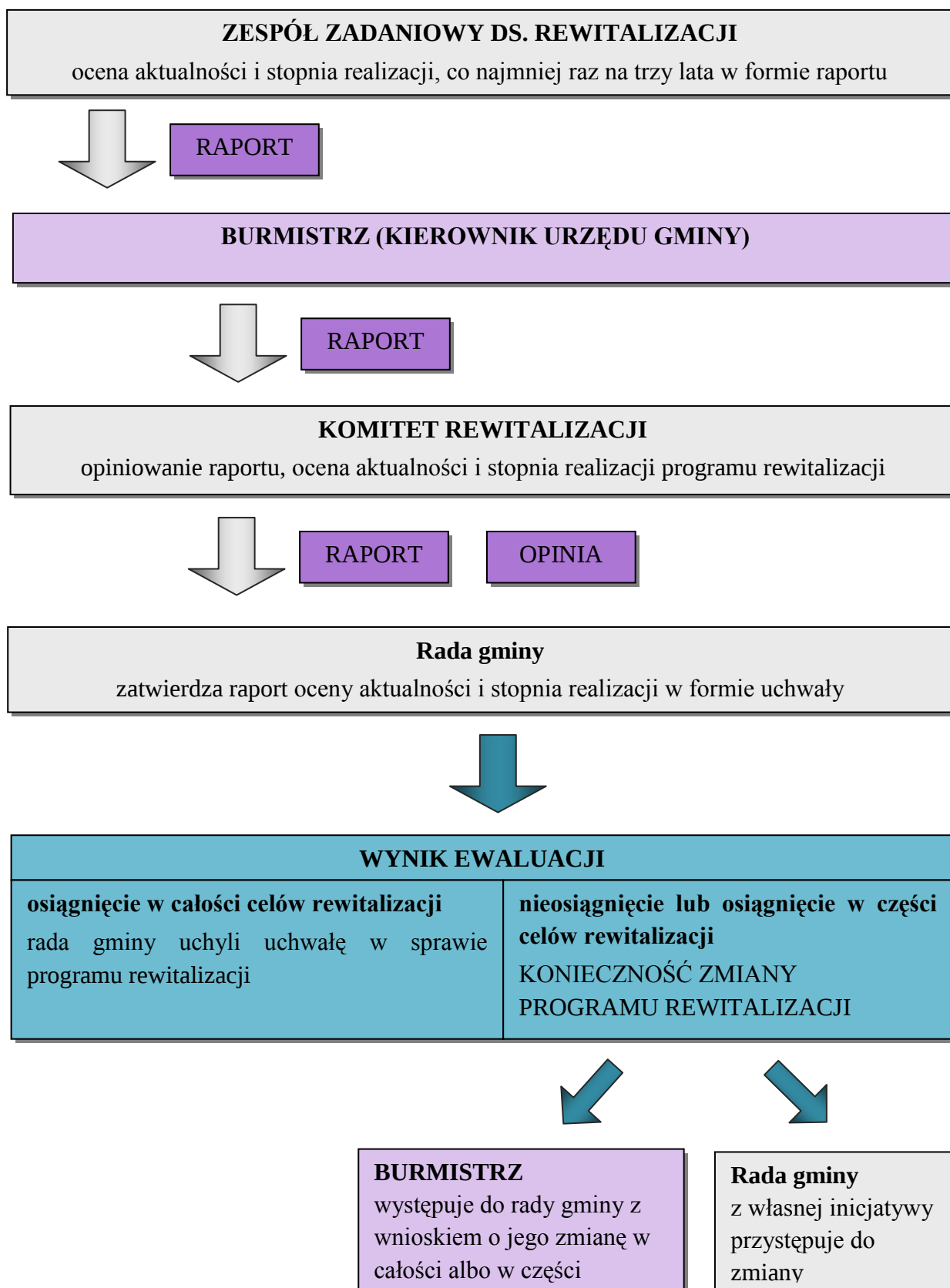
Ewaluację lokalnego programu rewitalizacji Lubomierza można podzielić na następujące etapy ze względu na moment przeprowadzenia oceny:

- ewaluacja ex ante - przed rozpoczęciem realizacji lokalnego programu rewitalizacji,
- ewaluacja bieżąca - w trakcie wdrażania lokalnego programu rewitalizacji,
- ewaluacja ex post – po zakończeniu wdrażania lokalnego programu rewitalizacji.

Ewaluacja dokonywana będzie za pomocą następujących kryteriów:

- trafność (relevance) Do jakiego stopnia zdefiniowane cele programu rewitalizacji odpowiadają potrzebom obszaru rewitalizacji?
- skuteczność (effectivness) W jakim stopniu zostały osiągnięte przedsięwzięcia wskazane w programie rewitalizacji?
- wydajność (efficiency) Czy program jest ekonomiczny?
- użyteczność (utility) Do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada potrzebom grupy docelowej?
- trwałość (sustainability) W jakim stopniu pozytywne zmiany związane z działaniem rewitalizacji będą trwałe po zakończeniu programu?
- nadrzędne kryterium spójności (coherence)

²⁷ www.ewaluacja.gov.pl

Ryc. 85 Ewaluacja programu rewitalizacji

3.6. Włączanie interesariuszy programu w proces rewitalizacji, partycypacja społeczna i promocja programu rewitalizacji

Ważnym elementem lokalnego programu rewitalizacji dla Lubomierza jest idea partycypacji społecznej i komunikacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami odnowy miasta.

Udział społeczeństwa w realizacji działań rewitalizacyjnych sprzyja innowacyjnemu działaniu i integracji zróżnicowanych środowisk mieszkańców. Komunikacja odgrywa ważną rolę w osiąganiu celów społecznych lokalnego programu rewitalizacji.

Można wskazać m.in. następujące cele systemu komunikacji lokalnego programu rewitalizacji:

- aktywizacja mieszkańców poprzez umożliwienie im wyrażania opinii,
- edukacja: działania informacyjne zmierzające do wykreowania wśród ludności właściwych zachowań i sposobów postrzegania miasta,
- promowanie działań rewitalizacyjnych,
- zmniejszanie ryzyka wystąpienia konfliktów społecznych na obszarach rewitalizowanych,
- integracja mieszkańców.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, polegać będzie w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu,
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności aktualizacji programu rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji,
- zapewnieniu w przygotowaniu, prowadzeniu i ocenie rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Poniżej przedstawione zostały zasady konsultacji społecznych prowadzonych w ramach programu rewitalizacji

Konsultacje społeczne prowadzi burmistrz. O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone interesariusze rewitalizacji będą informowani w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego ich grona.

Formami konsultacji społecznych są:

- 1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy,

- 2) spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzone poprzez uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie internetowej gminy oraz z wykorzystaniem co najmniej dwóch form określonych powyżej w pkt. 2.

Konsultacje społeczne prowadzone będą w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Z przebiegu konsultacji sporządzona będzie zbiorcza informacja wraz ze wskazaniem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do nich. Obowiązujące przepisy prawa mogą szczegółowo opisywać sposób przeprowadzania konsultacji społecznych.

Poniżej wskazane są elementy systemu komunikacji i promocji programu rewitalizacji wraz z ich rolą.

Operator rewitalizacji - Urząd Gminy Lubomierz (podmiot inicjujący proces komunikacji – promuje kontakty, inspiruje kontakty pomiędzy uczestnikami procesu poprzez działania zespołu ds. rewitalizacji)

Komitety rewitalizacji

Na forum komitetu rewitalizacji podejmowane są rozmowy i konsultacje z przedstawicielami wszystkich interesariuszy programu rewitalizacji, którym przekazywane są określone informacje tj. m.in.

- dokumenty i dane, które wyjaśniają istotę rewitalizacji,
- wiadomości z postępów w zakresie wdrażania programu,
- sprawozdania i raporty prezentowane na forum rady miejskiej lub w publikacjach.

Narzędzia komunikowania się:

Środki komunikacji bezpośredniej:

- poczta,
- poczta elektroniczna,
- spotkania i konferencje naukowe,
- biuletyn informacji publicznej/strona internetowa urzędu gminy
- rozmowy telefoniczne.

Środki komunikacji pośredniej:

- ulotki,
- prasa, radio, telewizja, Internet,
- wydawnictwa książkowe,
- biuletyny,
- fora dyskusyjne na stronie internetowej poświęconej rewitalizacji miasta.

Zaprezentowane sposoby komunikacji pomiędzy poszczególnymi uczestnikami procesu są elastyczne i umożliwiają wypowiedanie się bez względu na stopień

zaawansowania technologicznego. Gwarantują ponadto, że informacja docierać będzie do wszystkich zainteresowanych. Mnogość środków jej przekazu i łatwość jej powielania i rozprzestrzeniania ułatwia również promocję działań odnowy Lubomierza.

W toku prowadzonych prac nad niniejszym programem rewitalizacji na stronie urzędu gminy zamieszczona została informacja dotycząca możliwości składania ankiet dot. rewitalizacji. Ankieta została również wyłożona w siedzibie urzędu gminy. Mimo próby zaangażowania interesariuszy zwrot z ankiet był niewystarczający aby móc przeprowadzić badanie.

The screenshot shows the homepage of the Lubomierz.pl website. The header includes the site's name and a search bar. A sidebar on the left contains various links like 'Nagrody i wyróżnienia dla Gminy Lubomierz', 'Lubomierz w liczbach', and 'Fundusze Europejskie 2014-2020'. The main content area features a news article titled 'Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Lubomierza' dated 2015-08-12. The article discusses the process of revitalization and invites residents to complete a survey. A calendar for July 2016 is visible on the right, and a photo gallery is at the bottom right.

The screenshot shows a survey form titled 'Szczegółowe informacje o rewitalizacji Lubomierza'. It includes the coat of arms of Lubomierz and the text: 'Szczegółowe informacje o rewitalizacji Lubomierza! Urząd Gminy Lubomierz przystąpił do opracowania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Lubomierza.' The form contains four questions regarding the revitalization process and the areas to be prioritized.

Szczegółowe informacje o rewitalizacji Lubomierza!
Urząd Gminy Lubomierz przystąpił do opracowania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Lubomierza.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez jego uczestników na podstawie programu rewitalizacji. Wypełnienie niniejszej ankiety pozwoli poznać Państwa zdanie na temat kwestii aktualnych jak i przyszłych działań dotyczących odnowy przestrzeni Lubomierza.

- Czy jest Pan/Pani związana z Lubomierzem?
 - tak
 - nie
 - nie wiem
- Czy uważa Pan/Pani, że miastu potrzebne są działania na rzecz rewitalizacji?
 - tak
 - nie
 - nie wiem
- Jakie obszary miasta Pana/Pani zdaniem powinny zostać najszybciej rewitalizowane? (proszę zaznaczyć dwa obszary)
 - tereny mieszkaniowe
 - tereny sportowo – rekreacyjne
 - tereny zielone
 - tereny przemysłowe
 - centrum miasta
- Proszę określić obszar Lubomierza jaki najszybciej powinien zostać poddany działaniom odnowy?

5. Proszę wskazać dlaczego jest Pan/Pani związany/związana z tym terenem (możliwe jest wskazanie kilku odpowiedzi)
- Spędzam tu wolny czas (wypoczynek, rekreacja)
 - Pracuję obok
 - Uczę się w pobliżu
 - Prowadzę tu działalność gospodarczą
 - inne (jakie?).....
6. Proszę uszeregować, przedstawione w tabeli działania związane z odnową Lubomierza w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego (gdzie 1 to działanie najważniejsze, natomiast 9 to działanie najmniej ważne)

Działania	Kolejność
Tworzenie nowych miejsc pracy	
Tworzenie darmowych miejsc dostępu do internetu	
Modernizacja infrastruktury drogowej i technicznej	
Remonty budynków mieszkalnych	
Odnowa i restauracja zabytkowych obiektów	
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	
Regeneracja terenów zielonych i sportowo - rekreacyjnych	
Promocja turystyki	
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

1

7. Jak chciałby/chciałaby Pan/Pani działać na rzecz rewitalizacji Lubomierza?
- realizując własne pomysły na zagospodarowanie przestrzeni w swoim sąsiedztwie
 - udzielając się w ramach działań sąsiedzkich
 - nie chcę w żaden sposób uczestniczyć w procesie rewitalizacji
 - będę przekonywał innych o konieczności podjęcia działań na rzecz odnowy
 - inny (jaki?).....
8. Jak ocenia Pan/Pani aktualne działania związane z odnową/rewitalizacją przestrzeni miejskiej Lubomierza? (w skali 1 – 5, gdzie jeden to najgorsza ocena natomiast 5 to ocena najwyższa)
9. Czy uważa Pan/Pani, że działania związane z poprawą estetyki miasta mają znaczący wpływ na Pana/ Pani sytuację finansową?
10. Czy uczestniczył/uczestniczyła Pan/Pani w jakimkolwiek projekcie związanym z aktywizacją społeczną mieszkańców Lubomierza?
11. Czy uważa Pan/ Pani, że projekty związane z aktywizacją społeczną mieszkańców to niepotrzebne wydatkowanie pieniędzy, a środki finansowe powinny być wydatkowane na modernizację infrastruktury w tym dróg?
12. Czy gdyby miał/miała Pan/Pani taką możliwość to uczestniczyłby/uczestniczyłaby Pan/ Pani w projektach związanych z aktywizacją społeczną?
13. Czy chciałby/chciałaby Pan/Pani mieć realny wpływ na zakres projektów dotyczących rewitalizacji miasta czy zadanie to lepiej powierzyć tylko i wyłącznie specjalistom z tej dziedziny?
14. Jak Pan/ Pani widzi swoją rolę w procesie rewitalizacji miasta? Proszę opisać ją w kilku zdaniach.

Metryczka:

Informacje o ankietowanej osobie (proszę wstawić x w odpowiedniej kratce)

Płeć

- ☐ Mężczyzna
☐ Kobieta

Wiek:

- ☐ Do 18 lat
☐ Od 19 do 25 lat
☐ Od 26 do 35
☐ Od 36 do 45 lat
☐ Od 46 do 60 lat
☐ 61 lat i więcej

Wykształcenie:

- ☐ Niepełne podstawowe
☐ Podstawowe
☐ Gimnazjalne
☐ Zaświadczenie zawodowe
☐ Średnie
☐ Policealne/ niepełne wyższe
☐ Wyższe

Zatrudnienie:

- ☐ Zatrudniony/a w sektorze prywatnym lub publicznym
☐ Pracuję na własny rachunek
☐ Bezrobotny/a
☐ Emeryt / Rencista
☐ Student / uczeń

Uprzejmie dziękujemy za poświęcony czas na wypełnienie ankiety.

Prosimy o zwrot ankiet do Urzędu Gminy Lubomierz lub drogą elektroniczną na adres rewitalizacja@lubomierz.pl do 24 sierpnia 2015 r.

Ryc. 86 Zrzut ekranu dot. informacji o ankietach oraz kwestionariusz ankietowy.

Już w roku 2014 gmina poinformowała na swojej stronie podmiotowej, iż planuje przystąpić do rewitalizacji centrum Lubomierza, a w tym celu sporządzony został projekt koncepcyjny.

Ryc. 87 Informacja ze strony internetowej dot. konsultacji projektu koncepcji rewitalizacji centrum.

W załączniku nr 3a do niniejszego dokumentu wskazany został projekt koncepcyjny przedstawionej mieszkańcom rewitalizacji centrum Lubomierza, a w załączniku nr 3b ankietę dotyczącą tego przedsięwzięcia. Rewitalizacja centrum jest zadaniem niewątpliwie technicznym, ale ma ona stanowić bodziec dla rozwoju społecznego i gospodarczego (wzrost ilości podmiotów gospodarczych i wzrost dochodów z turystyki).

3.7. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Dla terenu miasta Lubomierz obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Lubomierz zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lubomierz nr XXI/151/2000 z dnia 27 października 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 14 nr 14 z dnia 28 lutego 2001 r.). Wskazany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego został zmieniony:

- uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubomierz (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego 2012 r. poz. 3036),
- uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lubomierz Nr XXXVIII/177/08z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubomierz dla działek nr: 132/58, 132/59, 132/61, 132/62 i 132/64, obręb Lubomierz I (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego 2009 r. Nr 17 poz. 485),
- uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lubomierz Nr XXXVIII/174/08 z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lubomierz dla działki nr 220, obręb Lubomierz I (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego 2009 r. Nr 17 poz. 482).

We wskazanym wyżej miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego tereny miasta Lubomierz przeznaczone są m.in. w części pod:

- terenu usług administracyjnych,
- tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami,
- tereny usług zdrowia,
- tereny ogrodów działkowych,
- tereny usług rzemiosła i handlu z zielenią towarzyszącą,
- tereny zieleni parkowej,
- tereny usług oświaty,
- tereny usług turystyki i sportu,
- tereny usług sakralnej, policji, kino letnie, gastronomicznych,
- tereny komunikacji samochodowej,
- terenu placu targowego,
- tereny zieleni komunalnej,
- tereny przemysłu i usług,
- tereny usług kultury.

OZNACZENIE TERENU	USTALENIA
1 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi administracyjne. Dla istniejących obiektów budowlanych ratusza plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
2 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami. Dla budynku mieszczącego usługi plan ustala możliwość przebudowy na hotel, a dla istniejącego zespołu obiektów budowlanych możliwość remontu i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
3 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami. Plan ustala docelowo likwidację istniejącego pawilonu handlowego i realizację budynku mieszkalnego z usługami nieuciążliwymi w parterze. Nowy projekt budowlany należy zaprojektować w historycznie ukształtowanej linii pierzei ulicznej, w nawiązaniu do pobliskiej zabudowy, pod nadzorem konserwatora zabytków.
4 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi zdrowia jako funkcja wiodąca, z możliwością wprowadzenia usług towarzyszących. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
5 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami. Dla istniejącego obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
6 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe (przydomowe ogródki warzywne). Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury oraz zespołów garażowych z wjazdem od strony ciągu pieszo-jezdneho. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
7 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe (przydomowe ogródki warzywne). Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury oraz zespołów garażowych z wjazdem od strony ciągu pieszo-jezdneho. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
8 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe (przydomowe ogródki warzywne). Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej

	architektury. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
9 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe (przydomowe ogródki warzywne). Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
10 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami, z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla istniejącego obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Dla terenów zieleni użytkowanych jako ogródki przydomowe dopuszcza się możliwość wprowadzenia zespołów garażowych. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
11 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami, z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla istniejących obiektów budowlanych, a w szczególności dla budynku muzeum plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Dla terenów zieleni zaleca się tworzenie podwórek z uwzględnieniem zasad parcelacji, z czytelnym wyodrębnieniem komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów, zespołów garażowych). Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
12 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami, z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla istniejącego zespołu obiektów budowlanych tworzących pierzeję rynku plan ustala możliwość remontu i modernizacji, dla obiektów budowlanych wzdłuż ulicy Asnyka możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Ustala się konieczność likwidacji usług uciążliwych. Dla terenów zieleni zaleca się tworzenie podwórek z uwzględnieniem zasad parcelacji, z czytelnym wyodrębnieniem komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów, zespołów garażowych). Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
13 MN/U	Ustala się funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z usługami, z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Ustala się uzupełnienie pierzei rynku obiektami

	budowlanymi nawiązującymi do pobliskiej zabudowy pod nadzorem konserwatora zabytków. Dla terenów zieleni zaleca się tworzenie podwórek z uwzględnieniem zasad parcelacji, z czytelnym wyodrębnieniem komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów, zespołów garażowych). Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
14 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi rzemiosła i handlu, z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Jako dodatkową funkcję wprowadza się funkcję mieszkaniową. Plan ustala docelowo likwidację istniejącego pawilonu handlowego i realizację budynku mieszkalnego z usługami nieuciążliwymi na parterze. Nowy obiekt budowlany należy zaprojektować w historycznie ukształtowanej linii pierzei ulicznej, w nawiązaniu do zabudowy staromiejskiej. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
15 ZP	Ustala się jako funkcję terenu - zielen parkową (park przed kościołem i ogródek jordanowski). Plan ustala lokalizację rozdzielni telekomunikacyjnej. Dla terenu zieleni parkowej zaleca się uporządkowanie i rewaloryzację parku pod nadzorem konserwatora zabytków. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
16 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - usługi oświaty jako funkcję wiodącą z możliwością adaptacji na funkcję mieszkaniową. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
17 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi turystyki. Zaleca się utworzenie pola namiotowego, campingu z zapleczem socjalnym. Zaleca się kompleksowe zagospodarowanie terenu łącznie z terenami opisanymi symbolem 18 UP i 97 UP.
18 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi turystyki i sportu (basen kąpielowy). Zaleca się kompleksowe zagospodarowanie terenu łącznie z terenami opisanymi symbolem 17 UP i 97 UP.
19 ZP	Ustala się jako funkcję terenu - zielen parkową - teren parku poklasztornego. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Zaleca się uporządkowanie i rewaloryzację parku pod nadzorem konserwatora zabytków.
20 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa

	budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej.
21 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami sakralnymi (plebania). Dla istniejących obiektów możliwy jest remont i modernizacja w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
22 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług kultury sakralnej - kościół p.w. Św. Maternusa oraz internat. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
23 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami - policja. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
24 UP	Ustala się jako funkcję wiodącą terenu - tereny usług - remiza strażacka oraz klub, jako funkcję towarzyszącą - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
25 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług - kino letnie. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
26 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług kultury sakralnej - dom pielgrzyma. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
27 UP/ZP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni parkowej. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej. Nakazuje się utrzymanie zieleni parkowej pod nadzorem konserwatora zabytków. Plan dopuszcza lokalizację pola namiotowego dla celów sakralnych w powiązaniu z domem pielgrzyma.
28 UP	Dla terenu dawnego wyrobiska poeksploatacyjnego ustala się jako funkcję terenu - tereny usług gastronomicznych funkcjonalnie powiązanych z terenami turystyczno-sportowymi.
29 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z możliwością wprowadzenia nieuciążliwych usług - gastronomiczne, handlowe. Możliwy jest remont, rozbudowa, przebudowa i modernizacja istniejących oraz budowa nowych obiektów budowlanych w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty mieszkalne należy

	zaprojektować w nawiązaniu do pobliskiej zabudowy, w gabarytach do dwóch kondygnacji z poddaszem użytkowym.
30 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami w parterze z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Dopuszcza się możliwość wprowadzania zespołów garażowych.
31 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z możliwością wprowadzenia nieuciążliwych usług. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Zezwala się na zabudowę zwartą do czterech kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym z oknami typu facjatki.
32 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z możliwością wprowadzenia nieuciążliwych usług. Zezwala się na zabudowę zwartą do trzech kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym z oknami typu facjatki, z lokalizacją sieci uzbrojenia w trasie ulicy dojazdowej. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia zespołów garażowych.
33 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe (przydomowe ogródki warzywne). Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury oraz zespołów garażowych z wjazdem od strony ciągu pieszo-jezdnej. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej.
34 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami rzemiosła - stolarnia. Dla istniejących budynków mieszkaniowych możliwy jest remont i modernizacja w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
35 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług - plac targowy. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu ustalonym na podstawie warunków przyłączenia podmiotu do sieci, wydanych przez odpowiedniego gestora sieci.
36 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - przystanek autobusowy.
37 ZK/KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej i zieleni komunalnej. Możliwość wprowadzenia parkingów. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu wyznaczonym zgodnie z

	ustaleniami rysunku planu nr 2.
38 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej.
39 ZP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni parkowej - do zachowania.
40 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
41 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - tereny ogrodów działkowych - przydomowe ogródki warzywne.
42 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
43 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu wyznaczonym zgodnie z ustaleniami rysunku planu nr 2.
44 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu wyznaczonym zgodnie z ustaleniami rysunku planu nr 2.
45 MN	Ustala się funkcję terenu jako terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
46 RO	Ustala się funkcję terenu - tereny ogrodnictwa z zabudową mieszkaniową. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
47 MN/U	Ustala się funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z możliwością wprowadzenia usług. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
48 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym,

	pod dachem stromym. Minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu wyznaczonym zgodnie z ustaleniami rysunku planu nr 2.
49 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
50 MN	Ustala się funkcję terenu jako terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu wyznaczonym zgodnie z ustaleniami rysunku planu nr 2.
51 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia dróg dojazdowych do części terenu zabudowy mieszkaniowej opisanych symbolem 52 MN.
52 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy, z wyłączeniem działek z dojazdem od strony południowej, 6 m od granicy działki od strony dojazdu, intensywność zabudowy 0,2÷0,4, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
53 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki, intensywność zabudowy 0,2÷0,4, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
54 UP/ZP	Ustala się funkcję kultury sakralnej z zielenią parkową - kościół p.w. Św. Krzyża. Dla istniejącego obiektu budowlanego zalecany jest remont lub modernizacja w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
55 MN	Ustala się funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Intensywność zabudowy 0,2÷0,4, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.

56 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki od strony dojazdu, intensywność zabudowy 0,2÷0,4, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek. Ustala się konieczność przeprowadzenia kolektora sanitarnego obsługującego zespoły mieszkaniowe opisane symbolami 52 MN, 53 MN, 55 MN i 56 MN.
57 MN/U	Ustala się funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami - skansen „domy Kargula i Pawlaka”. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
58 MN	Ustala się funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
59 ZP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni parkowej - bulwar nadrzeczny.
60 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Zaleca się ciąg zabudowy jednorodzinnej wzdłuż ulicy. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym.
61 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Zaleca się ciąg zabudowy jednorodzinnej wzdłuż ulicy. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym.
62 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
63 ZP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni parkowej. Konieczność uporządkowania i zagospodarowania terenu.
64 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług sportowych - boisko sportowe.
65 WZ	Ustala się jako funkcję terenu - tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę - ujęcie wód obsługujące Lubomierz i jednostkę wojskową.
66 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług obsługi leśnictwa - leśniczówka

	z funkcją jako towarzyszącą - tereny mieszkaniowe.
67 NU	Ustala się jako funkcję terenu - tereny wysypiska odpadów komunalnych - rozbudowa istniejącego wysypiska śmieci. Wymóg zagospodarowania i obsadzenie zielenią oraz lokalizacji zabudowy towarzyszącej i obiektów infrastruktury technicznej.
68 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Zaleca się ciąg zabudowy jednorodzinnej wzdłuż ulicy. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym.
69 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami rzemiosła.
70 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
71 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
72 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Ustala się możliwość wydzielenia dwóch działek budowlanych. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym, minimalna powierzchnia działki 500 m ² .
73 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z możliwością wprowadzenia nieuciążliwych usług. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym, minimalna powierzchnia działki 500 m ² .

74 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami (gastronomia). Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Zaleca się ciąg zabudowy jednorodzinnej wzdłuż ulicy. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym.
75 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe - budynki wielorodzinne z zielenią towarzyszącą. Dla terenów zieleni zaleca się czytelne wyodrębnienie komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów, zespołów garażowych).
76 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - zespoły garaży.
77 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług publicznych. Dla obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
78 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług. Dla obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
79 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług z zielenią towarzyszącą. Dla obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
80 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe - budynek wielorodzinny. Dla obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
81 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy w linii istniejących budynków.
82 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zielen komunalną. Plan ustala możliwość tworzenia przydomowych ogródków działkowych.
83 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w

	rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do istniejącej obok zabudowy mieszkaniowej. Linia zabudowy w linii obiektów istniejących.
84 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami (weterynarz) i zielenią towarzyszącą. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Minimalna powierzchnia działki 800 m ² .
85 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy w linii obiektów istniejących, minimalna powierzchnia działki 800 m ² . Dopuszcza się scalanie działek.
86 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Nowe obiekty należy zaprojektować w nawiązaniu do zabudowy regionalnej, w gabarytach do dwóch kondygnacji, z ostatnią kondygnacją jako poddaszem użytkowym, pod dachem stromym. Linia zabudowy 6 m od granicy działki od strony ulicy dojazdowej.
87 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - parking obsługujący boisko sportowe.
88 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - tereny ogrodów działkowych. Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury.
89 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z usługami i zielenią towarzyszącą. Jako funkcję wiodącą usług ustala się usługi agroturystyczne.
90 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni parkowej (droga krzyżowa). Plan ustala konieczność rewaloryzacji pod nadzorem konserwatora zabytków.
91 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług sakralnych z zielenią towarzyszącą - kapliczka przydrożna. Plan ustala konieczność rewaloryzacji pod nadzorem konserwatora zabytków.
92 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejącego obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
93 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług sportu. Plan ustala możliwość lokalizacji stadionu sportowego z zapleczem socjalnym i parkingami. Zakaz

	wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi pod napowietrzną linią energetyczną w pasie terenu ustalonym na podstawie warunków przyłączenia podmiotu do sieci, wydanych przez odpowiedniego gestora sieci.
94 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług sportu.
95 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług oświaty z zielenią towarzyszącą. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
96 UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług oświaty z zielenią towarzyszącą.
97 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi turystyki. Zaleca się utworzenie pola namiotowego, campingu z zapleczem socjalnym. Zaleca się kompleksowe zagospodarowanie terenu łącznie z terenami opisanymi symbolem 17 UP i 18 UP.
98 MN/U/ZP	Ustala się jako funkcję wiodącą terenu - usługi kultury, turystyki i sportu. Jako funkcję towarzyszącą ustala się funkcję mieszkaniową. Dla obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, modernizacji i przebudowy w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków. Zaleca się uporządkowanie towarzyszącej zieleni parkowej jako dawnego cmentarza. Teren znajduje się w strefie „A” ochrony konserwatorskiej i wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
99 MN	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Dla istniejącego obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
100 MN	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Dla istniejącego obiektu budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
101 W	Ustala się jako funkcję terenu - wody powierzchniowe - zbiornik do celów ppoż. Ze względu na istniejący ekosystem należy zachować linię brzegową, nie obmurowując brzegu.
102 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami nieuciążliwymi. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
103 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z usługami nieuciążliwymi i zielenią towarzyszącą. Dla istniejącego obiektu

	budowlanego plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
104 MN	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Dla terenów zieleni zaleca się tworzenie podwórek z uwzględnieniem zasad parcelacji, z czytelnym wyodrębnieniem komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów, zespołów garażowych).
105 MN	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z zielenią towarzyszącą na zapleczu. Dla terenów zieleni zaleca się tworzenie podwórek z uwzględnieniem zespołów garażowych, z czytelnym wyodrębnieniem komunikacji samochodowej (dojazdów, parkingów).
106 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Plan ustala możliwość tworzenia przydomowych ogródków działkowych.
107 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Plan ustala możliwość tworzenia przydomowych ogródków działkowych.
108 ZD	Ustala się funkcję ogrodów działkowych - przydomowe ogródki warzywne. Możliwość wprowadzenia elementów małej architektury.
109 ZD	Ustala się funkcję ogrodów działkowych - przydomowe ogródki warzywne. Możliwość wprowadzenia elementów małej architektury.
110 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne.
111 ZK/U	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia nieuciążliwych usług (handel) oraz przydomowych parkingów dla samochodów osobowych.
112 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne.
113 MN	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego z uwzględnieniem zabudowy regionalnej, w gabarytach nie przekraczających gabarytów zabudowy sąsiedniej.
114 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z możliwością wprowadzenia usług nieuciążliwych. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego, z uwzględnieniem zabudowy regionalnej, w gabarytach nie przekraczających gabarytów

	zabudowy sąsiedniej.
115 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - zabudowę mieszkaniową z możliwością wprowadzenia usług nieuciążliwych. Dla istniejących obiektów budowlanych plan ustala możliwość remontu, przebudowy i modernizacji w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego, z uwzględnieniem zabudowy regionalnej, w gabarytach nie przekraczających gabarytów zabudowy sąsiedniej.
116 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe - budynki wielorodzinne. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
117 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne.
118 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe. Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury.
119 UP	Ustala się jako funkcję terenu - usługi publiczne. Możliwość wprowadzenia usług rzemiosła nieuciążliwego dla budownictwa mieszkaniowego.
120 ZD	Ustala się jako funkcję terenu - ogrody działkowe. Plan ustala możliwość wprowadzenia elementów małej architektury.
121 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne.
122 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - zieleń komunalną. Wyklucza się sadzenie roślin użytkowych, zalecane drzewa i krzewy ozdobne.
123 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
124 P/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny przemysłu i usług rzemiosła. Projektowane obiekty winny nawiązywać formą do zabudowy regionalnej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się architektoniczne formy przemysłowe w gabarytach do dwóch kondygnacji. W przypadku inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan, na etapie uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko.
125 PR	Ustala się jako funkcję terenu - tereny produkcji rolnej. Jako funkcję dodatkową dopuszcza się wprowadzenie funkcji usług i przemysłu nieuciążliwego.
126 P/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny przemysłu i usług rzemiosła. Projektowane obiekty winny nawiązywać formą do zabudowy regionalnej.

	W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się architektoniczne formy przemysłowe w gabarytach do dwóch kondygnacji. W przypadku inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan, na etapie uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko.
127 P/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny przemysłu i usług, w tym usług rzemiosła. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Projektowane obiekty winny nawiązywać formą do zabudowy regionalnej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się architektoniczne formy przemysłowe w gabarytach do dwóch kondygnacji. W przypadku inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan, na etapie uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko.
128 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - stacja paliw. Na etapie uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko.
129 P/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny przemysłu i usług, w tym usług rzemiosła. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty. Projektowane obiekty winny nawiązywać formą do zabudowy regionalnej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się architektoniczne formy przemysłowe w gabarytach do dwóch kondygnacji. W przypadku inwestycji szkodliwych dla środowiska lub mogących pogorszyć jego stan, na etapie uzgadniania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko.
130 PR/UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług i produkcji rolnej - tereny wystawowo-rekreacyjne związane z hodowlą koni. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty.
131 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami rzemiosła. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego. Możliwość uzupełnienia zabudowy o nowe obiekty.
132 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa

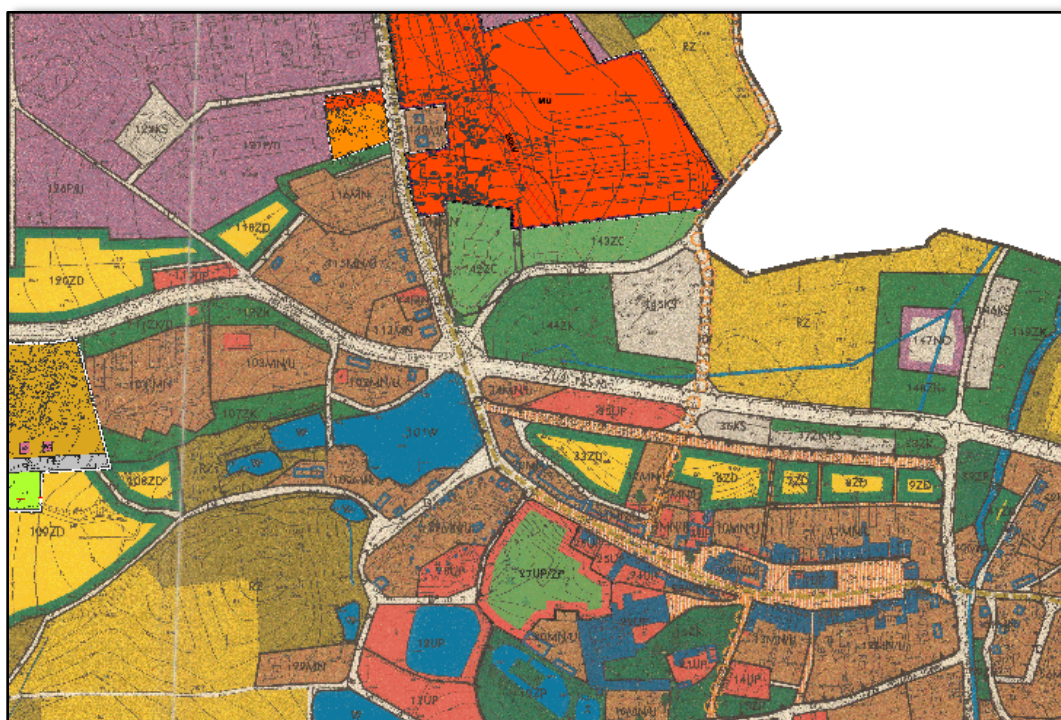
	budowlanego.
133 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
134 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
135 WZ	Ustala się jako funkcję terenu - tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę - stacja uzdatniania wody.
136 WZ	Ustala się jako funkcję terenu - tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę - ujęcie wód obsługujące Lubomierz.
137 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej wokół ujęcia wody.
138 PR/UP	Ustala się jako funkcję terenu - tereny usług i produkcji rolnej - tereny wystawowo-rekreacyjne związane z hodowlą koni.
139 P/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny przemysłu i usług - tartak.
140 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego pod nadzorem konserwatora zabytków.
141 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
142 ZC	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni cmentarnej - istniejący cmentarz z kaplicą - do zachowania.
143 ZC	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni cmentarnej - cmentarz.
144 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej. Zaleca się nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych.
145 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - zespół parkingów obsługujący targowisko oraz cmentarz.
146 KS	Ustala się jako funkcję terenu - tereny komunikacji samochodowej - zespoły garaży.
147 NO	Ustala się jako funkcję terenu - tereny oczyszczalni ścieków.
148 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej wokół oczyszczalni ścieków.

149 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej wokół oczyszczalni ścieków.
150 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
151 MN	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
152 MN/U	Ustala się jako funkcję terenu - tereny mieszkaniowe z nieuciążliwymi usługami. Dla istniejących obiektów budowlanych możliwy jest remont, modernizacja i przebudowa w rozumieniu właściwych przepisów prawa budowlanego.
153 ZK	Ustala się jako funkcję terenu - tereny zieleni komunalnej.

Tab. 48 Tereny wg przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

Tabela nie uwzględnia zmian wynikających z oznaczeń w uchwałach zmieniających miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Lubomierz zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lubomierz nr XXI/151/2000 z dnia 27 października 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 14 nr 14 z dnia 28 lutego 2001 r.).

Określone szczegółowo w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zasady kształtowania zabudowy w obrębie poszczególnych terenów nie wymagają zmian w związku z realizacją projektów rewitalizacyjnych. Zaprojektowane przedsięwzięcia infrastrukturalne są zgodne z funkcją terenu określoną w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ryc. 82 Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta

Dla terenu miasta Lubomierz obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubomierz, zatwierdzone uchwałą nr XXI 1/123/96 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 28 lutego 1996 r. ze zmianami uchwalonymi uchwałą nr XXXVI 11/173/08 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 29 grudnia 2008 r., uchwałą nr 111/9/10 z dnia 29 grudnia 2010 r. oraz uchwałą nr XIX/114/12 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 25 kwietnia 2012 r. Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium stanowi o kierunkach polityki przestrzennej gminy i nie jest aktem prawa miejscowego. W obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubomierz powinny znaleźć się zapisy dotyczące określenia co najmniej obszaru rewitalizacji miasta Lubomierz wyznaczonego w niniejszym programie rewitalizacji. Pomijając powyższe ustalenia należy stwierdzić, że kierunek polityki przestrzennej gminy dla terenu miasta Lubomierz określony w obowiązującym studium nie wymaga zmian.

3.8. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150)

Uchwałą z dnia 29 lutego 2012 r. Rada Miejska Gminy Lubomierz przyjęła uchwałę Nr XVII/102/12 w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Lubomierz na lata 2012 - 2016. W uchwale dokonano m.in. analizy potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali z podziałem na kolejne lata. Wskazane zostały plany sprzedaży lokali. Zakres wskazanego programu jest kompatybilny z zapisami niniejszego programu rewitalizacji i nie wymaga on zmian.

3.9. Specjalna strefa rewitalizacji

W celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych przepisy prawa mogą dopuszczać stworzenie tzw. specjalnej strefy rewitalizacji. Utworzenie strefy rewitalizacji może wiązać się z wprowadzeniem ułatwień w procedurze administracyjnej, możliwości przyznawania dotacji remontowych oraz zwalniania z trybu przetargowego. Na takim terenie gmina miałaby pierwszeństwo przy zakupie nieruchomości, powstawałoby tam też m.in. budownictwo czynszowe. Niniejszy program rewitalizacji dopuszcza możliwość powołania specjalnej strefy rewitalizacji na zasadach i w formie określonych w obowiązujących przepisach prawa.

3.10 Powiązania z dokumentami strategicznymi

Istotnym elementem każdego programu rewitalizacji jest opis jego powiązań z dokumentami strategicznymi zarówno tymi na poziomie lokalnym jak i regionalnym. Lokalny program rewitalizacji Lubomierza wpisuje się w cele strategiczne zarówno dokumentów dot. strategii rozwoju miasta jak i tych regionalnych w tym szczególnie wojewódzkiego.

3.10.1 Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2020

Wskazany dokument strategiczny szczebla regionalnego wpisuje się podobnie jak lokalny program rewitalizacji dla Lubomierza w perspektywę finansową 2014 - 2020.

Główny cel tego dokumentu opisany został jako nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku doskonale wpisuje się cel strategiczny niniejszego programu rewitalizacji. Wskazuje on na konieczność podniesienia jakości życia mieszkańców w podstawowych sferach aktywności, gospodarczej, przestrzennej i społecznej.

Cele szczegółowe takie jak: wzrost zatrudnienia, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, włączenie społeczne i podniesienie jakości życia, poprawa poziomu bezpieczeństwa, są kompatybilne z celami lokalnego programu rewitalizacji dla Lubomierza

Taka zbieżność celów pozwoli realizować założenia strategii województwa również na terenie Lubomierza.

Podkreślenia wymaga również terytorialne podejście do interwencji na obszarze aglomeracji jeleniogórskiej, co przekłada się również na strategię ZIT aglomeracji Jeleniogórskiej.

3.10.2 Strategia Zintegrowanych inwestycji terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej

Cel główny tego dokumentu został sformułowany w następujący sposób: Poprawa jakości życia mieszkańców Aglomeracji Jeleniogórskiej poprzez integrację jej obszaru w spójny, organizm, rozwijający walory turystyczne, przyrodnicze, kulturowe, historyczne, komunikacyjne i innowacyjną przedsiębiorczość. W powyższej strategii określone zostały również cele szczegółowe w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych np.:

- zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wielorodzinnych,
- Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Zidentyfikowane i opisane we wskazanej Strategii cele jej realizacji są spójne z celem głównym i celami szczegółowymi niniejszego programu rewitalizacji.

3.10.3 Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz na lata 2011 - 2020 ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych

W ramach strategii rozwoju miasta i gminy określono następujące kierunki rozwoju:

- usługi społeczne dla mieszkańców,
- - infrastruktura techniczna i gospodarka,
- turystyka i dziedzictwo kulturowe,
- reorganizacja rolnictwa i obszarów wiejskich.

W ramach strategii wskazano cele strategiczne spójne z celami niniejszego programu rewitalizacji:

- Cel strategiczny: zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. w ramach którego zidentyfikowano spójny z celami programu rewitalizacji cel operacyjny: Wspieranie i rozwój aktywności społecznej mieszkańców

gminy, w tym dzieci i młodzieży oraz Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego mieszkańców, a także Wspieranie i rozwój aktywności społecznej mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży.

- Cel strategiczny: Poprawa infrastruktury i zaplecza technicznego pod rozwój gospodarczy w ramach którego zidentyfikowano spójny z celami lokalnego programu rewitalizacji cel operacyjny: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez wszechstronny rozwój infrastruktury technicznej. Promocja lokalnej przedsiębiorczości i kreowanie odpowiedniego klimatu do inwestowania na terenie Gminy Lubomierz.
- Cel strategiczny: Rozwój turystyki gwarantem rozwoju Gminy Lubomierz: w ramach którego zidentyfikowano spójny z celami lokalnego programu rewitalizacji cel operacyjny: Rozwój turystyki jako główny element ożywienia gospodarczego Gminy Lubomierz. Kultura, sport i rekreacja jako oferty dla turystów. Propozycje nowych ofert turystycznych.
- Cel strategiczny: Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do wysokiej jakości usług społecznych: w ramach którego zidentyfikowano spójny z celami lokalnego programu rewitalizacji cel operacyjny: Wzrost poziomu bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego mieszkańców. Wspieranie i rozwój aktywności społecznej mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży.

3.11 Projekty rewitalizacji

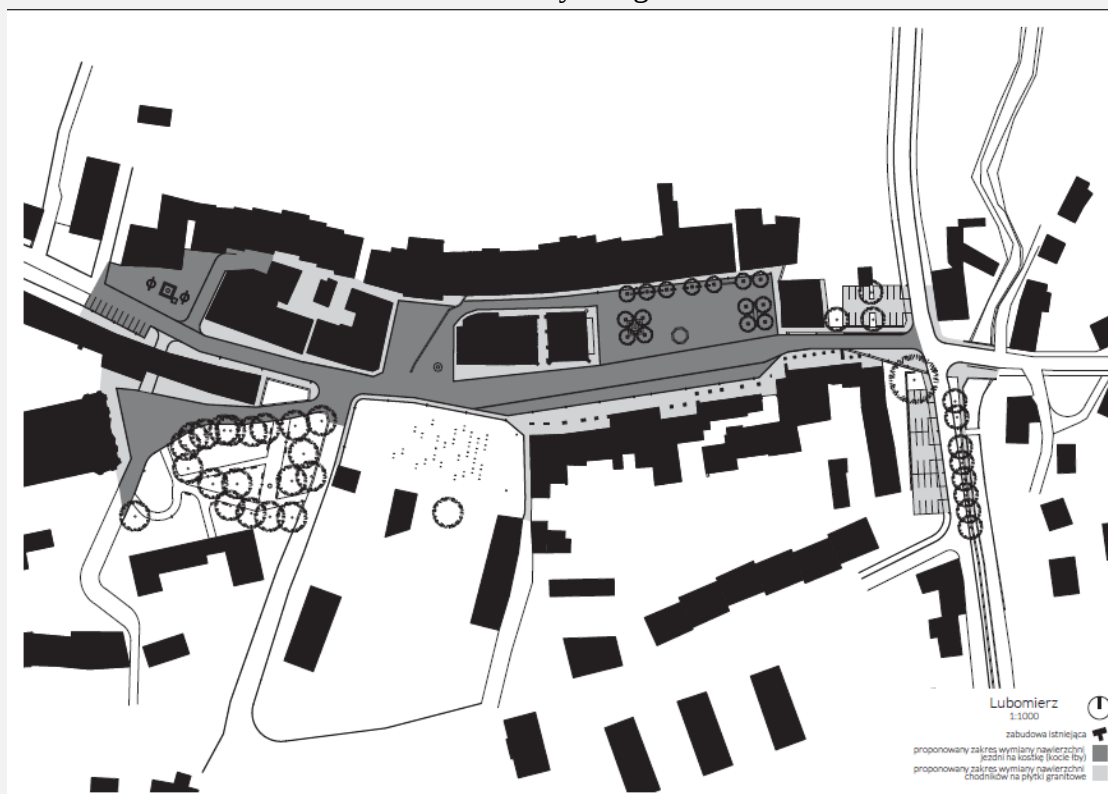
Wskazane i opisane poniżej projekty rewitalizacji przyczynią się bezpośrednio do realizacji celów niniejszego programu rewitalizacji. Projekty zostały podzielone na te podstawowe (priorytetowe), których realizacja ma główne znaczenie dla realizacji celów strategicznych oraz pozostałe projekty, których realizacja stanowi uzupełnienie projektów podstawowych.

3.11.1 Projekty podstawowe (lista A)

Projekt 1P. Rewitalizacja Zabytkowego Układu Urbanistycznego

Lokalizacja

Teren pomiędzy mostem na rzece Lubomierce a zachodnią granicą historycznego układu urbanistycznego

Beneficjenci

Gmina Lubomierz

Planowane zadania inwestycyjne

– wymiana nawierzchni, – wykonanie oświetlenia i iluminacji , – uporządkowanie infrastruktury oraz terenów zieleni, – remont i instalacja obiektów małej architektury, – przebudowa kolidujących uzbrojeń terenu, – rozbudowa monitoringu, – dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, – wykonanie nowych ciągów komunikacyjnych oraz parkingów, – darmowy dostęp do Internetu (strefa bezpłatnego WIFI),
Całkowity koszt projektu (PLN)
5000 000
Źródła finansowania
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020 w wysokości ok 4250 000 w ramach Zintegrowanej Inwestycja Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej (Działanie 6.6 Infrastruktura Spójności Społecznej)
Okres realizacji projektu
2016 - 2018
Prognozowane rezultaty
Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – powierzchnia wyremontowanej nawierzchni (m²), – Liczba nowych opraw lamp oświetleniowych (szt.), Wskaźniki rezultatu: – liczba wykroczeń (szt.), – wzrost atrakcyjności turystycznej miasta - liczba osób wypoczywających na terenie (os.), – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wskutek poprawy wizerunku (szt.),
Komplementarność projektu: Przestrzenna: z projektem nr 2 „Rewitalizacja placu przedkościelnego” oddziałuje na ten projekt poprzez poprawę atrakcyjności i estetyki zabytkowego centrum następuje poprawa bezpieczeństwa na placu przykościelnym, turyści wypoczywający na terenie rynku korzystają z infrastruktury placu przykościelnego. Projekt nie powoduje zjawiska segregacji społecznej i wykluczenia. Poprawa wizerunku otoczenia pozytywnie wpływa na obecnych mieszkańców. którzy czerpią korzyści z turystyki i wzrostu wartości nieruchomości. Problemowa: Projekt rewitalizacji oddziałuje kompleksowo na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – P1-P6; P9; P11; P16;S1, S3, S5, S6, G3, G4, G5

Projekt 2P. Rewitalizacja placu przedkościelnego

Lokalizacja:

Teren parku przy kościele Wniebowzięcia NMP i Św. Maternusa

Beneficjenci

Gmina Lubomierz

Planowane zadania inwestycyjne

- modernizacja oświetlenia,
- remont ciągów pieszych,
- rewitalizacja zieleni,
- instalacja obiektów małej architektury,
- dostosowanie parku do potrzeb osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych),
- monitoring,
- oznakowanie dla niewidomych,
- instalacja interaktywnych tablic multimedialnych,
- darmowy dostęp do Internetu (strefa bezpłatnego WIFI),

Całkowity koszt projektu (PLN)

1300 000

Źródła finansowania

Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020

Okres realizacji projektu

2016- 2020

Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje

Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – Powierzchnia ciągu pieszego (m²), – Liczba nowych opraw lamp oświetleniowych (szt.), Wskaźniki rezultatu: – liczba wykroczeń (szt.), – liczba osób wypoczywających na terenie skweru (os.), – liczba osób korzystających z pomocy społecznej (os.), – liczba imprez o znaczeniu lokalnym związanych z rękodziełem, twórczością lokalnych artystów, hodowlą koni (szt.)
Komplementarność projektu: Przestrzenna: z projektem nr 1 „Rewitalizacja zabytkowego układu urbanistycznego” oddziałuje na ten projekt poprzez poprawę atrakcyjności i estetyki parku przedkościelnego następuje poprawa bezpieczeństwa w całym układzie zabytkowym, turyści wypoczywający na terenie parku korzystają z infrastruktury całego układu zabytkowego. Projekt nie powoduje zjawiska segregacji społecznej i wykluczenia. Poprawa wizerunku otoczenia pozytywnie wpływa na okolicznych mieszkańców, którzy czerpią korzyści z turystyki i wzrostu wartości nieruchomości. Problemowa: Projekt rewitalizacji oddziałuje kompleksowo na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – P1-P6; P9; P11; P16; S1, S3, S5, S6, G3, G4, G5

Projekt 3P. Rewitalizacja targowiska miejskiego (Skansen Lubomierski - miejsce przyjazne niepełnosprawnym)

Lokalizacja:

Targowisko miejskie i dojście do centrum miasta wraz z przystankiem PKS

Beneficjenci

Gmina Lubomierz

Planowane zadania inwestycyjne

- budowa oświetlenia,
- realizacja nasadzeń,
- rewitalizacja zieleni,
- wymiana nawierzchni,
- budowa stoisk targowych,
- budowa ogrodzenia targowiska,
- oznakowanie targowiska,
- instalacja monitoringu,
- organizacja miejsc postojowych,
- budowa infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- oznakowanie dla niewidomych,
- instalacja interaktywnych tablic informacyjnych,
- darmowy dostęp do Internetu (strefa bezpłatnego WIFI),
- instalacja monitoringu,
- montaż stanowisk sprzedaży dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
- przebudowa i modernizacja dojścia do centrum miasta,
- realizacja przestrzeni niezbędnej celem integracji osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych,
- instalacja ekspozycji plenerowej – wioska Kargula i Pawlaka,
- modernizacja wiaty przystankowej PKS,
- realizacja miejsc parkingowych przystosowanych m.in. do potrzeb osób

niepełnosprawnych,
Całkowity koszt projektu (PLN)
300000
Źródła finansowania
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020
Okres realizacji projektu
2016 - 2020
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje
Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – powierzchnia zrealizowanej nawierzchni targowiska, – liczba stoisk targowych w tym przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, – liczba kamer monitorujących, – liczba nowych miejsc postojowych, Wskaźniki rezultatu: – liczba przestępstw (szt.), – liczba osób korzystający z targowiska (os.), – liczba niepełnosprawnych korzystających z targowiska, – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wskutek poprawy wizerunku targowiska w tym stworzone miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych (szt.), – liczba turystów (os.),
Komplementarność projektu:
Przestrzenna: z projektem nr 1 i 2. Turysty i osoby w tym niepełnosprawne korzystające z targowiska w naturalny sposób korzystają również z przestrzeni zabytkowego układu urbanistycznego i placu przedkościelnego. Projekt nie powoduje zjawiska segregacji społecznej i wykluczenia. Poprawa wizerunku otoczenia pozytywnie wpływa na okolicznych mieszkańców, którzy czerpią korzyści z turystyki i wzrostu wartości nieruchomości. Problemowa: Projekt rewitalizacji oddziałuje kompleksowo na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S1-S6; P2,3,6, 9,11,16; G1-5

Projekt 4P. Centrum integracji społecznej i sąsiedzkiej Rewitalizacja budynku Domu Płócienników	
Beneficjenci	
Gmina Lubomierz	
Planowane zadania inwestycyjne	
– remont dachu i elewacji budynku – adaptacja pomieszczeń budynku na cele muzealne oraz rewitalizacja zaplecza-podwórka z odtworzeniem zabytkowych murów, – otwarcie biura integracji społecznej, – integracja osób niepełnosprawnych i bezrobotnych (niepełnosprawni otrzymują opiekuna z grona osób bezrobotnych), – szkolenia z zakresu opieki nad niepełnosprawnymi, – pomoc w zakładaniu firm osobom niepełnosprawnym wspólnie z osobami bezrobotnymi (specjalne stanowiska na targowisku miejskim),	
Całkowity koszt projektu (PLN)	
200 000	
Źródła finansowania	
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020	
Okres realizacji projektu	
2016 - 2020	
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
Wskaźniki produktu: – powierzchnia dachu i elewacji po remoncie, – powierzchnia odtworzonych murów, – liczba adaptowanych pomieszczeń, – liczba stanowisk na targowisku miejskim, Wskaźniki rezultatu: – liczba imprez kulturalnych odbytych w centrum , – liczba osób korzystających ze spotkań integracyjnych,	
Komplementarność projektu: Przestrzenna: z projektem nr 3P. Projekt nie powoduje zjawiska segregacji społecznej i wykluczenia. Problemowa: Projekt rewitalizacji oddziałuje kompleksowo na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Komplementarność z rewitalizacją rynku.	
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S1-5; P9; G1,2,4	

3.11.2 Pozostałe projekty rewitalizacji (Lista B)

Projekty tej grupy ze względu na systematykę podejmowanych działań podzielone zostały na dwie grupy, z których pierwsza to rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych (U), natomiast druga to rewitalizacja obiektów zabytkowych (Z).

Grupa 1 Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych

Projekt 1U. Rewitalizacja ratusza i budynków Urzędu Gminy i Miasta	
Beneficjenci	
Gmina Lubomierz	
Planowane zadania inwestycyjne	
– Modernizacja budynków urzędu, – Termomodernizacja budynku, – Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, – oznakowanie dla niewidomych, – instalacja interaktywnych tablic informacyjnych, – darmowy dostęp do Internetu (strefa bezpłatnego WIFI),	
Całkowity koszt projektu (PLN)	
900 000	
Źródła finansowania	
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020	
Okres realizacji projektu	
2016 - 2020	
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
Wskaźniki produktu: – powierzchnie wyremontowane (m²),	
Wskaźniki rezultatu: – koszty ogrzewania (PLN), – liczba osób niepełnosprawnych korzystających z budynku (os.),	
Uwagi	
Dopuszcza się etapowanie inwestycji	
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S3; P5,8, 9,10; G3	

Projekt 2U – rewitalizacja terenu wokół basenów przeciwpożarowych	
Beneficjenci	
Gmina Lubomierz	
Planowane zadania inwestycyjne	
– modernizacja oświetlenia, – -rewitalizacja zieleni terenu, – budowa obiektów małej architektury, – remont ciągów pieszych, – przebudowa kolidujących uzbrojeń terenu, – adaptacja a terenu wokół stawu na cele rekreacyjne, – budowa pomostu, – dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, – instalacja tablic informujących o zabytkach Lubomierza i kierunku zwiedzania,	
Całkowity koszt projektu (PLN)	
300 000	
Źródła finansowania	
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020	
Okres realizacji projektu	
2016 - 2020	
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – Powierzchnia ciągu pieszego (m²), – Liczba nowych opraw lamp oświetleniowych (szt.), – Liczba elementów małej architektury (szt.), Wskaźniki rezultatu: – liczba osób wypoczywających na terenie skweru (os.), – liczba przestępstw, – liczba osób korzystających z pomocy społecznej (os.), – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wskutek poprawy wizerunku ulicy (szt.),	
Uwagi	
Dopuszcza się etapowanie inwestycji	
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S5, 6; P3,4,6,9,11,16; G3,5	

Projekt 3U – Rewitalizacja bulwarów nad rzeką	
Beneficjenci	
Gmina Lubomierz	
Planowane zadania inwestycyjne	
– budowa oświetlenia, – rewitalizacja zieleni, – budowa obiektów małej architektury, – przebudowa kolidujących uzbrojeń terenu, – budowa ciągów pieszych, – odbudowa muru wzdłuż mostu i rzeki, – dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych,	
Całkowity koszt projektu (PLN)	
300000	
Źródła finansowania	
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020	
Okres realizacji projektu	
2016 - 2020	
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – Powierzchnia ciągu pieszego (m²), – Liczba nowych opraw lamp oświetleniowych (szt.), Wskaźniki rezultatu: – liczba wykroczeń (szt.), – liczba osób wypoczywających na terenie bulwarów (os.), – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wskutek poprawy wizerunku ulicy (szt.),	
Uwagi	
Dopuszcza się etapowanie inwestycji	
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S6,5; P1,2,3,4,5,6,9,11,16; G3,5	

Projekt 4U – Rewitalizacja basenu miejskiego	
Beneficjenci	
Gmina Lubomierz	
Planowane zadania inwestycyjne	
– modernizacja oświetlenia, – rewitalizacja zieleni, – remont obiektów małej architektury, – instalacja monitoringu, – zmniejszenie niecki basenu, – modernizacja systemu doprowadzającego wodę,	
Całkowity koszt projektu (PLN)	
2000 000	
Źródła finansowania	
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020	
Okres realizacji projektu	
2016 - 2020	
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
Wskaźniki produktu: – powierzchnia nasadzeń, – liczba kamer monitorujących, Wskaźniki rezultatu: – liczba przestępstw (szt.), – liczba osób wypoczywających na terenie placu (os.), – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wskutek poprawy wizerunku placu (szt.), – długość zmodernizowanej instalacji wodociągowej,	
Uwagi	
Dopuszcza się etapowanie inwestycji	
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S5,6; P3,8,9,16; G3	

Projekt 5U – Rewitalizacja przestrzeni sąsiedzkiej
Beneficjenci
Gmina Lubomierz
Planowane zadania inwestycyjne
– organizacja dni dobrego sąsiedztwa, – wsparcie prawne i organizacyjne dla inicjatyw sąsiedzkich czy grup samopomocowych, – organizacja konkursów na najładniejszą przestrzeń sąsiedzką,
Całkowity koszt projektu (PLN)
60 000
Źródła finansowania
Budżet gminy oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020
Okres realizacji projektu
2016 - 2020
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje
Wskaźniki produktu: – powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni sąsiedzkiej, – liczba imprez, – liczba inicjatyw lokalnych, Wskaźniki rezultatu: – liczba osób korzystających z pomocy sąsiedzkiej, – liczba przestępstw, – liczba osób korzystających z pomocy społecznej (opiekuni),
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S1, 3, 5, 6; P4, 7, 12, G5

Grupa 2: Rewitalizacja obiektów zabytkowych

Projekt 1Z – Rewitalizacja Kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Maternusa
Beneficjenci
Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu
Planowane zadania inwestycyjne
– Restauracja i konserwacja obiektu, – Oświetlenie obiektu, – Zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektów, – Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, – Modernizacja monitoringu, – Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
Całkowity koszt projektu (PLN)
1 000 000
Źródła finansowania
Budżet parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu Budżet parafii oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020
Okres realizacji projektu
2016 - 2020
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje
Wskaźniki produktu: – liczba odrestaurowanych obiektów, – Liczba zainstalowanych kamer monitoringu, Wskaźniki rezultatu: – liczba podmiotów gospodarczych powstałych wokół odrestaurowanych obiektu, – liczba turystów, – liczba osób niepełnosprawnych korzystających z budynku, – liczba imprez kulturalnych odbywających się w budynku kościoła, – liczba włamań, – liczba pożarów,
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S5,6;P3,4,5,9,11,16; G5

Projekt 2Z – Rewitalizacja budynku Kościoła św. Anny
Beneficjenci
Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu
Planowane zadania inwestycyjne
– Restauracja i konserwacja obiektu, – Oświetlenie obiektu, – Zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektu, – Instalacja monitoringu, – Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
Całkowity koszt projektu (PLN)
500 000
Źródła finansowania
Budżet parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu Budżet parafii oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020
Okres realizacji projektu
2016 - 2020
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje
Wskaźniki produktu: – liczba odrestaurowanych obiektów, Wskaźniki rezultatu: – liczba turystów, – liczba pożarów, – liczba włamań,
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S5,6;P3,4,5,9,11,16; G5

Projekt 3Z – Rewitalizacja budynku Kościoła św. Krzyża
Beneficjenci
Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu
Planowane zadania inwestycyjne
– Restauracja i konserwacja obiektu, – Oświetlenie obiektu, – Zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektu, – Instalacja monitoringu, – Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
Całkowity koszt projektu (PLN)
400 000
Źródła finansowania
Budżet parafii Rzymskokatolickiej Wniebowzięcia NMP i św. Maternusa w Lubomierzu Budżet parafii oraz dotacja z RPO WD 2014 - 2020
Okres realizacji projektu
2016 - 2020
Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje
Wskaźniki produktu: – liczba odrestaurowanych obiektów, Wskaźniki rezultatu: – liczba turystów, – liczba włamań, – liczba pożarów,
Uwagi
Dopuszcza się etapowanie inwestycji
Realizowane cele (patrz rozdział 3.3) – S5,6;P3,4,5,9,11,16; G5

Pomiędzy wskazanymi wyżej projektami z listy B występuje komplementarność przestrzenna, problemowa instytucjonalno - proceduralna i zasad finansowania. Wszystkie projekty mają miejsce na terenie miasta i powiązane są funkcjonalnie i przestrzennie. Realizacja każdego z tych projektów przyczynia się do poprawy estetyki miasta i stanowi bodziec rozwojowy dla kolejnego projektu. Razem projekty dają efekt przestrzennej kuli śniegowej, która rozlewa pozytywne akcenty przestrzenne na teren całego obszaru rewitalizacji. Projekty te są spójne przestrzennie. Przejście z jednego projektu do drugiego jest płynne, a poprzez realizację podobnych działań technicznych daje wrażenie spójnej całości. Projekty rozwiązują podobnie problemy tj. kwestię społeczne i gospodarcze, które związane są bezpośrednio z brakiem wystarczającej infrastruktury, która stanowi koło zamachowe rozwoju sfery społecznej i gospodarczej. Proceduralnie i instytucjonalnie projekty wymagają zaangażowania różnych instytucji, jednakże łączy je konieczność wykorzystania potencjału

urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w celu monitorowania stopnia realizacji projektów i koordynacji poszczególnych działań.

3.11.3 Komplementarność projektów rewitalizacji

Wyszczególnione w niniejszym programie rewitalizacji projekty przyczynią się do kompleksowego uleczenia obszaru rewitalizacji i wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego. Przedsięwzięcia w nich zawarte cechuje wewnętrzna spójność działań. Sprawna koordynacja zgodna ze sposobem zarządzania niniejszym programem pozwoli na efektywną realizację celów programu rewitalizacji poprzez realizację właśnie projektów rewitalizacyjnych.

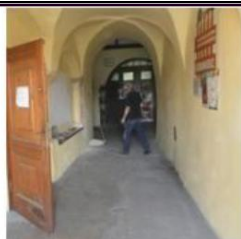
Umożliwiają one włączanie się w nie przedstawicieli wszystkich interesariuszy programu rewitalizacji. Cechuje je ponadto spójność z politykami strategicznymi gminy w obszarze planowania przestrzennego i rozwoju całej gminy.

Komplementarność przestrzenna realizowana będzie w taki sposób aby realizacja danego projektu w danej lokalizacji przestrzennej pozytywnie oddziaływała na cały obszar rewitalizacji dotknięty kryzysem. Jednocześnie biorąc pod uwagę skalę projektów rewitalizacji problemy nie będą przenosić się w inne części miasta czy też gminy.

Komplementarność problemowa projektów zauważalna jest w szczególności w tym, iż tematycznie się one dopełniają. Działania w ramach poszczególnych projektów nie są fragmentaryczne. Wychodząc z punktu wyjścia jakim jest niewątpliwie sytuacja kryzysowa na obszarze rewitalizowanym zapewniają one realizację wizji niniejszego programu również poprzez realizację zasady komplementarności proceduralno - instytucjonalnej. Zadania inwestycyjne są naturalną kontynuacją projektów rewitalizacji z poprzedniego okresu programowania wymienionych w programie rewitalizacji Lubomierza na lata 2010 - 2017.

Projekt 1P	 Przebudowa nawierzchni drogowej na terenie rynku w Lubomierzu w części przy arkadach – od budynku Pl. Wolności 46 do budynku Pl. Wolności 53 Wartość inwestycji: 56 120 zł
---------------	--

Projekt
4P

*„Przebudowa Punktu Informacji
Turystycznej z ekspozycją muzealną
w Lubomierzu”
w ramach działania
„Wdrażanie Lokalnych Strategii
Rozwoju”*

Wartość projektu:

245 978,02 zł

Kwota dofinansowania:

159 985,00 zł

Projekt
1U

Remont wieży Ratusza

Wartość inwestycji: **166 510,00 zł**

Dotacja : **50 000,00 zł**

Przebudowa dachu budynku Ratusza w Lubomierzu

Wartość: **134 786,00 zł**

Dotacja: **60 000,00 zł**

Dotacje z budżetu województwa dolnośląskiego

	 Remont elewacji i schodów Ratusza w Lubomierzu Wartość inwestycji: 259 600,00 zł Dotacja*: 60 000,00 zł *dotacja z budżetu województwa dolnośląskiego
--	---

Tab. 49 Komplementarność międzyokresowa projektów.

Projekty rewitalizacyjne, będą realizowane z różnych źródeł (EFRR z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania) oraz środków budżetu gminy co pozwoli na zachowanie zasady komplememtarności zasad finansowania.

3.12 Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Podstawą formalno – prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dział IV art. 46 - 58 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dotyczy dokumentów strategicznych opracowywanych przez organy administracji publicznej. W myśl ustawy jej przeprowadzenie jest konieczne dla:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Podmiot, który opracowuje dokument strategiczny jakim jest lokalny program rewitalizacji dla miasta Lubomierza może stwierdzić, że dokument stwarza ramy dla

późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i z tego powodu może wymagać przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Następuje to po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na piśmie). Istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia oceny co należy poprzeć stosownymi dokumentami wydanymi przez właściwe organy, zawierającymi dokładne uzasadnienie powziętej decyzji.

Organ opracowujący dokument może po uzgodnieniu z właściwym inspektorem sanitarnym oraz regionalnym dyrektorem ochrony środowiska odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, kiedy realizacja celów lokalnego programu rewitalizacji nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę powyższe projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie rewitalizacji nie wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Projekty zawarte w niniejszym programie nie zawierają przedsięwzięć określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto projekty realizowane będą poza obszarami chronionymi w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody na obszarach zurbanizowanych i przekształconych. Jednakże wymagane jest uzyskanie stosownego potwierdzenia tego stwierdzenia na piśmie od właściwych organów.

Spis rycin

- Ryc. 1 Położenie Lubomierza, źródło www.maps.google.pl
- Ryc. 2 Położenie Lubomierza w stosunku do Doliny Bobru, źródło www.dzpk.pl
- Ryc. 3 Strefy funkcjonalne Lubomierza (opracowanie własne, www.maps.google.pl)
- Ryc. 4 Układ komunikacyjny (portal mapowy Gminy Lubomierz)
- Ryc. 5 Plebania wraz z zabudową gospodarczą
- Ryc. 6 Dom Płócienników - obecnie siedziba Muzeum Kargula i Pawlaka
- Ryc. 7 Kościół Św. Anny – widok od. ul. Majowej
- Ryc. 8 Kościół Św. Anny – widok od. strony bramy cmentarza
- Ryc. 9 Kościół Św. Anny z zabytkowym cmentarzem i kaplicą cmentarną
- Ryc. 10 Kościół Św. Krzyża (widok z ulicy)
- Ryc. 11 Kościół Św. Krzyża (widok z chodnika)
- Ryc. 12 Fragmenty murów miejskich
- Ryc. 13 Kościół Ewangelicki
- Ryc. 14 Budynek Kościoła Ewangelickiego, obecnie Galeria za Miedzą
- Ryc. 15 Figura Morowa – rynek (widok z tyłu)
- Ryc. 16 Figura Morowa – rynek (widok z przodu)
- Ryc. 17 Figura Św. Jana Nepomucena. (przed renowacją)
- Ryc. 18 Figura Św. Jana Nepomucena. (po renowacji)
- Ryc. 19 Figura Św. Maternusa – górna część rynku przed Muzeum Kargula i Pawlaka (przed renowacją)
- Ryc. 20 Figura Św. Maternusa – górna część rynku przed Muzeum Kargula i Pawlaka (po renowacji)
- Ryc. 21 Lokalizacja najważniejszych zabytków (opracowanie na podstawie geoportal)
- Ryc. 22 Struktura ogrzewania mieszkań
- Ryc. 23 Liczba mieszkań w Lubomierzu w latach 1995 – 2014 (GUS)
- Ryc. 24 Struktura zasobów mieszkaniowych w mieście (GUS 2008 r.)
- Ryc. 25 Struktura zasobów mieszkaniowych w powiecie lwóweckim (GUS 2008 r.)
- Ryc. 26 Budynki mieszkalne Pl. Wolności (po renowacji)
- Ryc. 27 Infrastruktura drogowa - Plac Wolności
- Ryc. 28 Zniszczona ul. Kargula i Pawlaka (widok od strony Ratusza)
- Ryc. 29 Niezagospodarowana przestrzeń po utraconej pierzei rynku (widok razem z ulicą)
- Ryc. 30 Niezagospodarowana przestrzeń po utraconej pierzei rynku
- Ryc. 31. Utracona pierzeja
- Ryc. 32 Obwarowania – widok z ul. Majowej
- Ryc. 33 Obwarowania widok na podejście z ul. Majowej
- Ryc. 34 Nierestaurowane podejście wzdłuż murów miejskich
- Ryc. 35 Zagospodarowanie podejścia (widok na ul. Majową)
- Ryc. 36 Zagospodarowanie podejścia (widok w stronę dojścia do basenu)
- Ryc. 37 Widok na basen miejski
- Ryc. 38 Widok ul. Sportowej
- Ryc. 39 Most i przejście nad śluzą rzeczna
- Ryc. 40 Teren ciągu pieszego wzdłuż rzeki

Ryc. 41 Ratusz
 Ryc. 42 Ratusz (widok od strony wejścia)
 Ryc. 43 Przestrzeń sąsiedzka ul. Kargula i Pawlaka (fot 2010 r.)
 Ryc. 44 Ulica Kargula i Pawlaka (fot 2010 r.)
 Ryc. 45 Ulica Kargula i Pawlaka (fot 2015 r.)
 Ryc. 46 Widok na wiatę przystankową
 Ryc. 47 Dojście do zabytkowego centrum miasta
 Ryc. 48 Teren wokół basenu przeciwpożarowego (www.zoomie.pl).
 Ryc. 49 Basen przeciwpożarowy
 Ryc. 50 Ciąg pieszy wzdłuż basenu przeciwpożarowego
 Ryc. 51 Lokalizacja basenu miejskiego (www.zoomie.pl)
 Ryc. 52 Basen miejski – widok z lotu ptaka (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)
 Ryc. 53 Park Miejski – widok z lotu ptaka (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)
 Ryc. 54 Park miejski a)
 Ryc. 55 Park miejski b)
 Ryc. 56 Park miejski (zdegradowana infrastruktura drogowa)
 Ryc. 57 Strefa rezydencjalna miasta (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)
 Ryc. 58 Zabytkowa zabudowa mieszkaniowa centrum miasta (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)
 Ryc. 59 Widok na Plac Wolności od strony ul. Majowej
 Ryc. 60 Północna pierzeja rynku.
 Ryc. 61 Północna i wschodnia pierzeja rynku.
 Ryc. 62 Odnowione budynki mieszkalne
 Ryc. 63 Zabudowa ul. Majowej
 Ryc. 64 Zabudowa mieszkaniowa przy ul. Majowej
 Ryc. 65 Lokalizacja zakładów przemysłu rolno – spożywczego (opracowanie własne na podstawie zdjęć Bolesława Lisa)
 Ryc. 66 Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2000 - 2014 (GUS)
 Ryc. 67 Liczba mieszkańców Lubomierza w latach 1995 – 2008 (GUS)
 Ryc. 68 Liczba mieszkańców Lubomierza wg wieku (GUS 2014)
 Ryc. 69 Migracje na wieś i do miast w Lubomierzu (GUS)
 Ryc. 70 Źródła utrzymania gospodarstwa domowych w Lubomierzu (GUS NSP 2002 r.)
 Ryc. 71 Budynek Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II
 Ryc. 72 Budynek Zespołu Szkół w Lubomierzu
 Ryc. 73 Struktura wykształcenia mieszkańców Lubomierza (GUS 2008)
 Ryc. 74 Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu lwóweckiego (GUS 2008)
 Ryc. 75 Struktura wykształcenia mieszkańców województwa dolnośląskiego (GUS 2008)
 Ryc. 76 Wykształcenia mieszkańców Polski (GUS 2008)
 Ryc. 77 Struktura wykształcenia mieszkańców Lubomierza wg płci (GUS 2008)
 Ryc. 78 Wskaźnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo podstawowe) - Dane GUS 2003 - 2014
 Ryc. 79 Wskaźnik skolaryzacji brutto (szkolnictwo gimnazjalne) - Dane GUS 2003 - 2014

Ryc. 80 Bezrobotni w gminie wg wieku (PUP 2014 r.)
 Ryc.81 Bezrobotni w Lubomierzu wg wykształcenia (PUP 2014 r.)
 Ryc. 82 Emitory punktowe na terenie powiatu lwóweckiego (Raport WIOŚ.
http://www.wroclaw.pios.gov.pl/pliki/raporty/2014/raport_2014.zip)
 Ryc. 83 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji
 Ryc. 84 Organizacja procesu rewitalizacji
 Ryc. 85 Ewaluacja programu rewitalizacji
 Ryc. 84 Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta
 Ryc. 86 Zrzut ekranu dot. informacji o ankietach oraz kwestionariusz ankietowy.
 Ryc. 87 Informacja ze strony internetowej dot. konsultacji projektu koncepcji rewitalizacji centrum.

Spis tabel

Tab. 1 Sieć wodociągowa dane GUS 2010 - 2014
 Tab. 2 Długość sieci kanalizacyjnej w mieście GUS 2000 - 2014
 Tab. 3 Średnia powierzchnia mieszkania GUS 2014
 Tab. 4 Średnia powierzchnia mieszkania na osobę GUS 2014
 Tab. 5 Mieszkania wg wyposażenia (NSP 2002)
 Tab. 6 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne GUS 2013 r.
 Tab. 7 Mieszkania wg okresu budowy budynku (NSP 2002)
 Tab. 8 Udział mieszkań zamieszkałych wybudowanych przed 1989 r. w liczbie mieszkań zamieszkałych ogółem (GUS NSP 2002)
 Tab. 9 Zabytkowe budynki
 Tab. 10 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD (GUS 2008 r.)
 Tab. 11 Podmioty gospodarcze wg sektorów (GUS 2014 r.)
 Tab. 12 Wskaźniki - podmioty gospodarcze (GUS 2014 r.)
 Tab. 13 Mieszkańcy wg. grup produkcyjnych (GUS 2014)
 Tab. 14 Wskaźniki obciążenia demograficznego (GUS 2014)
 Tab. 15 Moduł ludnościowy miasta Lubomierz (GUS 2014 r.)
 Tab. 16 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny (GUS 2014 r.)
 Tab. 17 Źródła utrzymania gospodarstw domowych (NSP 2002)
 Tab. 18 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (GUS 2014)
 Tab. 19 Wynagrodzenie mieszkańców (GUS 2013 r.)
 Tab.20 Informatyzacja placówek edukacyjnych (GUS 2008 r.)
 Tab.21 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do populacji gminy (dane MGOPS 2011 - 2014)
 Tab. 22 Powody trudnej sytuacji życiowej (MGOPS Lubomierz 2011-2014)
 Tab. 23 Powody trudnej sytuacji życiowej - statystyki dla miasta (MGOPS Lubomierz 2011-2014)
 Tab. 24 Rodziny objęte pomocą społeczną (MGOPS Lubomierz 2014 r.)
 Tab. 25 Zasiłki (MGOPS 2014 r.)

- Tab. 26 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2011 r.)
- Tab. 27 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2012 r.)
- Tab. 28 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2013 r.)
- Tab. 29 Zasiłki wg rodzajów (MGOPS 2014r.)
- Tab.30 Gospodarstwa domowe - ogółem korzystające z pomocy społecznej (GUS 2009 - 2013)
- Tab. 31 Gospodarstwa domowe - ogółem korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (GUS 2009 - 2013)
- Tab. 32 Wydatki budżetu gminy na pomoc społeczną w latach 2011 - 2014 (Dane UMiG Lubomierz)
- Tab. 33 Niepełnosprawni wg wykształcenia (NSP 2002)
- Tab. 34 Frekwencja w wyborach (dane PKW)
- Tab. 35 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (Dane PUP i GUS 2014 r.)
- Tab. 36 Przestępczość w gminie Lubomierz i na terenie powiatu lwóweckiego (pogrubioną czcionką wskazano gdzie statystyki są najgorsze w powiecie). - dane Komisariatu Policji w Gryfowie Śląskim 2014 r.
- Tab. 37 Wykroczenia wg statystyk Straży Miejskiej w Lubomierzu 2014 r.
- Tab. 38 Wypadki drogowe - powiat lwówecki GUS 2013 r.
- Tab. 39 Roczne zużycie nośników energii w budynkach użyteczności publicznej (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)
- Tab. 40 Wielkość emisji dwutlenku węgla (MgCO_2/rok) powstałej na skutek zużycia nośników energii w budynkach użyteczności publicznej (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)
- Tab. 41 Emisja dwutlenku węgla na terenie gminy w podziale na źródła emisji (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubomierz)
- Tab. 42 Zużycie wody na 1000 mieszkańców (opracowanie własne na podstawie danych GUS 2008 - 2014)
- Tab. 43 Obszar rewitalizacji - powierzchnia i ludność w stosunku do danych dla terenu gminy (Dane GUS 2014 r. oraz dane Urzędu Gminy Lubomierz na 30 czerwca 2015 r.)
- Tab. 44 Wskaźniki podsystem przestrzenno-funkcjonalny, techniczny (Dane GUS 2014 r.)
- Tab.45 Wskaźniki podsystem społeczno - gospodarczy (Dane GUS 2014 r.)
- Tab. 46 Organizacja i kompetencje jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy (opracowanie własne na podstawie www.bip.lubomierz.pl)
- Tab. 47 Inwestycje w gminie w okresie programowanie 2007 - 2013 (UMiG)
- Tab. 48 Tereny wg przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
- Tab. 49 Komplementarność międzyokresowa projektów.

Spis załączników

1a Postanowienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2010 r.;

1b Załącznik graficzny do postanowienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2010 r.;

2 Pismo Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze z dnia 22.09.2014 r. nr JG/N.5183.843.2014.ZK

3a projekt koncepcyjny przedstawionej mieszkańcom rewitalizacji centrum Lubomierza

3b ankieta dotycząca rewitalizacji centrum
